

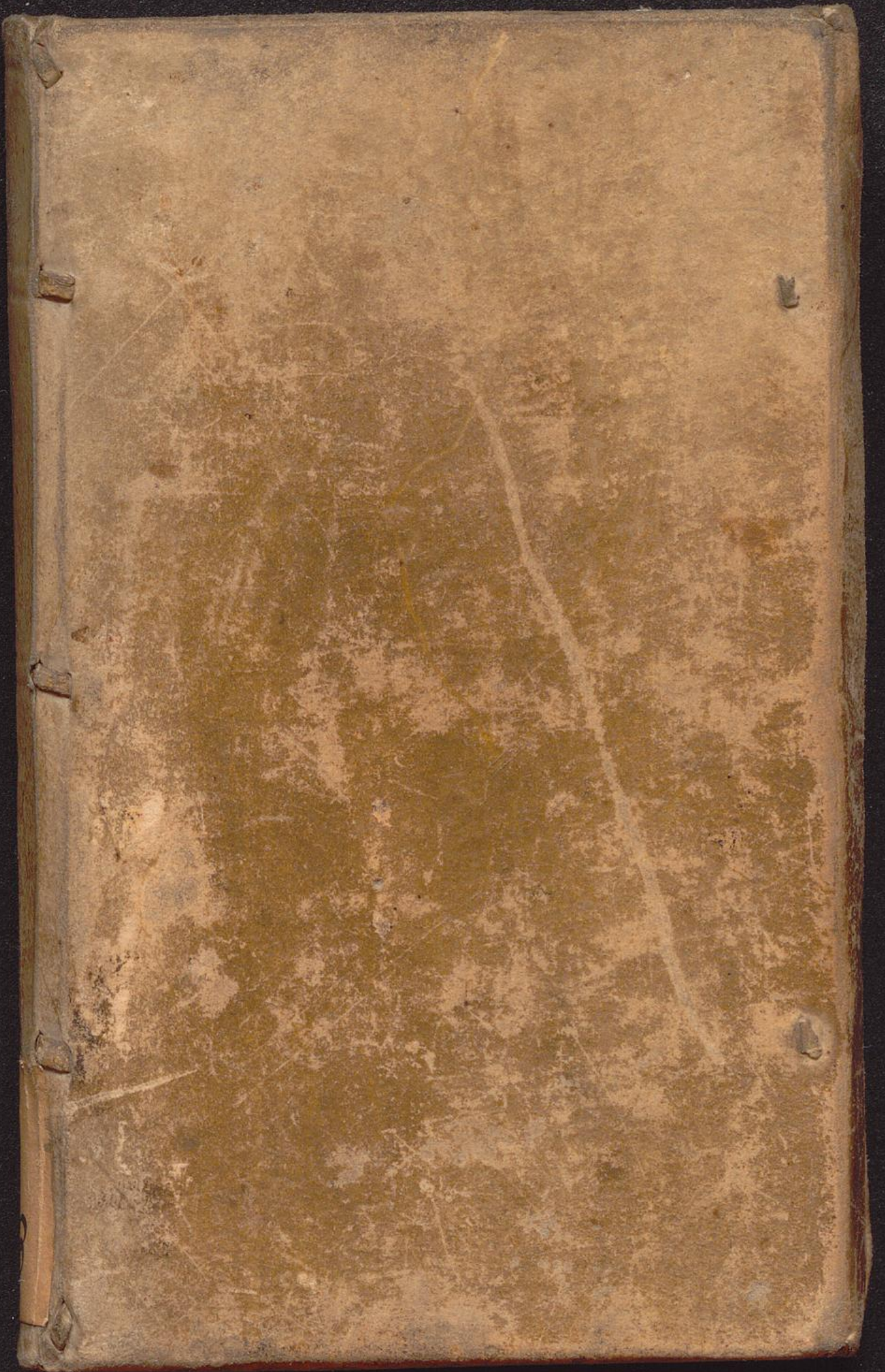
UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Praxis Et Brevis Declaratio Viæ Spiritvalis

Palma, Luis de la

Antverpiae, 1634

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60472)

L. III

2

Th. 4503.

Soc. Jesu.

Pad.

Bibliotheca
Theodoriana
grad

29/68

P R A X I S
E T
B R E V I S D E C L A R A T I O
V I A E
S P I R I T V A L I S,

prout eam nos docet S. P. N. I G N A -
T I V S in quatuor Septimanis Libelli
sui EXERCITIORVM SPIRITVALIVM:

Collegij Societ. Jesu Paderb. 1536.
Auctore R. P. LVDOVICO DE PALMA
Toletano, Societatis I E S V.

*Ex Hispanico vertit R. P. IACOBVS DYCK
eiusdem Societatis.*

*Biblioth
Theod.
paderb*

A N T V E R P I A E,
E X O F F I C I N A P L A N T I N I A N A
B A L T H A S A R I S M O R E T I.
M. D C. X X X I V.

T R A X I S

M A G I S T R I DECLARATIO

V I A E

S P I R I T U A L I S

Procurator pro hoc et R. N. ...
Tunc in ...
In ...
Locus ...
Causa ...
Sed ...

A N N O ...
M A G I S T R I ...
M. D. ...

ADMODVM REVERENDO
 PATRI IN CHRISTO
 P. MVTIO
 VITELLESKO
 PRÆPOSITO GENERALI
 SOCIETATIS IESV.

REVIS hic Tractatus,
 qui iam in lucem
 prodit, paucis praxim
 & declarationem qua-
 tuor Hebdomadaru Exercitiorum
 spiritualium continens, pars est
 primi mei Tomi, quem superiori-
 bus annis de eadem materiâ pu-
 blicaui.

A 2

blicaui.

blicauit. Et quia dicto meo Tomo integrum Exercitiorum spiritualium Libellum complecti non potui, quippe qui vix aliud quàm viginti Annotationes in eo explicauerim; operæ pretium me facturum iudicabam, si breuè ei hunc Tractatum iungerem, pro solatio subsidioque præcipuè nostrorum Patrum & Fratrum, diebus illis, quibus annuè per hæc Exercitia spiritus se refectioni dare consueuerunt. Hinc quatuor illas Exercitiorum Hebdomadas, pro octo illis diebus, in octo Meditationes, ex earum Hebdomadarum materiâ sumptas, & in totidem Praxes vel Institutiones distribui, quibus fructus qui ex Exercitiis haurien-
dus

5

5
dus est, & modus in eorum decursu seruandus declaratur. Difficili verò tunc Libelli huius editionem, quòd putarem intra paucos dies me totum Opus absoluturum, eodem scribendi stilo, quo inceperam; & eadem operâ fusiùs materias illas, quæ se necessariò erant oblaturæ, tractaturum. Sed cum hoc postmodum bonæ valetudinis defectus, & variæ ab obedientiâ occupationes non permitterent; vrserunt me varij ad Libelli huius, qui iam scriptus multorum manibus terebatur, & legitimè probatus erat, euulgationem; iudicantes æquum esse, vt fructus ille, quem ipsi inde retulerant, atque in sese fuerant experti,

A 3

perti,

perti, in omnes redundaret. Hæc est breuis illa summa, & exiguus Libellus, quem modò, pedibus R. P. V. aduolutus, eidem offero; humillimè supplicans, vt huic meæ audacię veniam dare dignetur; quam peperit desiderium efficiendi, vt omnibus innotescat thesaurus, quem Deus paruo illo Exercitiorum Libello nobis communicauit. Deus R.P.V. ita conseruet, prout tota nostra Religio eius operâ indiget. Madriti, XII. Martij M. DC. XXIX.

LVD. DE PALMA.

A D

AD
 PATRES ET FRATRES
 SOC. IESV
 PROLOGVS.

V M mihi omnino per-
 suadeam, præclaras illas
 & solidas virtutes, re-
 rumque spiritualium in-
 telligentiam & lucem,
 quâ S. P. N. IGNATIVS, & primi
 illi Patres qui hanc nostram Religio-
 nem fundarunt, nobis præluxerunt, à
 Deo Domino nostro illis per Exercitia
 illa spiritualia, quæ primo Parenti &
 Fundatori inspiravit, fuisse communi-
 cata; & etiam planè existimem, quòd
 per eadem Exercitia, idem Dominus,
 eorum successoribus spiritum eundem

A 4

&

Et perfectionem sit communicaturus, quodque luce hac extinctâ in tenebris simus victuri, Et capillis his, qui pauci Et debiles apparent, abrasis, absque viribus simus remansuri, futurique sicut reliqui hominum: nullus miretur, quod à multis retrò annis maximum mihi Deus desiderium iniecerit, Patribus Fratribusque meis charissimis sensum animi mei circa hæc Exercitia communicandi; non quod ego me illa comprehendisse existimè, sed ut alios, quibus maiorem Deus lucem communicauit, excitem, quò maiorem ex iis fructum colligant, Et pretiosissimum hunc adamantem poliant: qui si lapis tantum ordinarius esset, parui pretij foret; verum, ut lapis tam pretiosus, inestimabilis est valoris. Hunc in finem annis superioribus primum meum Tomum Vie spiritualis, quam S. Pater noster

noſter in ſuo Exercitiorum Libello nobis detexit, in lucem edidi. Porrò tota hæc via in tres partes diuiditur, quæ vulgò vocantur Purgatiua, Illuminatiua, & Vnitua, propria Incipientibus, Proficientibus, & Perfectis; & accuratè docet, quomodo per eas incedendum ſit. Declaratur etiam, quales eſſe debeant, quibusque donis ornati, tam Magiſter & Pater ſpiritalis qui Exercitia traditurus, quàm qui ea facturus eſt; & quàm menſurâ ea ſingulis pro cuiusque capacitate & diſpoſitione tradenda ſint. Dicitur item, quanti referat ea per quatuor Hebdomadas facere; quantusque inde fructus emanarit, non minùs in ſæculares quàm in Religioſos, & peculiariter ſub fundatione noſtræ SOCIETATIS, in primos eos Patres qui eam fundarunt, illuſtrarunt, & in eo, in

quo eam hodie videmus, statu collocarunt. Tandem in isto primo meo Tomo tamquam fundamentum posui theoriam Libelli dicti Exercitiorum, finemque quem in iis quærerè debemus, & eius, tam qui ea facit, quàm qui ea facientem dirigit, officium: & illud est, prout ibi diximus, quod viginti primis eius Libelli Annotationibus comprehenditur. Prætereà conati sumus, omnium eorum locorum quæ ibi ex Exercitiorum Libello citantur, dare rationem, totamque eam doctrinam ad sua reducere principia; nobis ob oculos ponentes, quod S. Pater noster commendat in p. 4. Constitut. cap. 8. Ad Exercitia spiritua- lia aliis tradenda, postquam quisque in se ea fuerit expertus, assuescant, & dent operam omnes, ut & eorum reddere rationem, & in hoc
armo-

armorum spiritualium genere tractando (quod Dei gratiâ ad ipsius obsequium tantopere conferre cernitur) dexteritatem habere possint: eo modo, vt non solùm aliis satisfiat (sicut in Declar. dicitur litterâ E.) sed etiam vt in illis desiderium excitetur, vt eisdem iuuari velint. Vnde facile constat, quòd ea doctrina, quæ ad dandam Exercitiorum rationem dirigitur, & ad ea facienda animos addit, non tam sit pro discipulo qui ea facit, quàm pro magistro qui ea tradit; nec tam pro eo qui viam illam init, quàm qui in eâ se aliis ducem præbet.

Hæc vna ex causis nec minima est, quæ doctrinam primi mei Tomi difficilem multis & obscuram reddidit. Quia si, vt Exercitia integra fiant, Auctor desideret vt non dentur nisi paucis & magnæ capacitatis personis;

quæ,

quæ, quæso, sufficiet capacitas, ut
quis in eâ viâ dux & magister sit?
Adde, quòd primus ille Tomus sit
tamquam præambulum & prologus
secundi & tertij; quibus totæ qua-
tuor Hebdomadae, & Regula eas se-
quentes, eodem quo illæ scriptæ sunt
ordine declarari debebunt. Quod si
perfici potuisset, omnes illi Tractatus
sibi inuicem lucem dedissent: Verùm
infirmæ meæ valetudo, & graues occu-
pationes, hætenus id perficere, finem-
que imponere prohibuerunt. Hincque
mirum non est, quòd multis ea sint
obscura, & perpauci fructum ex ijs
optatum referant; cùm opus tantum
inchoatum sit, velut ædificium nec-
dum ad finem perductum. Cui rei
unicum superest remedium; fa-
cienda nempe totius ædificij delineatio,
ex quâ in exiguâ tabulâ vel chartâ
de-

*descriptâ, tota mox facillimè fabrica
 concipitur; atque inde id quod in-
 choatum est (quod per se intelligi ne-
 quibat) & quod extruendum super-
 est, tamquam ex ideâ cognoscitur.
 Hoc idem nobis vsuuenit in subiectâ
 materiâ remedium: describenda paucis
 totius aedificij spiritualis idea, à prin-
 cipio seu fundamento, vsque ad sum-
 mum perfectionis viâ vniuâ: ut ex
 eâ intelligatur, quæ fuerit in aedifican-
 do mens Auctoris; & insuper sciatur,
 quid scriptioni adhuc desit, & quid
 circa Librum hunc Exercitiorum iam
 scriptum sit. Huius occasionem dedit
 nobis Decretum vnum sextæ Congre-
 gationis generalis, & aliud septimæ,
 quo nostris præcipitur, ut singulis an-
 nis per octo dies se colligant, & Exer-
 citia faciant. Decretum septimæ Con-
 gregationis sic habet: Detur opera,
 vt*

vt annua Exercitia spiritualia nono Canone sextæ Congregationis præscripta, exactè ab omnibus fiant, omni omnino excusatione & occupatione sepositâ ac superatâ, ita vt neque negotiis, neq; Confessionibus eo tempore distineantur; seruatâ etiam in illis proportione methodoq;e, quibus integra Exercitia fieri consueuerunt, præsertim quoad recessum ab omnibus. *Consideranda valdè hæc verba, Seruatâ etiam in illis proportione methodoq;e, quibus integra Exercitia fieri consueuerunt. & legatur quod scripsimus in 4. lib. Tomi primi à c. 26. vsque ad 30. de eo, quanti referat, Exercitia facere quatuor Hebdomadis simul, & per omnes modos se exercendi discurrere, omniaq;e dictamina & proposita quæ ijs continentur*

*tur exprimere. In quem finem licet Incipientes facile egeant triginta fere diebus, vt dicitur in Annotat. quartâ inter viginti primas; magis tamen exercitati facile totum octo vel decem dierum spatium absoluent. Quare, pro nostrorum solatio, superioribus annis totam quatuor Septimanarum materiam in octo Exercitiorum dies, vel, vt melius dicam, in totidem redigi Exercitia & instructiones, quibus totum Libelli argumentum & scopus comprehenditur; cum breui declaratione omnium modorum se in iis exercendi, octo Meditationibus ex totâ quatuor Hebdomadatum materiâ desumptis. Hanc ego tum summam, quæ cum primo meo Tomo imprimeretur, (quod tamen tum ob causas, omissum fuit) paratam habebam; eaque est quæ in hoc Libello prodit, quæ, velut ma-
nuale*

nuale quoddam, octo illis Exercitiorum diebus, quæ quotannis fiunt, ad manum sit; sitque tamquam clavis, quæ ostium, ad Libri istius Exercitiorum doctrinaeque eo contentæ intelligentiam, aperiat. Hoc ego donum Patribus Fratribusque meis charissimis offero, rogans, ut eodem quo ego do affectu, illud acceptare dignentur: Et ne nobis sufficiat Exercitiorum tempus Librorum deuotorum lectioni et piis aliquibus Meditationibus impendere: quod licet bonum sit et utile, parum tamen facit ad id quod S. Pater noster à nobis exigit. Reducamus in memoriam, quòd hæc Exercitia fiant, ut vincere seipsum, et omnes à se inordinatos affectus remouere quis possit; et ut iis liberatus, diuinam voluntatem in vitæ suæ dispositione, absque aliquâ determinatione ex affectu

ctus

Et qui ordinatus non sit, quærat inueniatque, *et* diuinæ bonitati propter seipsam, non solum circa vitæ suæ statum, verum etiam circa res omnes particulares, placere studeat. Quæ omnia monet sanctus Pater noster in 1. Annotat. *et* in titulo Libri, *et* in p. 3. Constit. Et illa Exercitia, vt quis se vincat, *et* affectibus inordinatis se liberet, Deiq; voluntatem circa vitæ suæ statum quem electurus est, *et* in alijs actionibus particularibus quærat inueniatque, præcipua sunt secundæ Septimanæ Exercitia, ad quæ ea, quæ primæ sunt Septimanæ, disponunt, viresque *et* robur addunt ijs quæ sunt tertiæ *et* quartæ.

Quare humiliter instanterque rogo Reuerentias vestras per viscera Iesu Christi, per desiderium quod diuina Maiestas habet spiritualis nostri pro-

B

fectus;

fectus ; per amorem quo Religioni nostræ obligamur ; per sollicitudinem & curam spiritus , quo fundata est , conseruandi ; per zelum animarum quem Deus cordibus nostris , vt vltimum nostrum finem consequamur , impressit ; per omnem quem S. Patri nostro debemus affectum & reuerentiam ; vt omnes seriò in hoc studium incumbamus , quò , omnibus difficultatibus generosè superatis , hæc Exercitia benè intelligamus , & in iis nos exerceamus . Eorum enim scientiam solo studio & speculatione non consequemur , si re ipsâ & exercitio eorum vim & efficaciam in nobis ipsis non experiamur : nec experiemur , nisi viuaciter , & magno perfectionis nostræ zelo ad ea exercenda nos disponamus ; idque summâ & forti quiduis etiam tentandi resolutione , quò eam
con-

consequamur : aggrediendo nempe
 ea Exercitia magno animo atque libe-
 rali , vt quiuis totum studium ac ar-
 bitrium suum offerat suo creatori ,
 vt de se suisque omnibus id statuatur,
 in quo ipsi potissimum seruire possit
 iuxta eiusdem beneplacitum. Moni-
 ta sunt hac sancti Patris in Annota-
 tione quinta inter viginti primas .
 Timeamus (quod euenire solet) ne
 desidia nostra, & nobis ipsis bellum
 inferendi metus tepiditasque, nobis o-
 culos claudant, & abducant ab il-
 lis Exercitiis , quæ ad illam nos pu-
 gnam obligant, & plurimum ad vi-
 ctoriam conferunt, & ne eorum effi-
 caciam in nobis ipsis non percipien-
 tes, nobis persuadeamus, nihil eis in-
 esse boni, sicque ad tepidas aliquas
 Meditationes & lenta ac flaccida Ex-
 exercitia, quæ infirmi spiritus, &

B 2

affe-

*affectuum inordinatorum plenissimi, propria sunt, reducamur. Persuadeamus nobis, quòd aggredi hæc Exercitia, perinde sit atque dare operam, vt originem radicesque imperfectio-
 num nostrarum cognoscamus; & quaerere efficax iis curandis remedium, viresque ad obsequendum diuinæ voluntati. Quare toti ad eorum intelligentiam incumbamus, vt ea exerceamus; toti que ad exercenda, vt intelligamus: quò, cum diuinâ gratiâ, lucis, solidique, qui in iis latet, spiritus thesauro fruamur.*

Nemo autem me vanum Exercitiorum horum laudatorem reputet, quodque supra valorem eadem mercimonia velim vendere, quandoquidem ipse S. Pater noster (cuius humilitas et rara modestia nulli non nota est) sue ad M. Miona Epistolæ de iis Exercitiis
gra-

grauissimam hanc inserat sententiam:
 Magnopere aucto cognoscere quē-
 admodum tibi res successerit ; ne-
 que id sanè mirum , cū tantum
 tibi in re pietatis , nempe vt Pa-
 renti filius , debeam. Cuius etiam
 egregio amori , tamque prolixæ
 voluntati , quam in me habuisti
 semper , ac re ipsâ comprobasti ,
 vt responderem , atque in hac vitâ
 aliquam gratiæ partem referrem ,
 rogavi te vt ad mensē Exercitia
 susciperes sub eo quem nominavi ;
 atque adeò facturum te recepisti.
 Precor igitur ad maius Dei obse-
 quium , si expertus es , ac proba-
 sti , ad me perscribas ; sin autem
 expertus nondum es , per eiusdem
 amorem ac reuerentiam , & mor-
 tem acerbissimam , quam causâ
 nostrâ obiit , peto quæsoque , vt

B 3 in

in ea te des. Tum verò si te facti pœnituerit, præterquam quòd pœnam nullam recusò, me vanum & irrisorem habeas, & quidem eorum, quibus tantum debeo. *Et infra*: Iterùm, atque iterùm, ac quoties valeo, ob Dei obsequium id ipsum flagito, ne ad vltimum diuina Maiestas requirat ex me quòd non vrserim, neque cunctis meis viribus postularim id quod in hac vitâ equidem possum sentire & excogitare optimum, tum vt homo sibi ipsi tum vt aliis profit quàm plurimis, &c. *Quæ verba sunt S. Patris nostri: quæ sola ad Exercitiorum commendationem sufficiunt.*

Exhor-

*Exhortatio pro EXERCITI-
ORVM commendatio-
ne.*

Spiritu ambulate. *ad Galat. 5.*

LOCVS hic, in quo versamur, exercitium requirit. Et sicut corpora, quæ nec ambulant, nec aliud exercitium faciunt, infirma sunt, plurimosque gignunt malos humores; ita spiritus qui se non exercet, infirmus sit necesse est: atque ideò Apostolus, tamquam præclarus Medicus, dicit, Spiritu ambulate.

Experientiâ constat, corpora nostra pluribus infirmitatibus esse obnoxia: eadem nos docet, spiritum suis morbis non carere, propter varias quibus subiacet mutationes. Exemplum sit. Deserto quis sæculo Religioni se consecrat;

B 4

paucis

paucis ille pòst diebus, in Nouitiatu ita se mutatum miratur, vt se non nouerit; ad eum in oratione feruorem peruenit, tam ad omnem mortificationem animatum se, ita contemnentem honoris, & de sui contemptu lætum, paupertatisque amantem se animaduertit, vt numquam se in vlllo honore rerumque abundantia & mundi libertate, simili gaudio perfusum fuisse meminerit, vt sibi videatur cum omni gratiarum actione dicere posse: Qui sanat omnes infirmitates meas. Translatus postmodum ex amœno Nouitiatus viridario ad studia, aliaque SOCIETATIS ministeria & exteriores occupationes, paulatim se (causam ignorans) persentiscit tepidum in oratione, effusum in sensibus, in honore viuum, suarum commoditatum ambientem, in recreationes corporisque

com-

*commoda fædè propensum, querulum,
 ambitiosum, functionum & officio-
 rum honorificorum cupidum, se sua-
 que ex politicâ & humanâ lege &
 terrenâ sapientiâ gubernantem, qui-
 que omnem suam quietem sitam habet
 in Superioris erga se beneuolentiâ; &
 cui solus ille arridet Superior, qui non
 imperat, sed rogat; & vt roget, prius
 eum consulit, & petit, Quid tibi vis
 faciam? Certum est, quòd spiritus
 ille infirmus sit, quia cum inquietudi-
 ne & dolore viuit, seque ad Exercitia
 motumque spiritualem, & ad omnes
 honestas occupationes valdè indispo-
 situm sentit. Causa huius infirmitatis
 clara est; quia ita seculum deseruit,
 vt inordinatos suos affectus nondum
 mortificarit: qui, quia viui sunt,
 pascuntur reculis quibusdam seculi,
 quæ in Religione etiam sunt, & sine*

*quibus vita hæc non vivitur . Quod
benè Cassian. Collat. 4. de Abbate Da-
niele cap. 21. Iam illud ridiculum
qualiter exprimetur , quod non-
nullos post illum primæ renuntia-
tionis ardorem , quo vel res fami-
liares , vel opes plurimas ac mili-
tiam sæculi relinquentes , semet-
ipsos ad Monasteria contulerunt ,
tanto cernimus studio in his quæ
penitus abscindi non possunt , &
quæ nequeunt in hoc ordine non
haberi (quamvis parva viliaque
sint) esse deuinctos, vt horum cu-
ra pristinarum omnium faculta-
tum superet passionem ? Quibus
profectò non magni proderit, ma-
iores opes ac substantias contem-
pisse; quia affectus earum , ob
quos illæ contemnendæ sunt , in
res parvas atque exiguas transtu-
lerunt.*

lerunt. *Et postquam hanc materiam fusè profecutus est, concludit sic: Quid enim differt, vtrùm quis perturbationem cupiditatis erga opes amplas atque magnificas, an erga viliores exerceat species? nisi quòd in eo reprehensibilior iudicandus est, quòd qui maxima spreuerit, minimis obligetur? Ideoq̃ue perfectionem cordis abrenuntiatio ista non obtinet, quia cùm censum habeat pauperis, non abiicit diuitis voluntatem. Hanc autem voluntatem sequuntur distractiones, curæ, timores, prætensiones, concupiscentiæ, & reliquæ, quæ huius mundi bona comitantur, spina. Et qui vestes amat Naaman, leprâ inficiatur necesse est; & corpore inter Religiosos præsens, spiritu se extra illos inueniat: quia in Religione quærit quod in mundo*

do

do seculares, & quod Regulæ, professioni Religiosæ, Christi Domini nostri doctrinæ, eiusque exemplis contrarium est.

Hinc sequitur, duo esse Religiosorum genera. Aliqui enim corpore tantum tales sunt, qui veste & externâ rerum omnium obseruantia, quæ sunt quasi exercitia corporalia Religionis, contenti sunt: alij verò etiam spiritu, qui de oratione, de passionum mortificatione & in virtutibus profectu tractant, quæ sunt velut anima & spiritualia Religionis Exercitia. De quo pulchrè sanctus Bonaventura de reformatione spiritus, quòd nempe duplicis generis inueniantur Nouitij, istis verbis: Ideò quamdiu Religiosus nondum cupit intelligere & sapere ea quæ sunt Spiritus Dei, sed in exterioribus obseruantijs adhuc

huc putat totum constare quod ad veram Religionem pertinet, Nouitius est, si etiam pluribus annis in habitu Religionis steterit. Et hos perpende duos esse Nouitiatus in Religione: vnus ad probationem, qui terminatur quando promittit obedientiam & stabilitatem in Ordine per verba; alter durat quousque Religiosus statum benè viuendi ita in consuetudinem conuertit, quòd iam non solum verbis, sed etiam factis promittat, se stabilem in fide, Ordine & profitendi studio permanfurum. *Si autem duplex sit Nouitiatus, sicut benè Sanctus ille notat, sequitur quòd duplex etiam debeat esse vocatio; vna ad habitum, altera ad profectum spiritualem, quando aliquem pudet solum habitum Religionis*

nis gestare, Religionis verò spiritu destitutum esse; atque ideò de verà passionum suarum mortificatione, et studio in veris virtutibus proficiendi agit. Et ista secunda vocatio idem est atque ad Exercitium spirituale vocatum esse, et ad viam spiritus sequendam: quia, vt Apostolus ait, non possunt superari desideria carnis, si in spiritus via non ambulatur. Spiritu ambulate, & desideria carnis non perficietis.

Sanctus Pater noster in Annotatione primà, declarans quid sint Exercitia spiritualia, dicit: Sicut deambulare, iter facere, & currere, exercitia sunt corporalia; ita quoque præparare & disponere animam ad tollendas affectiones omnes malè ordinatas, & iis sublatis, ad quærendam & inueniendam
volun-

voluntatem Dei circa vitæ suæ institutionem, & salutem animæ, Exercitia vocantur spiritualia. *Via illa quâ ambulandum, eundum & currendum est, à nobis incipit, atque in Deo finitur, hoc est à noxiis nostris affectibus procedit ad voluntatem divinam; atque hoc est abire à se, vt propior fias Deo, & desertis cupiditatibus inordinatis, Dei expleas voluntatem, ne sis de numero Religiosorum tepidorum, de quibus Cassianus, qui solo mundum corpore deserunt: quare inordinata spiritus desideria, vt salutem animæ spiritualement assequaris, comprimes.*

Hanc viam spiritualement S. Pater noster in suo Exercitiorum Libello in quatuor Hebdomadas distribuit; quæ sunt quasi quatuor profectioes, quarum omnes passus sunt hi.

Primus est, odium & dolor peccatorum,

torum,

torum, quod est auelli à malâ vitâ. Non sine ratione dicitur auulsio: quia itinerum difficillimum est, de domo suâ exire, eamque deserere. Et hoc in primâ Septimanâ quæritur.

Secundus passus est, mortificatio passionum, proprio amori, sensuali & mundano bellum indicendo, ad imitationem Christi Domini nostri: quod initio secundæ Septimane in Meditatione Regis temporalis nobis proponitur.

Tertius est, Exercitium virtutum, secundum doctrinam sancti Euangelij, præcipuè paupertatis, contemptus honoris, & humilitatis cordis: quod prætenditur in Exercitio de duobus vexillis.

Quartus, non tantum amare paupertatem & humilitatem, sed esse dispositum ad re ipsâ deserendas diuitias

tem-

temporales; & ad omnem egestatem
 & humiliationem, prout intelligemus
 id ad Dei gloriam & obsequium fo-
 re, paratum se exhibere, cum firmo pro-
 posito nihil querendi, quod non sit ad
 obsequium Dei Domini nostri: ita vt
 solo desiderio Deo Domino nostro me-
 liùs seruiendi, ad quidquam ample-
 ctendum vel reijciendum moueamur,
 vt dicitur in Exercitio de tribus homi-
 num classibus.

Quintus, quòd, etiam si laus Dei
 par foret, tamen, ad maiorem Christi
 imitationem, eligam potiùs cum eo
 paupere, spreto & illuso, pauperiem,
 contemptum & insipientie titulum,
 quàm opes, honores aut sapientie esti-
 mationem amplecti, prout dicitur in
 tertio gradu Humilitatis. Hi verò om-
 nes passus ad secundam Septimanam
 pertinent. Ut autem ad hunc perfe-

C ctionis

etionis gradum in viâ spirituali tam pretiosum perueniamus, & in eo nos magis magisque confirmemus & roboremus, duo maximè iuuabunt. Primò, si nos in Meditatione de Passione Christi Domini nostri exerceamus; in quâ perfectissima Heroicarum virtutum exempla videre licet, cum summâ contradictione ac pugnâ exercitarum à Christo Domino virtutum: qui, vt faceret voluntatem Patris, omnibus se difficultatibus, quasuis à se mundi delicias rejiciendo, generosè opposuit. De hoc agitur in tertiâ Septimanâ.

Secundò, multùm iuuabit, solatio spirituali haud leuiter delectari, quod est Beatorum gaudia prægustare: hoc enim omnem omnino rerum creatarum gustum saporemque tollit, sensusque torpere facit, vt in difficultatibus & aduer-

aduersis non moueantur; sed fortiter in charitate, à quâ perfectè oriuntur virtutes, se exerceant. Hoc est totum illud spirituale iter, præcipuique in eo passus, quibus nobis progrediendum singulis Septimanis, singulisque Meditationibus, laborando, ut in nobis propositum illud, quod in iis prætenditur, excite- tur; ut benè notat S. Pater noster in vndecimâ Annotatione inter viginti primas, cuius post faciemus mentionem.

Aduertendum, quòd in primâ An- notatione S. Pater noster benè annota- rit tres gradus Exercitiij spiritualis, ad similitudinem corporalis, qui sunt, am- bulare, proficisci, & currere. Ille am- bulat, qui intra spatium limitatum va- dit & venit, nec vlteriùs progreditur: & ij sunt qui quotidie orationem fa- ciunt, conscientiam examinant, libros spirituales legunt, Sacramenta fre-
 C 2 quen-

quentant; & tamen iisdem semper manent irretiti passionibus, nec se post multum temporis plus profecisse vident quàm primo die. Ratio est; quia vadunt & veniunt, & bonis suis desideriis & propositis ita à se exeunt, vt, cum laborandum est, ad se redeant. Plus à nobis exigit Apostolus, cum dicit, Spiritu ambulate: quia longam ille commendat viam; vt nempe à se recedentes, Deo appropinquent, suamque voluntatem deserant, vt diuinæ perfectè obediant. Porrò non tantùm monet vt in illà viâ ambulemus, sed curramus, vt alibi dicit: Sic currite, vt comprehendatis. Et ille currit, qui toto impetu suæ voluntatis Dei voluntatem scire desiderat, vt illam, proprio suo sensu pedibus substrato, perfectè compleat. Vide Basilium in Regulis breuioribus Interrogat. 259.

Quis

Quis est feruens spiritu? qui cum ardenti studio, & inexplicabili cupiditate, & assiduâ diligentia voluntatem Dei facit in charitate Christi I E S V Domini nostri, conuenienter illi quod scriptum est: In mandatis eius volet nimis. *Et ille est gradus perfectionis, quò Exercitia diriguntur.*

Hinc patet, quòd licet multi sint qui ad orationis perfectionem anhelant, eique per hæc nostra Exercitia insistant, pauci tamen eam perfecte adipiscantur: quia hîc ego tres gradus triaque genera hominum inuenio. Aliqui dicunt, se hanc orationem obtinere per Exercitia; quia versantur circa eandem materiam eademque puncta, eadem diuisione et ordine seruato qui Libello Exercitiorum comprehenditur: quod illo in genere tam exiguum est, vt si vltius non

colliment, dici non possint, orationem per Exercitia obtinuisse. Alij sunt, qui ad sublimiorem gradum nituntur; quia non tantum de eadem materia meditantur, verum etiam in meditando & se examinandi modo eas leges, conditiones & instructiones, quas Liber hic Exercitiorum prescribit, accuratè seruant. Alij vlteriùs progrediuntur; quia, præterquam quòd prædicta seruent, animæ suæ insuper eadem proposita & conclusiones imprimere student, idque eo ordine iisdemque mediis, quæ S. Pater noster docet Libello isto. Et hi sunt qui finem à S. Patre nostro propositum plenè consequuntur: atque hæc est causa, ob quam dixit, integra illa Exercitia non posse dari nisi paucis, iisque valdè capacibus personis, qui summo perfectionis desiderio tenerentur. Non ratione materiae;
quia

quia omnes utiliter se in Meditationibus de vitâ, morte & Passione Christi Domini exercere possunt: nec ratione formæ seu modi orandi circa tres potentias; quod fiebat in primâ Septimanâ. Quæ ergo causa erit, quod sanctus Pater noster in Parte 4. Constit. cap. 8. litterâ C. & in 7. cap. 4. litterâ F. dicens, quòd Exercitia primæ Hebdomadæ generaliter multis dari possint, addat Exercitia secundæ Septimanæ, & integra non debere nec posse dari nisi paucis personis, & iis à quibus magnus ad Dei gloriam fructus sperari possit? Clarum est, quòd hoc dicat propter ea proposita & dictamina quæ in secundâ Septimanâ exiguntur in electione faciendâ, ut quisque se in suo statu reformet: & propter illos charitatis tam sublimes & perfectos gradus qui in quartâ Septimanâ re-

quiruntur, & magnam supponunt ingenij capacitatem, bonam dispositionem, firmamque se in iis cum fructu exercendi voluntatem.

Ex quo sequitur, quòd ille solus perfectè Exercitia hæc faciet, qui modum orandi seruans, qui in Libello proponitur, circa materiam & puncta que ibi proponuntur, bona illa desideria & conclusiones eodem comprehensa in se excitare conabitur. Tandem, quomodocumq; nos Religiosi SOCIETATIS Exercitia faciamus, cum non tantum pro spirituali nostro profectu, sed & vt ea aliis tradere possimus, & Magistri in hac arte euadamus; clarum est, quòd nobis sufficere non debeat, quòd ea intelligamus, & frigidè nos in iis exerceamus, sed hoc faciendum cum summâ perfectione. Quomodo enim eorum rationem reddemus, si ea perfectè
non

*non intelligamus? Et quomodo per
viam nobis ignotam quemquam du-
cere poterimus? quomodo tandem ar-
mis vtemur, quorum vsum non habe-
mus? Ideò dicit sanctus Pater noster
in Parte 4. Constitut. cap. 8. §. 5. Ad
Exercitia spiritualia aliis tradenda,
postquam quisque in se ea fuerit
expertus, assuescant, & dent ope-
ram omnes, vt & eorum reddere
rationem, & in hoc armorum spi-
ritualium genere tractando (quod
Dei gratiâ ad ipsius obsequium
tantopere conferre cernitur) dexte-
ritatem habere possint.*

*Tandem, monendos vos iudicavi,
quòd tempore illo, quo soli, & ab omni
aliâ occupatione liberi Exercitia hæc
facietis, non expediat legere in hoc Tra-
ctatu aliud quàm instructionem &
Meditationem istius diei; studendo*

fructum, qui per illam intenditur, colligere, non transeundo ad alia quæ aliis diebus consideranda & agenda sunt, iuxta id quod benè Annotat. II. habet S. Pater noster: Quòd exercenti se in primâ Hebdomadâ expedit nescire, quid in secundâ sit acturus; sed ad consequendum illud quod tunc quærit acriter laborare, perinde ac si nihil boni postea esset reperturus.

P R A X I S

P R A X I S
 E T
 BREVIS DECLARATIO
 EXERCITIORVM
 SPIRITVALIVM
 S.P.N. I G N A T I I.

P R I M V S D I E S.

Instructio pro Meditatione.

EDITATIO, velut omnes
 res naturales & artificiosæ,
 habet materiam, formam,
 finem, & causam efficien-
 tem.

PRIMO. Materia Meditationis est,
 historia vel puncta circa quæ Medita-
 tio instituitur. Circa quod aduerte,

i. Quòd

1. Quòd debeat materia esse accommodata fini quem quis prosequitur : verbi gratiâ , qui contritionem quærit, meditari debet de suorum peccatorum multitudine , eorumque foeditate & grauitate; & sic in aliis rebus. Et ideò S. P. noster diuisit materias ordinarias Meditationis in quatuor Hebdomadas , congruenter fini quem in iis prætendit.

2. Quòd materia debeat esse præparata antequam orationem quis aggrediatur ; quia nullus artifex laborem suum aggreditur , nisi ad manum habeat materialia. Materiam autem præparare , est eam legisse , & memoriæ mandasse ; ita vt antequam orare incipiat , possit eam intelligere , & Exercitium quod aggreditur repetere, vt dicitur in primâ Additione : & eadem materia diuidenda in certum punctorum numerum; vt dicitur in tertiâ Annotatione quartæ Septimanæ.

3. Quòd frequenter debeant renouari puncta; materia enim est copiosa, &

& hinc deficere non potest, & nouitas gustum attentionemque in Meditatione excitat: è contrario, importunè diu vni puncto insistenti solet creari fastidium; quod prouenit ex negligentia, quâ nouam non parat Meditationem, vnde plurimarum horarum & temporis in Meditatione iacturam facit.

SECUNDO. Finis Meditationis est, fructus ille quem inde colligere volumus: qui plerumque tertio præludio comprehenditur, quo eum quis à Deo petat, & eò tota Meditationis vis dirigatur. In eo autem ordinem à sancto Patre nostro in suo Libello præscriptum seruare, in nobis excitando proposita & conclusiones illo quo ipse præscribit modo, diximus supra, hoc esse propriè orare secundùm Exercitia.

TERTIO. Forma Meditationis est, modus in ingressu ad eam, & progressu, eiusque conclusione seruandus. Et licet varij sint orandi modi, de quibus sanctus Pater noster in suo Libello;

lo; maximè tamen ordinarij sunt tres, qui docentur in primâ Septimanâ: primus, secundùm tres potentias; secundus, repetitio; tertius, applicatio sensuum.

Exercitium trium potentiarum est magis naturale, & ordinario hominum agendi modo conforme: quia in eo docemur agere cum Deo de animæ nostræ negotiis, eodem modo quo negotia temporalia cum hominibus tractare solemus; idque secundùm quasdam valdè communes & simplices regulas, quas omnes intelligere possunt: sicque modus ille orandi est fundamentum ceterorum, qui exerceri non possunt nisi per tres potentias, quæ nostræ sunt manus & pedes. Alios enim quibus ad Deum proficiscamur pedes, aut alias quibus Deum amplectamur manus, non habemus.

In isto orandi modo, postquam in Dei Domini nostri præsentiam nos collocauerimus, certi de negotio, & cum
quo

quo illud nobis tractandum fit, & liberaliter nos ad diuinum obsequium per Orationem præparatoriam obtulerimus; Primò attendere debemus ad id de quo meditari volumus, in memoriam reuocantes eam historiam, aut eius partem, quam parauimus. Secundò, locum dare conuenientem toti historię circa nos ipsos, statuendo singulas personas & earum situm in aliquo certo loco, quem imaginatione nobis præscribimus; quod vocant compositionem loci. Tertiò, nobis ob oculos ponere fructum quem colligere volumus, tamquam scopum ad quem in Meditatione collimamus; & à Deo gratiam petere, vt eum obtineamus. Et hæc circa tria præludia.

Sequitur Meditatio in Exercitiis trium potentiarum circa eandem materiam; hoc est, reducendo in memoriam punctum de quo meditari volumus; intellectu discurrendo, & quaerendo rationes circa idem, quæ conuenientes sint ad nos mouendos ad finem quem

quem

quem quærimus ; & per easdem rationes in voluntate pios affectus, quos desideramus, excitando : & tandem cum Deo colloquamur, ei gratias agendo, cum petitione eius quod affectui, quem sentire vel percipere desideramus, conforme est.

Finis istius modi orandi est, viam aperire, ut diximus, internæ cum Deo conuersationi, & rationem agendi cum hominibus transferre ad conuersationem cum Deo, utendo potentiis nostris in animæ negotiis, quemadmodum eas impendere solemus negotiis corporis. Et sicut cum de temporali aliquo negotio agimus, primò intentum nostrum seu finem proponimus, & mox variis rationibus & argumentis discurremus, quò alterius moueamus voluntatem ad id quod prætendimus : sic in negotiis animæ, primò proponimus punctum, aut historiam de quâ meditamur ; & illicò intellectus rationes quærit & motiua, similitudines & argumenta, quibus voluntatem moueat excitetque ad
 ea

ea proposita & desideria quæ quærit.

Et ille orandi seu meditandi modus, ut diximus, est magis naturalis, & fundamentum ceterorum; & quo incipientes maximè uti debent, donec ad altiorum orationis gradum introducti fuerint: quia in initiis generaliter non colliguntur suaves illi voluntatis fructus, si priùs discursu & intellectu laboratum non fuerit.

Secundus orandi modus est Repetitio: quæ eadem habet præludia, & eundem modum potentias animæ exercendi, quem superior; differt tamen in duobus. Primò, in materiâ: quæ quidem est eadem, sed ex punctis propositis tantùm eligenda sunt ea, in quibus maiorem quis percepit consolationem. Secundò, in colloquiis. Fiunt enim in Repetitione tria; vnum ad D. Virginem, secundum ad Christum Dominum nostrum, tertium ad Deum Patrem; ut videre est in Libello. Finis huius modi orandi est, magis cordi imprimere sensa diuina: ideò fit

D eorum

eorum repetitio. Primò, quò, tamquam clauus malleo, fortiùs infigantur, vt firmiùs hæreant. Secundò, vt quis se magis exerceat in affectibus excitatis; atque ideò fit meditatio de rebus iam aliàs in Meditatione cogitatis; sicque minus habet laboris intellectus, & faciliùs multiplicari possunt colloquia. Et hæc causa est, quòd in Exercitiis hic orandi modus accommodetur tertix horæ, postquam primam & secundam meditando transegerimus.

Tertius orandi modus est, Applicatio sensuum imaginariorum absque discursu, cum simplici attentione audiendo, videndo, amplexando, & osculando loca cum omni reuerentiâ; gaudento cum animi attentione, vt solet quis gaudere, quando res amata præsens est, & à sensibus percipitur: quod non tantùm vsuuenit in rebus sensibilibus & corporalibus, sed etiam in spiritualibus, gustando nempe suauitatem Dei, & se fragrantia odoreque virtutum recreando.

Finis

Finis huius Orationis est duplex.
 1. In rudioribus, qui intellectu multum discurrere, & materias penetrare non possunt; sed cum simplici affectu in illis exterioribus apparentiis sensuum quiescunt. 2. In illis qui multum intellectu discurrerunt, & materiam penetrarunt; ut aliquantulum quiescant, & à discursuum labore cessent, magisque accedant ad contemplationem rerum, de quibus meditati sunt, cum affectu & simplici rerum istarum intuitu. Et ideò ille orandi modus ponitur in vltimâ diei horâ, quia, postquam in Meditatione tribus animæ potentiis laboravit, maioremque in Repetitione notitiam & affectum acquisiuit, magis aptus est, ut simpliciter in iisdem punctis notitia & affectu quiescat. Extra tempus Exercitiorum, quando non suppetunt tot horæ Meditationis, exercere se possunt in tribus illis orandi modis, biduo vel triduo consequenter meditando ordinario modo de aliquibus punctis; alium diem capiendo pro repetitione aut sen-

suum applicatione. Et hoc est quod ad formam Meditationis attinet.

Q V A R T O. Causa efficiens sunt tres potentiaë quæ hoc Exercitium perficiunt, discurrendo, & intellectu cognoscendo, voluntateque prosequendo aut fugiendo. Intellectus sæpè solet turbari & impediri distractionibus & mentis euagationibus; & voluntas siccitate, ariditate & duritiâ in bonis affectibus. Ad recolligendum intellectum non iuuat vis illata capiti, nec voluntatem iuuat vlla vis illata pectori: omnis enim attentio, seu deuotio, vi expressa, spiritui parum utilis est, & multum obest corpori, terretque & auocat ab exercitio Orationis.

Vt autem quis sensus in euagationibus & distractionibus colligere possit, iuuabunt sequentia.

Primò, Collectio sensuum exteriorum, & præcipuè visus, auditus & linguæ, abstinendo præsertim à risu, & narratione rerum ridicularum; vt benè dicitur in Additione 8. & 9. Vana enim
hilaritas

hilaritas compunctioni, quæ mater est deuotionis, contraria est.

Secundò, Contineat se quis in suo cubiculo, ianuam fenestrasq; claudendo, quò se omni claritate priuet, eam tantùm admittendo pro rebus necessariis; vt notatur Annotat. 20. & Additione 7.

Tertiò, Præscindendo filum omnium occupationum exteriorum, & maximè earum quibus se libenter & cum gustu detinere solet, quamuis eæ laudabiles & bonæ essent; vt studium, &c. vt fusè dicitur in Annot. 20. Solitæ enim illæ & notæ occupationes animæ sensim & sine sensu vires exsurgunt, omnemque attentionem suffurantur. Et licet ea negotiorum & occupationum exclusio morosam eam solitudinem reddat, causetque tristitiam; suauiter tamen in fine reducit ad sinceram occupationem & recreationem in Exercitiis.

Quartò, Valdè iuuat, præcisè seruare distributionem temporis, occupatio-

54' PRAXIS ET DECLARATIO
nes Exercitiaque certis temporibus ap-
plicando.

Quintò, Parare se ad Meditatio-
nem, antequam quis illam aggredia-
tur, certum tempus materiæ præuiden-
dæ præfiniendo, potentias suas colli-
gendo, easque ad propositum orationis
applicando; sicut dicitur in Annotatio-
ne 1. & 2.

Sextò, Integram Orationem facere,
nec in aliquo deficere; hoc est cum
Oratione præparatoria, punctis, præam-
bulis & colloquiis: quando enim quis
sollicitus est, vt Orationem in omnibus
suis membris perfectè perficiat, distra-
ctiones illæ prolixæ esse non possunt.

Tandem, Patienter ferat istam co-
gitationum pugnam, eas ad scopum
suum, cum se distractum animaduer-
tet, reuocando. In quem finem, mul-
tum eum iuuabit diuisio illa præambu-
lorum & punctorum; sciens enim vnde
cogitationes discesserint, videbit fa-
cile quò reuocare debeat, super omnia
verò lux Christi Domini, quando eam
ipse

ipſe largiri dignabitur, omnes has diſtractiones tollet, noſq; quietos reddet.

Voluntas, quando ſe ficcam aridam-
que ſenſerit, iuuabitur

Primò, Eo quod in Annotat. 5. dicitur: *Mirum in modum iuuatur qui ſuſcipit Exercitia, ſi magno animo atque liberali accedens, totum ſtudium & arbitrium ſuum offerat ſuo Creatori; ut de ſe ſuisq; omnibus id ſtatuat, in quo ipſi po- tiſſimum ſeruire poſſit iuxta eiſdem beneplacitum.* Quæ diſpoſitio eſt vnus ex præcipuis fructibus, vt dicemus, qui in Meditatione de fundamento quæri debent.

Secundò, Iuuabit etiam, ſi non multum ſolliciti ſimus de conſolatione ſpirituali, nec multum deſolationes timeamus; in hoc tantum incumbentes, vt Dei voluntatem intelligamus, quò illam compleamus: nobis perſuadentes, quòd quacumque Deus nos ducere, & quomodocumque nos tractare voluerit, ſemper in viâ diuini ſeruitij progredi poterimus.

D 4. Tertiò,

Tertiò, Vfus tertij præludij; vt nempe Deum oremus, gratiam nobis largiatur obtinendi quod petimus; eam petitionem idemq; desiderium in ipso Orationis decursu subinde renouantes.

Quartò, Colloquiorum frequentior vsus, mirum quàm solidè in molestâ illâ siccitate & ariditate superandâ iuuare solet: animum enim ea fortiter accendunt, bonosq; affectus excitant.

Tandem, Iuuabit multùm vsus pœnitentiarum, aliquam semper ordinariæ addendo; quando nempe ariditas illa nobis molesta est, vt dicit S. P. noster in Reg. 6. inter primas de discretione, & in Addit. 10. vt mox dicemus. Super omnia iuuabit, animum non despondere, nec fatigari, nec Exercitium aliquod orationis deserere, certò nobis persuadendo, fore, vt lucem & misericordiam, si perseuerauerimus, à Deo impetremus.

MEDI-

MEDITATIO
DE FVNDAMENTO.

Textus Exercitiorum S. Patris nostri
sic habet:

Creatus est homo ad hunc finem,
vt Dominum Deum suum lau-
det ac reueretur, eiq; seruiens tandem
saluus fiat. Reliqua verò supra terram
sita, creata sunt hominis ipsius causâ,
vt eum ad finem creationis suæ prose-
quendum iuuent; vnde sequitur, vten-
dum illis, vel abstinendum eatenus esse,
quatenus ad prosecutionem finis vel
conferunt, vel obsunt. Quapropter de-
bemus absque differentiâ nos habere
circa res creatas omnes (prout libertati
arbitrii nostri subiectæ sunt, et non
prohibitæ,) ita vt, quod in nobis est, non
queramus sanitatem magis quàm ægri-
tudinem; neque diuitias paupertati, ho-

D 5 norem

norem contemptui, vitam longam breui præferamus: sed consentaneum est, ex omnibus ea demum, quæ ad finem ducunt, eligere, ac desiderare.

MEDITATIO

CIRCA FVNDAMENTVM.

HÆC Meditatio diuidi potest in quatuor puncta; vnde tres fructus colligi possunt, in quos oculos conijcere, & ad quos obtinendos exercitium hoc huius diei dirigere debemus. Vocatur *principium*: quia in eo, quæ tale est, includuntur resolutiones, quæ post fusiùs declarabuntur. Vocatur *fundamentum*: quia super eo assurgit totum vitæ spiritualis ædificium.

PRIMUM PUNCTVM. Prima quæ hominem tenere debet cura est, scire in quem finem creatus sit, & sollicitum esse vt illum acquirat. Finis, propter quem Deus hominem creauit, est

Primò, Vt eum laudet & glorificet corde, ore, & opere, omnia ad maiorem
Dei

Dei gloriam & laudem dirigendo; & vt alij hoc videntes, Deum etiam laudent & glorificent.

Secundò, Vt omnem ei reuerentiam honoremque exhibeat, eumque Deum suum agnoscat: quod fit præcipuè actibus fidei, spei, & charitatis, firmiter credendo totum quod reuelauit; sperando quod promisit; illumque tamquam summum & infinitum bonum, & vltimum finem amando.

Tertiò, Vt ei seruiat obediatque tamquam legitimo suo Domino, eius mandatis in omnibus rebus obsequendo, & tandem fruatur vitâ æternâ in cælo. & hoc est quod vult dicere, *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex totâ animâ tuâ, &c.*

SECUNDVM PUNCTVM. Deus totam creaturarum vniuersitatem in obsequium & seruitium hominis creauit. *Constituisi eum super opera manuum tuarum: omnia subiicisti sub pedibus eius, &c.* Aliquæ creaturæ conditæ sunt vt hominem sustentent; aliæ vt eum vestiarn

ftiarn

stiant ; aliæ vt eum curent ; aliæ vt recreent: & vsque ad ipsos Angelos, quos Deus constituit vt sint quasi directores , pædagogi , magistri , custodes & protectores hominum. Et velut parens, qui filium ad Vniuersitatem mittit, abundè ei de necessariis prospicit, non vt lusibus ea dilapidet , sed ne aliquid ei desit, quò minùs studia quàm commodissimè prosequatur ; quæ eius vnica mens & intentio est. Vel sicut Rex, aliquos è Nobilibus aut subditis suis ad Aulam suam euocans , iis de omnibus quæ itineri conficiendo opportuna sunt prouidet , verbi gratiâ de equis, rhedis , aut lecticis, si terrâ iter faciendum; vel si mari, de omni nauium genere: non sanè vt ij illis se tantùm recreent , sed vt commodiùs & quàm celerrimè iter peragant , & ad Aulam perueniant. Sic, quòd à Deo omnia ad hominis obsequium facta creataque sint, factum est, vt illis ipse vtatur ad finem suum, propter quem creatus est, meliùs consequendum , qui est maior gloria

gloria & obsequium Dei; eoq̄ue omnium istarum creaturarum vsum referat, illum in omnibus, & omnes in illo, secundum sanctissimam eius & diuinam voluntatem amando. Et ea tum à recto suo fine diuertitur intentio, quando nos ipsos, aut aliquam creaturam non ad maius Dei obsequium quærimus. Hoc ergo die nos exercere debemus in bonâ huius intentionis directione. Et hic est primus fructus ex hac Meditatione colligendus.

TERTIVM PUNCTVM. Hinc colligendum, quòd, quantum nos creaturæ ad finis nostri consecutionem iuuant, tantum eis vti debemus, & eatenus eas repudiare, quatenus nos à dicto fine auocant. Omnes quidem creaturæ bonæ sunt suo tempore, & propter finem ob quem à Deo conditæ sunt; verum non omni tempore eæ bonæ sunt, nec omni occasione, nec omnibus personis. Velut omnis generis diuersorum artificum instrumenta variis vsibus seruiunt, verum illa magister, aut artifex
in

in manus accipit, quæ suo operi conueniunt: & si in eorum delectu & vfu eum errare contigerit, grauiffimum fibi damnum inferet. Omnes cibi licet boni fint, non tamen omnium ftomachis, nec omni tempori conueniunt. Sicut etiam omnis generis pharmaca, quæ in pharmacopœorum proftant officinis, quamuis falutaria, non omnibus morbis conueniunt: fic etiam, quamuis creaturæ omnes bonæ fint; neceffaria tamen est in earum vfu & electione discretio & prudentia. Quare Regula in earum vfu reiectioneque obseruanda, est vltimus finis ad quem fumus creati. Et notandum hîc, quòd in toto hoc Tractatu creaturarum nomine intelligantur, quæ in quarto Puncto vocantur diuitiæ, paupertas, honor, fui contemptus, falus, infirmitas, longa aut breuis vita, &c. illa enim funt, in quibus ordinariè creaturis vtimur, vel abftinemus.

In hoc tertio Puncto fundatur fecundus, qui ex hoc Exercitio fructus colligi

colligi debet, qui est perfecta sui notitia; hoc est, incipere inordinationem actionum suarum perspectam habere, eò quòd contra ordinem nos creatis rebus dederimus, & absque præuiâ vllâ huius vltimi finis electione aut consideratione iis frui voluerimus: & in hoc consistit peccatorum nostrorum malitia, & deuiatio ab vltimo fine, quæ est æterna salus.

QUARTVM PUNCTVM. Si vtendum creaturis, vel iis abstinendum eatenus est, quatenus ad profecutionem finis vel conferunt, vel obsunt; facile patet, quòd eas considerando in se, ad omnes debeamus esse indifferentes, easque tantùm admittere aut reiicere in ordine ad hunc vltimum finem. Qui aliquò proficiscitur, indifferens est ad omnes vias, donec sciat quâ sibi eundum sit; vt & artifex aliquis ad omnis generis instrumenta, &c. Atque sicut isti non se determinant, quia via facilis vel aspera, medicina suauius aut amara est, &c. sed quisq; in eo suum finem respicit:

spicit:

spicit: sic indifferens ego esse debeo quoad honorem vel contemptum, paupertatem vel diuitias, valetudinem bonam vel infirmitatem, longam aut breuem vitam; ex omnibus illis illud tantum eligendo, quod maximè vltimo meo fini respondeat.

Et hic est tertius fructus, in quem collimare, & in quo me hoc die exercere debeo; conando nempe à me remouere omnem ad res particulares affectum, & ad omnes creaturas me indifferentem reddere.

Ex omnibus his patet, quòd hoc sit fundamentum & principium totius vitæ spiritualis. vnde & constat Primò, quàm debeat esse homo erga Deum sincerus & iustus. Secundò, Quòd omnis confusio ex nimio & inordinato creaturarum amore proueniat. Tertiò, Quòd à nobis omnem erga creaturas affectum remouere, & ad omnes indifferentes esse debeamus, quòd faciliùs ad vltimum finem pertingere possimus.

Omnia

Omnia Exercitia, de quibus posthac agemus, vsque ad postremum, quod est de perfectione, alicui horum principiorum innituntur.

Principium & fundamentum accommodatum vitæ religiosæ.

QUOD in genere de omnibus dictum est, facilè Religiosus suo statui accommodabit.

Primò, Finis Religiosi SOCIETATIS est, quærere propriam & proximi sui salutem & perfectionem.

Secundò, Media omnia quæ in Religione sunt, ad hunc finem diriguntur; partim ad perfectionem propriam, vt sunt Oratio, Sacramentorum frequentatio, &c. partim ad perfectionem proximi; qualia sunt studia, ministeria, &c. Vnde apparet qualis debeat esse perfectus Religiosus, qui totam suam intentionem positam habet in debito fine; & alia omnia media eò dirigit.

E Tertiò,

Tertiò , Eatenus Exercitiis & occupationibus vti, vel ab iis abstinere debemus, quatenus nos iuuant, vel impediunt, in nostrâ seu proximi perfectione. Et hinc facilè constabit, quàm procul à recto deuiemus, si occupationes, & ministeria, & habitationem, non propter istum finem, sed pro libitu nostro, inclinatione, honore, sensu & commodo eligamus.

Quartò, Sequitur, quòd, quantum in nobis est, ad omnem habitationem, ministeria, & omnis generis occupationes, indifferentes esse debeamus: & hæc est nobilis illa indifferentiæ virtus, quæ tantopere in SOCIETATE commendatur, quâ, ad conformitatem cum Dei voluntate, à sanctâ Obedientiâ suauiter nos regi permittimus.

SECVN-

SECVNDVS DIES.

Textus Exercitiorum S. Patris nostri.

EXaminis generalis modus, particulas seu puncta quinque complectentis.

PRIMUM PUNCTVM est. Domino Deo nostro pro beneficiis acceptis gratias agendas esse.

SECVNDVM. Quòd debemus pro cognitione & expulsionem peccatorum gratiam flagitare.

TERTIVM. De admissis presenti die peccatis rationem ab animâ nostrâ exigere, per horas singulas ex quo surreximus vestigando: et primò quidem circa cogitationem, deinde circa loquelam atque operationem, eodem ordine quo in particulari examine traditum est.

E 2

QVAR-

QUARTVM. *Poscere veniam de delictis.*

QVINTVM. *Proponere cum Dei gratiâ emendationem; & Orationem Dominicam post dicta omnia recitare. Pater noster, &c.*

De examine generali.

EXamen generale est Exercitium tanti momenti, vt vix aliud reperias, quod dæmonis conatibus & tentationibus maius ponat obstaculum, nisi fortè idem sit de examine particulari, propter easdem rationes; atque ita omni studio laborandum est, vt illud rectè fiat.

Fines & fructus huius Exercitij sunt duo illi qui titulo illius comprehenduntur. *Ad purgationem animæ, & ad peccatorum confessionem utilissimum.* Puritas acquiritur tribus mediis. Primò, Cognitione radicis interioris vitiorum, vt eam præscindamus. Secundò, Ex-
teriores

teriores lapsus occasiones notando, vt eas remoueamus. Tertiò, Dolore & odio peccatorum; vnde nascitur propositum & cura ea emendandi.

Omnia illa per examen acquiruntur.

1. Radix vitiosa deprehenditur, notando in quæ peccata magis ordinariè & frequentius labamur; quod is qui se non examinat scire non potest. Velut is qui ordinariè à domo suâ abest, scire nequit quid ibi rerum agatur, nec qui ibi committantur, & vnde illi proueniant defectus:

2. Examine hoc in notitiam venimus occasionum externarum, vt eas fugiamus. Velut is qui in saxum aliquod impingens cadit; si non reflectat, nec lapsus istius causam consideret, vix aliàs tales incurfus effugiet, & frequentius cadat necesse est: sic qui per examen hoc ad occasiones defectuum & peccatorum non reflectit, quomodo eas deserere, & ab iis sibi cauere poterit? haud dubiè frequentius in eadem relabetur.

E 3

3. Do-

3. Dolor, & emendationis propositum ad quartum & quintum examinis Punctum pertinent.

Secundus finis est *Peccatorum Confessio*. Quæ ut utiliter fiat, debet esse clara, integra, & cum dolore & emendationis proposito fieri debet. Ad integritatem multum iuuat tertium Punctum examinis: qui enim in eo peccata illo die commissa in memoriam reuocare studet, facile eorum Confessionis tempore recordabitur. Et quamuis non sit obligatio confitendi venialia; quia tamen illa propter maiorem animæ puritatem confitemur, æquum est, ut eadem etiam, propter eandem causam, & spirituales nostrum profectum, quotidie examinemus. Quod si ita non fiat, contingit, ut Confessionem instituamus solis verbis, & modis dicendi tam generalibus, ut commisceamus frequenter grauiores culpas leuioribus, & iis etiam quæ culpâ vacant: & hinc prouenit, quod tametsi culpa maior vel minor, aut etiam nulla sit,

fit, confessio tamen sit eadem, iisdem-
 que verbis speciosis, & tamquam im-
 pressis, prolata. Quæ omnia decla-
 rant, quòd examen cum exiguâ luce re-
 rumque notitiâ, & in genere etiam eâ-
 dem, & non maiori confusione factum
 sit.

Alium etiam defectum, eumque gra-
 uem, solent habere confessiones, dum
 nempe cum exiguâ contritione, hoc
 est absque dolore & emendationis pro-
 posito, fiunt: cui occurritur, si sollicitè
 & benè seruentur duo postrema Pun-
 cta examinis.

MEDITATIO DE PECCATIS.

HOc die fiet Meditatio de pecca-
 tis, vt quis ea cognoscat, & fu-
 giat. Et innititur hæc Meditatio qua-
 tuor Punctis fundamenti: exempli
 causâ, capiendò pro regulâ vltimum
 finem, propter quem reliquæ omnes
 creaturæ, & nos creati sumus; tum no-

E 4 tando

tando, quoties ab eo nostro fine deuiauerimus, & vim creaturis iis abutendo fecerimus; tum descendendo ad istorum defectuum odium, quo ad debitum finis huius amorem reducamur. Et sic habet hoc Exercitium duas partes.

Prima spectat ad notitiam defectuum nostrorum, secunda ad eorum odium.

P A R S P R I M A de notitiâ propriâ peccatorum nostrorum.

PRima hæc pars duas habet Notas, & quatuor Puncta.

PRIMA NOTA. Quò quis meliùs operum suorum declinationem à recto cognoscat, & videat, opus habet regulâ quadam & rectâ lineâ, ad quam illa examinet. Ista regula Primò est ultimus noster finis, cui ea respondere debent. & hinc quia Sancti omnes huius finis rectitudinem optimè nouerant, non exiguam in leuioribus etiam defectibus

fectibus compunctionis materiam inueniebant. Hinc D. August. *Miser ego! quando poterit mea obliquitas tuæ rectitudini adequari?* Secundò, Exempla Sanctorum. *Imitatores mei estote, & obseruate eos qui ita ambulant, sicut habetis formam nostram,* ad Philip. 3. Tertiò, Regula huius notitiæ esse nobis possunt nostra bona proposita, feruores, & exercitia præterita, hinc pudoris materiam fumentibus; quòd cum debuerimus in virtutibus magnum fecisse progressum, multum ab iis deflexisse nos conspiciamus.

SECUNDA NOTA. Quòd id genus examinis, quo per orationem in sui quis notitiam veniat, non debeat esse quale id quod fit in ordine ad confessionem, sed magis ei simile, quod fit quando quis vult reddere rationem conscientiæ, notando errores & tentationes ordinarias, ad passionum prauarumque inclinationum radices euellendas, statumque virtutum & spiritua-lem profectum inducendum.

E 5 Porro

Porro hoc Exercitium notitiæ sui-
 ipsius, quo quis defectus suos cogno-
 scat, reduci potest ad quatuor capita
 siue Puncta.

PRIMUM PUNCTUM. Cogitationes,
 verba, & opera.

1. Cogitationes otiosæ, dissolutæ,
 inutiles, machinæ in aëre; intentiones,
 inuentiones & ratiocinationes tenden-
 tes ad consequendum honorem, bo-
 nam lautamque tractationem & com-
 moditates, omneque id quod mundus
 amat & quærit; indignationes, querelæ
 & inuidiæ eorum qui suis conatibus
 obstant, eosque impediunt, vanæ dele-
 ctationes & tristitiæ.

2. Verba otiosa, intempestiua linguæ
 dissolutio, leuitas in loquendo, risus, fa-
 cetiæ, indiscretiones, defectus pruden-
 tiæ, querelæ de Superioribus, murmu-
 rationes de absentibus, affligere & pun-
 gere præsentis, suaque vanitate & ia-
 ctantiâ omnibus malum exemplum
 dare.

3. In operibus, otium, studium re-
 rum

rum inutilium, ab vtilibus auersio, fugere laborem, priuilegia & exemptiones quærere; viuere inter suos cum exiguâ ædificatione, & inter sæculares more illorum.

SECUNDVM PVNCTVM. Sunt tria vota.

1. In Paupertate, desideria commoditatum, non permittendo sibi quidquam deesse, procurando meliora; particularitatum esse amicum, non contentum esse eo quod habet communitas, omnia alia desiderare, facile dare, accipere, commodare; quæ suo appetitui & desiderio desunt importune petere, etiam adhibitâ operâ sæcularium.

2. In Castitate, exigua cordis custodia, minor sensuum; inuolutum & irritum esse variis cogitationibus, phantasiis, affectibus & amicitiiis particularibus.

3. In Obedientiâ, durities iudicij, murmurationes, & aperta indicia reluctantiæ, tristitia, defectus executionis;
non

non

non esse exactum, humanis uti mediis quò quis suum finem consequatur, & Superiorem in suam sententiam pertrahat; facilem esse in contradicendo, suaque sine præviâ oratione, sine electione, sine motiuis spiritualibus & maioris Dei obsequij curâ, proponendo.

TERTIVM PUNCTVM. Exercitia spiritualia orationum, examinum, lectionis spiritualis, pœnitentiarum, Missæ, Confessionis & Communionis, &c. illa sine urgente causâ negligendo, in iis se sine spiritu & deuotione gerendo, non conformando se Regulis & instructionibus. Et in hoc Puncto expedit reflectere ad instructiones quæ pro singulis sunt, & notare in quibus defecerimus, & in quo nos illis conformare debeamus.

QUARTVM PUNCTVM. Omnes nostræ ordinationes, instructiones, & Regulæ tam summarij Constitutionum quàm communes, & omnium Officialium in particulari, singulas, si tempus
sup-

suppetat , diligenter examinando & discutiendo. 1. Quid Regula præcipiat. 2. In quo erratum sit. 3. Quomodo hoc emendari debeat. Et hoc Exercitium nonnumquam sumi potest loco orationis , frequenter loco lectio- nis libri spiritualis . Verùm iam Exer- citiorum tempore fieri conuenit exa- men circa Regulas aliquas magis prin- cipales, quales sunt, rationem reddere conscientiaë, de correctione fraternâ Regulæ conformi , de silentio, de non ingrediendo aliena cubicula, de litteris sine veniâ non scribendis aut recipien- dis, de pecuniis non asseruandis, de vsu nullius rei tamquam propriaë.

Et hîc notandum , vt initio dixi, quòd , vt quis facilè in suorum defe- ctuum cognitionem veniat , multùm iuuabit , si præsentem hunc suum sta- tum cum eo , in quo aliquando me- liùs se habuit, conferat, oculosque con- iiciat in exempla, quibus in eo particu- lares aliquaë personæ spirituales, perfe- ctæ, notæ, nobis prælucent; vel tandem,
quâ

quâ erga Deum tenetur, obligationem, perfectionemque & sanctitatem, quam à se Deus exigit, consideret. Illæ enim tres Regulæ sunt, quas initio proposuimus.

Et quia totum illud examen vno die fieri non potest, bonum erit quotidie aliquid ei temporis impendere: postquam verò octo Exercitiorum diebus totum illud spatium decurrerit, per totum anni decursum postmodum cum otio illud continuabit.

Tandem nota. Quòd sicut quidam suis semper rebus & opinionibus ex passione quadam adhærentes, in omnibus excusationes prætendunt; sic alij, quando præsertim recollectioni & deuotioni se dant, eandem illam passionem exercent in nimiâ sui accusatione, in omnibus se supra modum grauantes: quibus magis vtile foret, si defectus singulos, quibus verè illaqueati sunt, & remedium reformationemque exigunt, quietè, cum otio & prudenter considerarent, eosque, ob rationes
quas

quas mox dabimus , breuiter annotarent.

SECUNDA PARS *de dolore peccatorum.*

SECUNDA huius Exercitij pars est, dolor & odium peccatorum : eiusque præcipuum motiuum est, quòd ab ultimo nostro fine recesserimus ; quæ est vnica radix & causa contritionis. Porrò ad hunc dolorem in nobis excitandum iuuabunt sequentia.

Primò. Fœditas & turpitude, quam culpa secum inuoluit, est ea irreuerentia , contemptus & offensa tam magni Dei. Et cùm ipse propter se, tamquam vltimum finem, nos creauerit, nos ipsi terga verterimus , eumque deseruerimus. Cumque ipse amicitiam suam nobis liberaliter obtulerit , nos eum contemnentes, paruique facientes, vilioris alicuius creaturæ affectum & amorem ipsi prætulerimus. Et cùm ipse omnium creaturarum vsum nobis ad eius obsequium concesserit , nos in eis, tamquam si dij illi nostri forent , cor
nostrum

nostrum fixerimus ; easque præ Deo, cum grauissimâ eius offensâ, eligendo, omne ius Deo fruendi, pro tam foedo creaturarum abusu, miserè perdidimus.

Secundò. Turpitude illa apparet in mysterio Incarnationis Dominicæ. Ipse enim Dei Filius se hominem fecit, laborauit, passus & mortuus est, vt nos à peccatis liberaret, & à viis pessimis & obliquis ad veram vltimi nostri finis viam reuocaret. Et hinc, quando peccamus, verè dicimur Filij Dei sanguinem, labores, vitam & ipsam denique mortem contemnere. Ad Hebr. 10. *Quantò magis putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei conculcauerit, & sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, &c.*

Hæc est grauissima vna Apostoli ponderatio. Peccati enim malitia etsi omni tempore magna fuerit ; tamen post Saluatoris nostri mortem, propter eius personæ contemptum, & summam pro tam illustri beneficio ingratitude-
nem,

nem, grauior facta est. Et hoc est quod ponderabat Apostolus, cum diceret, Is qui contra legem Moyſi peccauerat, à duobus testibus conuictus, absque vllò remedio morti erat obnoxius. quantò maiores tuo iudicio pœnas meretur is, qui Dei Filium suis substernit pedibus, eius vitam & mortem, quæ ad peccati destructionem dirigebatur, malitiosè spernens, quiq̃ue spiritui gratiæ iniuriam facit, quem nobis ille idem, ne in peccatum relaberemur, meruit; & qui sacrum illum Sanguinem pro noui Testamenti confirmatione effusum contemnit, tamquam si profanus foret animalium quæ olim in sacrificiis offerebantur?

Tertiò. Peccati malitia innotescit, ex parte hominis qui peccat, duobus modis, consideratione nempe sui nihili, & dignitatis.

Quoad abiectiõnem, 1. Comparatione cum ceteris creaturis. homo nihil est: si cum Angelis eum compares, multò minus; quid ergo comparatione Dei?

F

2. Con-

2. Considerando eum quoad corpus, est vas corruptionis, ex quo tamquam sentinâ foetores fæcesq; perpetuò fluunt, extrinsecus dealbatum, vt non appareat quod intus occultatum latet.

3. Quoad animam multò est contemptibilior: ex illa enim prodeunt tot contra Deum peccata, & tot abominations. *De corde enim exeunt cogitationes mala,* &c. Et iniuria maior est quam facit, quò homo minor & vilior est. Quod verò ad dignitatem hominis attinget, creatus est ad imaginem Dei, eius Sanguine redemptus, ad fidem vocatus & ad Dei Ecclesiam, sacrosancto Christi Corpore & Sanguine pastus, & tot beneficiis honoratus: quæ quò maiora sunt, eò & grauior est ingratitude & iniuria.

Quartò. Eadem grauitas apparet ex parte Dei qui offenditur.

1. Contra Deum infinitæ potentiæ: qui, cum homo peccaret, poterat eum ad nihilum redigere.

2. Con-

2. Contra Deum tantæ sapientiæ : qui secretissimas cordis cogitationes, & quantum homo faciat & cogitet in delinquendo, clarissimè videt.

3. Tantæ iustitiæ: qui tot iam de facto animarum myriades, perpetuùm arsuras, propter eadem & similia peccata, eodemque tempore quo ego illa commisi, in infernum præcipites dedit.

4. Tantæ bonitatis & misericordiæ: quæ sola eius cohibet iustitiam, quò minùs mihi pœnas debitas propter grauiissima mea peccata infligat.

Sanctus Pater noster Exercitium concludit hoc Puncto, dicendo :

QVINTVM PUNCTVM, in exclamationem prorumpere ex commotione affectus vehementi, admirando valdè, quomodo creatura omnes (discursu factò per singulas) me sustinuerint tamdiu, & huc vsque viuum seruauerint: quomodo Angeli, diuinæ iustitiæ gladium ferentes, equo me animo tulerint, custodierint, suisque etiam iuuerint suffragiis; quomodo pro me intercesserint Sancti: quomodo celum,

F 2 sol,

*sol, luna & alia sidera, elementa, cunctaq;
animantium genera, & terra germina, de-
bita vindicta loco, mihi seruiuerint; ut
quo denique modo non absorbuerit me,
dehiscens tellus, & mille infernos rese-
rans, in quibus perpetuas pœnas daturus
essem.*

De peccatis venialibus.

Quamuis peccata venialia homines
gratiâ non spolient; sunt tamen
multa, quæ nos ad eorum odium &
fugam excitant.

1. Sunt culpa & Dei offensa: quod
iis, qui Deo placere student, sufficere
debet.

2. Sunt maculæ & animæ turpes
notæ: quæ pudorem & verecundiam
incutiunt, quò minùs coram Deo com-
parere, instar cuiusdam qui fuligine
denigratus est, quis audeat.

3. Charitatis feruorem, & rerum
spiritualium gustum minuunt, velut
crassi prauique humores sensus mo-
tumque vitiant.

4. Tol-

4. Tollunt omnem in Deum fiduciam. *Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus.*

5. Feruorem minuunt, & vires efficaciamque orationis debilitant. Deus enim, non sine ratione, auxilia sua ei negat, quem tardum & negligentem in suâ voluntate explendâ inuenit. Threnor. c. 3. *Nos iniquè egimus, & ad iracundiam prouocauimus; idcirco tu inexorabilis es. Opposuisti nubem tibi, ne transeat oratio. Zachar. 7. Et non audierunt: sic clamabunt, & non exaudiam eos.*

6. Disponunt ad lapsum in culpas mortales: nam homines vsu familiaritateque minorum, paulatim maiora contemnere incipiunt; & tandem eâ spiritus debilitate eneruati, grauioribus nequeunt resistere tentationibus.

Nota, non esse consultum, vt tota hora examini lapsuum nostrorum impendatur, neque etiam vt collocetur in expendendis iis quæ ad contritionem moueant, sed potius hæc semper sese mutuò comitentur.

TERTIVS DIES.

*De pœnitentiâ exteriori vel corporis
castigatione.*

Hanc materiam mirabiliter tractat S. Pater noster in Addit. 10. quæ sequitur primam Septimanam, & sic habet:

DECIMA, ut aliquam addam satisfactionem, seu pœnitentiam: quæ quidem in interiorem & exteriorem diuiditur. Interior est, dolor de propriis peccatis, cum firmo proposito cauendi tum ab illis, tum ab aliis quibusuis in posterum. Exterior autem est, fructus interioris, videlicet castigatio aliqua de commissis; quæ tribus potissimum modis assumi potest.

Primò. Circa victum, subtractis quibusdam non superfluis solum (quod
tem-

temperantiae est, non poenitentiae) sed etiam conuenientibus alimentis: Et eò fit meliùs quò plus subtrahitur, vitatâ interim naturæ corruptione, aut debilitate graui, seu infirmitate.

Secundò. Circa somni Et strati modum, sublatis non mollibus tantùm aut deliciosis rebus, sed aliis etiam opportunis, quantum licet, citra vitæ aut valetudinis graue periculum: quapropter de somno necessario nihil demendum est, nisi aliquantisper, ad consuetudinem (si cui est nimij somni) moderandam.

Tertiò. Circa ipsam carnem, vt influctum sentiat dolorem, admotis gestatisque ciliciis, funibus aut vectibus ferreis, vel incussis verberibus ac plagis, vel aliis austeritatis generibus assumptis: in quibus tamen omnibus magis expedire videtur, vt doloris

sensus in carne tantum sit, nec penetret ossa, cum infirmitatis periculo. Quare flagellis potissimum utemur ex funiculis minutis, quæ exteriores affligunt partes, non autem adeò interiores, ut valetudinem aduersam causare possint.

*Notanda sunt insuper quatuor hæc circa pœnitentiam. Primò, Quòd pœnitentiæ exterioris triplex est usus seu effectus: nimirum ut pro delictis præteritis nonnihil satisfiat; ut vincat seipsum homo, inferiorem sui partem, quæ sensualitas appellatur, superiori, hoc est rationi, magis subiiciens: ut postremò queramus, atque impetremus aliquod gratiæ diuinæ donum, quod optamus; puta intimam cordis contritionem de peccatis, & abundantiam lacrymarum, vel propter illa, vel propter pœnas & dolores Passio-
nis*

nis Christi, aut dubij alicuius, quod nos angit, resolutionem.

Et infra, post *Notandum Secundò*, sic dicit: *Tertiò*, Quòd quando is qui exercitatur, affectum quæsitum non consequitur, vt dolorem vel consolationem, mutare subinde expedit rationem victus somnique, & alia genera pœnitentiæ; ita vt pœnitentiam vnã per triduum sectemur, & proximo eam biduo relinquamus, vel etiam triduo, prout diuersis plus aut minus pœnitentiæ est sumendum.

Prætereà cùm pœnitentias huiusmodi sæpè omittamus, ob affectum carnis aut erroneum iudicium, quasi naturalis nostra complexio ferre illas non possit citra ingens valetudinis detrimentum; & è contrario, iustum nonnumquam modum pœnitentiæ excedamus, de corporis robore nimis

confidentes, mutatis, vt dictum est, pœnitentiæ generibus, ac per vices sumptis & relictis, euenit plerumque, vt clementissimus Dominus, qui naturam nostram perfectissimè cognoscit, vnicuique id compertum reddat, quod ipsi expedit.

Declaratio Additionis decimæ.

Pœnitentia exterior, quæ est corporis castigatio, est fructus pœnitentiæ interioris; quæ est dolor de peccatis: ostenditque hunc dolorem esse verum, quia peruenit ad vindictam de offensâ, & ad adhibenda, quæ magno constant, remedia, ne ad illam relabamur.

Hæc pœnitentia habet tres effectus.

Primus. Satisfacere pro peccatis præteritis.

Secundus. Vincere seipsum, sensualitatem rationi subiiciendo, vnde proueniunt vberes fructus bonorum operum

&

& virtutum, propter tria. 1. Quia ratio caret contradictione sensualitatis; vel saltem minor ea est, quando corpus castigatur. 2. Quia corpus delicatè enutritum recusat labores. Et sicut caro non salita corrumpitur, & vermes generat; sic corpus benè pastum, amicum est otij, tentationum malarumq; cogitationum seminarium. Contrà, corpus benè castigatum lubens se sanctis subdit laboribus: experientiaque nos docet, quòd bestiis & pueris magis sit proprium, rigore & castigationibus, quàm ratione, gubernari. 3. Quia dæmon, qui per sensualitatem hominem plerumque deiicit, seueritate illâ & flagellis facilius vincitur: imò aliqui sunt dæmones (vt ex Euangelio patet) qui non eiiciuntur, nisi oratione & ieiunio.

Tertius effectus pœnitentiæ est, à Deo Domino nostro gratiam aliquam obtinere & fauorem, eumque vel spiritualem; qualis est dolor, contritio, deuotio, sensus & gustus aliquis spiritualis,

lis, &c. vel temporalem; verbi gratiâ bonam valetudinem, pacem, bonum optatumq; negotij alicuius successum, vel quid simile. Peculiariter verò Sancti hisce pœnitentiis vsi sunt ad obtinendam à Deo lucem in dubio aliquo, vel alicuius quæstionis resolutione: quia quando pœnitentia Orationi innititur, fortior ea fit, vt ex sacris Litteris patet.

Pœnitentia fieri potest tribus modis.

Primo, in cibo & potu, tum quoad quantitatem, tum quoad qualitatem. In cibo, non comedendo sine licentiâ, nec extra tempora, aut consueta loca; non quærendo delicatiora; non conquerendo de vilioribus cibus; eosq; & potum vsque ad satietatem non sumendo; in delicatioribus præcipuè se mortificando. quæ omnia ad temperantiam spectant, vt videre est in Regulis abstinentiæ & Additione 10. Ad pœnitentiam verò spectat, de quantitate quid tollere, vt conueniet ieiunio plus minúsve arcto aut rigido. Et hæc pœni-

pœnitentia valdè propria est SOCIETATI, cuius quædam Regula habet: *Omnes intelligant, non esse singularitatem, ieiunare aliis non ieiunantibus, &c.* In potu fit pœnitentia, excessum tollendo in quantitate, & maximè in qualitate vini, cuius non deberet esse vsus, nisi per modum medicine: omnis enim in eo excessus tentationibus materiam subministrat, accendit iram, stupefacit intellectum, ad Orationem & Exercitia spiritualia torpidum tardumq; reddit, aliaque multa tum corpori tum animæ damna infert. Hoc Exercitium mortificationis circa cibum valdè fuit in vsu SOCIETATIS initio.

Secundo, pœnitentia fieri potest quoad somnum: in quo licet nihil de necessario demi debeat, moderatio tamen adhibenda est, ne sit superfluus, præcisè semper ad Orationem surgendo, contrarias omnes necessitates & rationes, nisi benè examinatæ fuerint, reiiciendo. Quod ad temperantiam & pœnitentiam spectat, vti etiam asperis
in

in modo dormiendi; verbi gratiâ dormire vestitum, humi cubare, &c.

Tertio, fieri potest pœnitentia disciplinis, ciliciis, aliisque id genus asperitatibus & castigationibus; quarum est magna varietas & differentia: & admirandas earum inuentiones videre est in Sanctorum Vitis, de quibus quoad usum & imitationem dicit S. Pater noster in Additione 10. sic: *Circa ipsam carnem, magis commodum & securum videtur, ut inflictum sentiat dolorem incussis verberibus aut plagis, ut doloris sensus in carne tantum sit, nec penetret ossa cum infirmitatis periculo.* Ideò magis conueniens est, se affligere tenuibus funiculis potiùs quàm alio modo, qui notabilem aliquam causare posset infirmitatem. Et quia modus ille agendi pœnitentiam disciplinis & ciliciis iam factus est maximè ordinarius, timendum est ne duorum priorum obliuiscamur, iudicando eos quasi alienos à nostro instituto & Religione; cùm tamen ab eâ verè non sint alieni, & sanctus

ctus Pater noster eorum expressam faciat mentionem : deinde fructus ille, qui ex ciliciis & disciplinis colligi solet, non erit is qui expectari debet, si cibo & potui laxemus habenas, nec iis frenum aliquod iniiciamus. Pœnitentię hæ corporales non possunt in omnibus personis esse eadem, nec omni tempore ; sed esse debent plures vel pauciores.

Primò. Debent esse conformes valetudini corporisq̃ue viribus: quia is qui multis corporis miseriis & infirmitatibus affligitur, non debet illas sibi reddere grauiores superiniecto nouo pœnitentiarum voluntariarum, præsertim indiscretarum onere, aut cum anxietate, ne illas non possit explere, sed potiùs animum suum applicet ad generosè ferendas pœnitentias sibi à Deo immissas.

Secundò. Debet haberi ratio occupationum & laborum ad maius Dei obsequium, ne illi impediuntur ; siue ij ad proximi spirituale bonum, siue in temporale

porale

porale alicuius communitatis auxilium tendant : quia æquum non est , pœnitentiis , quæ mihi quidem vtilis sunt , aliis verò non profunt , corporis vires debilitare ; cùm eas ego impendere possim laboribus aliis , qui & corpori molesti erunt , & præterquam quòd spiritui multum profuturi sint , in proximi etiam vtilitatem redundabunt . Et hoc intelligendum , quando tales pœnitentiæ , occupationes vtilis impediunt ; aliquando enim eas & frequenter iuuant , corpus spiritui & sensualitatem rationi subiiciendo , vt supra diximus .

Tertiò . Debet pœnitentia accommodari materiæ Meditationis : maiorem enim Meditationes primæ & terciæ Septimanæ requirunt , quàm eæ quæ in quartâ fiunt . Ratio etiam habenda consolationis aut desolationis spiritualis , & deuotionis , aut ariditatis quæ percipitur : & vt mediocritatem quis seruet in omnibus istis occasionibus , expedit aliquando pœnitentias mutare , maiores vel minores assumendo ; ad
ma-

maiores tamen & feueriores maiori feruore feratur, quia vires suas nemo facile nouerit, nisi ad extremum & summum potentiae peruenerit. Et in omnibus his optimum est, bono vti consilio, & alterius se iudicio subiicere.

MEDITATIO

DE PECCATORVM POENIS.

NOTANDVM PRIMO, Quòd in omni peccato duo reperiantur: vnum est, deseruisse Deum, qui vltimus est finis; alterum, inordinato se affectu ad creaturam aliquam conuertisse. in quibus, vt diximus, tota peccati foeditas consistit. Istisque duabus malitiis rigor punishmentis & poenae respondet.

Et idè primò id euenit, vt is qui Deum deseruit, sit absque Deo; & qui vltimum suum finem fugit, ad illum non perueniat; & qui ad conuiuium inuitatus ire noluit, ex eo non comedat; & qui à Deo recessit, ab illo Deus recedat. Osee 9. *Sed & vae eis, cum recesserint*

G sero

sero ab eis. Et illam vocamus Pœnam damni. Secundò, vt is qui se creaturæ tradidit, damnum etiam cum illâ patitur; & spinis se pungat, qui eas amplectitur; & is qui crudeli domino seruire voluit, eius etiam crudelitatem sentiat. Isaia 19. *Et tradam Aegyptum in manus dominorum crudelium.* Et hanc vocamus Pœnam sensus.

NOTANDVM SECVNDO, Quòd ira Dei in peccatoribus peccatisq; puniendis valdè similis sit iræ viri alicuius potentis & zelotypi: qui cum vxorem suam lautissimè, summoq; semper in honore domi suæ habuisset, summo agitur furore, quòd ipsa, eo spreto, cum adultero discesserit: ideoq; Primò, nullius eam rogatu aut intercessione in domum suam admittit; & pessimæ ab adultero tractationi multisq; miseris obnoxiam cum paupertate luctari permittit. Secundò, eam violenter ab adultero separat, ne vel breui istâ voluptate ita amaritudinibus mixtâ recreetur. Tertio, adulterum occidit. Quarto, vxorem
puden-

pudendâ & ignominiosâ morte affi-
 cit: quia, vt dicitur Prouerbiorum c.6.
zelus & furor viri non paret in die
vindictæ, neque acquiescet cuiusquam pre-
cibus, nec suscipiet pro redemptione
dona plurima. Similem modum ser-
 uat Deus in punitione hominum, qui,
 se spreto, qui vltimus eorum finis est,
 turpibus creaturarum amoribus indul-
 gent. Quæ similitudo in Scriptura
 sacra in vsu est; vt apparet Ieremiæ 2.
 vbi clarè ostenditur, quomodo hoc
 sentiat Deus, his seuerissimis verbis:
Obstupescite cali super hoc, & porta e-
ius desolamini vehementer, dicit Domi-
nus. Duo enim mala fecit populus meus:
Me dereliquerunt fontem aquæ viuæ, &
foderunt sibi cisternas, cisternas dissipat-
as, quæ continere non valent aquas.
 Porrò ad clariorem iræ Dei punitio-
 nisque intelligentiam iuuabunt se-
 quentia.

CONSIDERA PRIMO, Maximam de-
 monstrationem odij, quo in peccatum
 fertur Deus, fuisse in Angelis, quos de

cælis propter vnicum superbię peccatum in infernum præcipites dedit. Vbi valdè notandum, quòd pretiosissimum domus Dei monile, præcipua cæli totius pulchritudo, & quæ speciosissimum Deum maximè referebat imago, propter vnicam superbię cogitationem, velut fulmen è cælo delapsa est; atque adeò ex Principe Angelorum factus est Princeps dæmoniorum, ex speciosissimo omnium turpissimus, ex gloriosissimo omnium afflictissimus: qui gratissimus erat, factus est omnium hostium Dei, qui aut sunt, aut vñquam futuri sunt, maximus. Porrò si huius cladis in aureis illis vasis pretiosissimis vna sola culpa causa fuit; quid de vilissimis vasis luteis, tot peccatorum veneno plenissimis, expectandum?

CONSIDERA SECUNDO, Alterum diuinæ iustitiæ argumentum exhibitum fuisse in paradiso terrestri; vbi primum hominem ad suam Deus imaginem & similitudinẽ creatum collocauerat, omnium hominum parentem ac caput, gra-
tiã

tiâ & iustitiâ originali, immortalitatis quasi veste, aliisque innumeris excellentiis & privilegiis ornatum: quem Deus, propter vnâ inobedientiam ex paradiso in exilium relegatum, ad infinitas pœnas & miserias, ad mortem denique condemnauit. Nec hîc diuina stetit iustitia: eadem enim pœna omnes Adæ posteros inuoluit; qui ex radice infectâ nascuntur filij iræ, in peccatis concepti, iisdemque sunt obnoxij miseris. Nec post tot sæcula ea est obliuioni mandata iniuria, licet inter tot homines distributa, tantisque pœnis castigata: quinimò quotquot ab orbe condito huc vsque homines flagella passi sunt, & quotquot mortem obierunt, & quotquot in inferno animæ ardent, ardebuntque perpetuùm, sunt quasi scintillæ ab hac primâ culpâ originaliter prouenientes, diuinæque iustitiæ clarissima testimonia.

Quas ergo pœnas & flagella meretur & timere debet homo vilis, propter tam varia quæ commisit peccata; cum propter vnicum solum, in eo qui omnium

hominum pater & caput erat, tot existent seueriffimæ iustitiæ diuinæ argumenta ?

CONSIDERA TERTIO, Vt homines à nouis peccatis non destiterūt, sic Deum à nouis flagellis immittendis non destitisse. Totum vniuersum miserè diluuiò perit. Super quinque illas infandas ciuitates ignem & sulphur de cælo pluit Deus. Core, Dathan & Abiron, cum Moyse impiè concurrere volentes, viuos terra absorpsit. Duo filij Aaron, Nadab & Abiu, propter omiffam aliquam in sacrificio cærimoniam, igne Sanctuarij subitò extincti sunt. Ananias & Saphira in nouo Testamento ob mendacium, quod primo intuitu leue videbatur, inopinatò mortui sunt. Et huiusmodi in diuinis Litteris & Historiis, tam sacris quàm profanis, plurima occurrunt exempla, aliaque quæ ipsi hisce nostris temporibus quotidie videmus. Iuuabit hæc nonnumquam in memoriam reuocare, & cogitare, quòd plurimi, ob minora paucioraque peccata

cata quàm quæ nos commisimus, perpetuùm in inferno ardeant.

CONSIDERA QVARTO, Omnia iustitiæ Dei erga peccatores esse plenissima: affligit enim eos Primò, cæcitate, ignorantia, tenebris spiritualibus, inquietudine animæ & spiritus, remorsu conscientia, vt sint tamquam homines, qui extra centrum suum existentes, nusquam firmitatem ac quietem inueniunt. Quæ omnia ad pœnam damni pertinent, respondentq; desertioni Dei, qui est vera lux, gaudium & centrum cordis. Secundò, affligit eos infirmitatibus, paupertate, infamia, litibus, aduersis casibus, & luctuosâ morte, &c. (ita nimirum illis à rebus creatis soluitur) respondentque pœnis sensus: quibus si addas impatientias, diffidentias & desperationes quibus vexantur, erit quasi species aliqua inferni. Cum ergo tot intra & extra nos iræ Dei argumenta percipiamus, cur eum non timebimus? & iram eius contra peccata non apprehendemus? Si iudex aliquis,

qui seueritatis suæ & iustitiæ reos puniendo frequenter signa dedit, malefactoribus ita horrore sit, vt in ipsius conspectum prodire non audeant; quomodo nos coram Deo apparere audebimus, qui tot eius & tam frequentes iustitiæ effectus tamque manifestos experti sumus?

CONSIDERA QUINTO, Huic poenæ aliam in hac vitâ succedere, quæ est mors. Vbi supponendū, quòd omnibus hominibus certò sit moriendum; verùm incertissimam esse mortis horam, etiamsi hinc spem faciat, quòd post multos annos futura sit, inde spem diuturnioris vitæ præscindat. Vbi ergo ocyùs seriusq; ea hora venerit, animaduertendum quo in peccatorem Deus rigore vtatur, omnibus eum bonis, amicis, officiis & dignitatibus, omnibus suis recreationibus, pulchritudine, & corporis viribus, & tandem, quâ nihil charius est, vitâ ipsâ spoliando: sic eum generali vnâ omnium suorum bonorum confiscatione puniens, & ab omnibus,

qua-

quarum ipse amoribus irretitus vivebat, creaturis violenter eum, absque spe vniquam ad illas redeundi, separans; ne vel ad tempus transitoriâ illâ se voluptate oblectare possit. Cùm ergo tali modo à creaturis auellendi simus, quare nunc tantoperè illis adhæremus, nisi fortè vt tum in illâ auulsione plus doloris & pudoris sustineamus? Quò tum misera illa & infelix anima fugiet? quod tum refugium, quemque protectorem, cùm Deo in iudicio particulari tot grauata peccatis offeretur, inueniet? grauissimè tum accusabitur, quòd inuitata dum viueret ad Dei gratiam, & vt ei reconciliaretur, venire contempserit; & tum iustè à Deo deseretur, quæ Deum iam prior deseruit: sicque à Deo miserè fugabitur expelleturque, nullius vniquam intercessione reditura.

Quia zelus ac furor viri non parcat in die vindictæ, neque acquiescet cuiusquam precibus.

CONSIDERA SEXTO, Hanc pœnam sequi aliam non minùs grauem, quæ est

G 5 iudi-

iudicium vniuersale : postquam enim Deus creaturas suas tulerit sustinueritq; propter Electos , in illo die iram & furorem exacuet in odium adulterij maiorum, & in peccatorum , quæ propter illas commiserunt , vindictam . Sicut maritus in die vindictæ quam de adulterio sumit , occidit adulterum , vestes omniaque pretiosa comburit , hortos euertit & destruit, omnemque iram & furorem in omne illud quod iniuriæ infamiæque ei irrogatæ quoquo modo particeps fuit, effundit; sic erit in die illâ: huc enim refertur terre motus, mugitus maris, solis obscuratio, stellarum lapsus, & totius mundi exustio. *Cùm igitur hæc omnia dissoluenda sint, quales oportet vos esse in sanctis conuersationibus & pietatibus, exspectantes & properantes in aduentum diei Domini, per quem cali ardentis soluentur, & elementa ignis ardore tabescent ? 2. Petr. 3.*

Et, quod mirandum est, cùm omnia illo die consumentur , sola hominum corpora resuscitabuntur & regenera-
bun-

buntur ; quia cùm maximè participa-
 rint de offensâ Dei , eiùque causam de-
 derint , æquum est vt hoc non solùm
 luant pœnâ mortis æternæ , sed & vi-
 uant , quo mortem eam æternam sen-
 tiant. Maiórne Dei ira esse potuit,quàm
 quòd non tantùm vitam tollere , mor-
 temque immittere voluerit , sed quòd
 mortuis vitam det, vt sic viuâ eos mor-
 te puniat ? hoc enim modo occidit &
 consumit, nec tamen mortis ipsius sen-
 sum & dolorem tollit. Hinc sequitur
 Iudicis sententia, in quâ de tam variis &
 multiplicibus peccatis rei facti, omni-
 bus , à maximo vsque ad minimum,
 benè perpensis & examinatis, aliam pœ-
 nam non accipient , quàm eam quam
 ipsi sibi suis peccatis præscripserunt: quæ
 est 1. à Deo in æternum reici, quem
 ipsi spreuerunt, & deseruerunt. *Disce-
 dite à me maledicti.* 2. Damnum crea-
 turarum sensu percipere, quas ipsi ama-
 runt. *In ignem æternum.*

CONSIDERA SEPTIMO, Horrendam
 istius pœnæ executionem, quæ fiet in in-
 ferno

ferno per totam eternitatem: vbi maximum tormentum erit, versari in perpetuis tenebris, separari ab ultimo fine, à quo ipsi voluntariè recesserunt, ad quem tum, vt vellent, non poterunt reuerti; cum perpetuo remorsu & dolore, quòd tantum perdiderint bonum, & tam insignes illud consequendi sibi elabi sint passi occasiones. Hinc sequitur pœna sensus: quâ, iusto Dei iudicio, creaturæ omnes, quibus in hac vitâ fuit delectatus, ipsum cruciabunt; & sensus, qui eius voluptatis fuere instrumenta, iam erunt tormenti. Vnde magna se offert materia considerandi omnia quæ in hac vitâ valdè affligunt & pungunt sensus: illa enim omnia maiore vi & impetu in damnatos in inferno irruent. & hæc est vindicta quam Deus sumet de iis, qui, se spreto, creaturas amplectuntur. Nec hæc tragedia finem capiet per totam æternitatem.

CONSIDERA OCTAVO, In hac punitione non respicere Deum personas, nec multis

multis opus esse peccatis : vnum enim peccatum mortale ad omnia dicta tormenta sufficit. Et in hoc vim facit sanctus Pater noster in omnibus Punctis Exercitij de tribus potentiis ; cum vnicum Angelorum peccatum eos daemones fecerit ; vnica primorum parentum inobedientia tantam in mundo stragem ediderit : qui & ipsi easdem illas æternas sustinuisent pœnas, si pœnitentiâ culpam eam non diluissent. Et propter vnicum peccatum mortale, multi iam ardent in inferno : vt hinc certò sciamus , cum tantus sit nostrorum defectuum excessus , & tanta personarum nostrarum inæqualitas, nullam nos vanæ alicuius præsumptionis ansam habere ; sed necesse esse , vt per veram pœnitentiam securos nos reddamus.

Finis ergo huius Exercitij

Primus est, Timor Dei: quia *horrendum est incidere in manus Dei viventis.*
ad Hebr. 10.

Secundus, Opportuna ac velox cum
Deo

Deo reconciliatio, qui nos in gratiam recipere paratus est: iuxta illud Ieremix 3. *Vulgò dicitur: Si dimiserit vir uxorem suam, & recedens ab eo, duxerit virum alterum, numquid reuertetur ad eam ultra? Numquid non polluta & contaminata erit mulier illa? Tu autem fornicata es cum amatoribus multis; tamen reuertere ad me, dicit Dominus, & ego suscipiam te.*

QVARTVS DIES.

De fine primæ Septimanæ, & initio secundæ.

FInis primæ Septimanæ est, contritio & dolor de peccatis commissis, & animæ purgatio ab iisdem: & sic pertinet ea Septimana ad viam quæ vocatur Purgatiua, sicut dicit S. Pater noster in Annot. 10. inter 20. primas. Media, quibus in illâ utimur, sunt, Examen conscientiæ, Confessio, Pœnitentia vel corporis castigatio, & Meditatio. Materia Meditationis est,

i. Finis

1. Finis vltimus in quem creati sumus : quæ est nostræ rectitudinis regula.

2. Finis propter quem omnes reliquæ creaturæ creatæ sunt : quæ regula est recti earum vsus.

3. Multitudo defectuum nostrorum & culparum : considerando nempe quoties ab vltimo nostro fine deuiuimus, & creaturis malè vfi sumus.

4. Motiua quæ nos excitant ad ea peccata deflenda, sumpta ex eorum turpitudine, Dei magnitudine, & nostrâ vilitate.

5. Pœnæ, & peccatorum punitiones; vt ad Dei timorem excitemur: vnde fit progressus ad considerationem mortis, iudicij & inferni. de quibus paucis huc vsque tractauimus.

Et quamuis aliquando decurrente anno, quibusdam Exercitia illa primæ Septimanæ cum otio peragere conueniat tanto tempore, quantum necessarium est ad eorum effectum consequendum, vt dicitur Annotat. 4. inter

ter

ter 20. primas ; iis tamen qui ad perfectionem tendunt, non expedit vt multum & ordinariè se in illis exerçant: timendum enim, ne quidam, nimium temporis illis Exercitiis impendentes, eò quòd sensibilem magis gustum & deuotionem in iis sibi videantur percipere, grauius decipiantur. Verùm quòd in istis Meditationibus quidã ad maiorem deuotionem & affectu magis sensibili excitentur, hoc contingit, quia timor & dolor facilius menti imprimuntur, & incipientes magis mouere solent quàm alij magis spirituales & vtilis affectus ; quos vt consequantur, necesse est se in secundâ Septimanâ exerçant.

Quia verò ordinariè in aliquos semper defectus labimur, ideò assiduè necessarium est Exercitium aliquod viæ purgatiuæ: hinc quotidie examine conscientia vtimur, tamquam breui aliquâ summâ Exercitiorum primæ Septimanæ. Quia ex quinque quibus constat Punctis, primum, quod est gratiarum actio,

actio, spectat ad vltimum finem, & ad obligationem eum quærendi, cum assidue tot beneficiis ad se nos allicere Deus non cesset. Tertium Punctum spectat ad examen quotidianorum defectuum; quartum ad motiua nos excitantia ad dolorem peccatorum, & timorem Dei, vt de iis verè dolere possimus. quæ omnia, vt diximus, ad primam Septimanam spectant. Quintum verò, quod est emendationis propositum, pars est contritionis, & spectat ad secundam Septimanam, quæ ad emendationem & profectum spirituales excitat. Quotidie itaque in examine debent renouari compunctio & boni affectus, propositaq; primæ Septimane: in quem finem expediet ad manum habere puncta aliqua & considerationes, quas in illâ Septimanâ quisque expertus sit sibi profuisse.

Præcipuus, quem ex primâ Septimanâ colligere debemus, fructus est, intelligere quàm nobis necessarium fuerit vt à CHRISTO redimeremur:

H alio-

alioquin tota Adæ massa sententiâ mortis & damnationis iam erat prostrata ; quam in superioribus Meditationibus peccatoribus , qui gratiam illam redemptionis reiiciunt , minati sumus. Ita vt omnes vniuersim nati simus in culpâ ; omnes etiam generatim vixissemus multis frequentibusq; culpis obnoxij, obiecti malitiæ inuidiæque dæmonum , & post vitam hanc turbidam atque inquietam , morituri eramus , & futuri socij dæmonum in pœnis atque igne æterno , qui illis paratus est. Quod cùm ita sit , cùm ad pœnitentiam inuitamur , & reconciliatio nobis offertur , vitaque æterna promittitur ; certum est , si aliquid lucis & iudicij humani habemus , oculos nobis aperiendos , vt clarè videre possimus vnde nobis ea gratia proueniat , & porta illa spei aperta sit : & videbimus , quòd aliunde eam non habeamus quàm per solum IESVM CHRISTVM Dominum nostrum , qui pretioso suo Sanguine debita culpis nostris contra-

sta

Et liberaliter soluit, & auxilium gratiæ, quo gloriam mereremur, nobis impetravit, perfectè sic officium Redemptoris explendo; & verbo magisq; suo exemplo, quàm nobis incedendum esset, docuit, ne rursus in hostium nostrorum manus relaberemur, sic Magistri munus obiens. quod & ipse insinuat Ioan. 13. *Vos vocatis me Magister, &c.*

Tractando insuper de officio, quod Saluator noster assumpsit, Magistri, sollicitè considerandum nobis est iter quod nobis verbo & exemplo ostendit, ut non aberremus; quod ad secundam Septimanam pertinet. Quia verò Redemptor noster CHRISTVS se lucem mundi vocat, *Qui sequitur me, non ambulat in tenebris*; ideo via illa, quam ut ipsum sequamur inimus, vocatur via lucis, vel via quæ illuminat, & idem est quod via illuminatiua. Deinde considerandum est, quòd tota Christi doctrina & exempla eò tendant, ut perfectè nouerimus Deum laudare & honorificare, eiq; obedire, &

benè vti creaturis: & eâ de causâ quoque inter alias factus est homo; *Et cum hominibus conuersatus est.* Baruch 3. vt per se in vsu visibilium creaturarum bonum earum vsum nos doceret. Et quia, vt prouerbiū dicit, Si me restituas loco in quo erraui, errare desinam: sic ex quo Christus Saluator in hæc inferiora descendit, vsque ad exitum, clarè patet, quòd omnis hominum cæcitas & error ex cæco & indebito creaturarum amore prouenerit; omneque eius bonum & reformatio in amoris & affectus istius ab iis auocatione consistat, indifferenter se ad omnes habendo, quo ab vltimo suo fine non aberret. Et hæc est conclusio quæ ex fundamento colligitur. Docuit deinde nos, vt, quantum in nobis est, honores, diuitias lautamq; tractationem fugiamus, & ad sui imitationem & exemplum, omnia contraria quæramus. Et hæc via regia S. Crucis, quam signatam, & peculiari modo in vitâ & morte suâ notatam suis Electis reliquit. Post hæc,

hæc, fines secundæ Septimanæ sunt,
 Primus, Cognoscere, æstimare, & ama-
 re Christum Dominum nostrum; & in
 hoc eius amore, æstimatione, reueren-
 tiâ & notitiâ quotidie magis proficere.

Secundus, Eum, quantum nobis id
 possibile est, imitari, præcipuè in pau-
 pertate, doloribus, infamiâ, & Cruce;
 non tantùm in rebus imperatis aut ve-
 titis eius sanctæ voluntati obtempe-
 rando, quod proprium est primæ Se-
 ptimanæ, nec ea tantùm quæ consilij
 sunt sequendo & amplectendo, sed &
 in iis quæ libera nobis relinquuntur,
 quia clarâ super illis Dei voluntatem
 non habemus, nihil, nisi quod manife-
 stè ad maiorem Dei gloriam, maiusq;
 suæ Maiestatis obsequium futurum
 sciemus, eligendo.

Media eos fines consequendi sunt,
 Meditatio de Christo Domino nostro,
 Regulæ & Exercitia electionum, qui-
 bus addi potest examen particulare,
 etsi illud commune sit omnibus qua-
 tuor Septimanis.

H 3

ME-

MEDITATIO

DE REGNO CHRISTI.

HÆC Meditatio in libro Exercitiorum habetur extra numerum Meditationum secundæ Septimanæ, & sic est quasi fundamentum omnium earum. Continet partim finem totum Incarnationis & vitæ doctrinæque IESV CHRISTI Domini nostri: qui fuit, toti mundo innotescere; homines, quò suum regnum fierent, in suam reducere potestatem, sibiq; subii- cere; omnes etiam in partem istius suæ expeditionis vocare; quò sibiipsis saltem, suæ sensualitati & amoris proprio, per obedientiam Dei, bellum inferant. Partim continet summam, in quâ perfectio hominis consistit: quæ est Christi imitatio, quæ maiorem aut minorem perfectionem, variosque eius gradus, prout magis aut minùs perfecta fuerit Christi imitatio, in se concludit.

Textus

Textus Exercitiorum S. Patris nostri
sic habet:

*Contemplatio regni Iesu Christi
ex similitudine Regis terreni
subditos suos euocantis ad bel-
lum.*

ORATIO PRAEPARATORIA fiet
more supradicto.

PRAELVDIVM PRIMVM ad con-
structionem loci nunc erit, vt spe-
ctare nos imaginemur Synagogas, vil-
las & oppida, quae praedicans Chri-
stus pertransibat; & sic de locis aliis.

SECVNDVM, ad gratiam poscen-
dam pertinens. In hac parte erit, petere
à Deo, ne obsurdescamus vocante nos
Christo; sed ad sequendum ac obtem-
perandum prompti simus.

PVNCTVM PRIMVM esto, pro-
ponere mihi ob oculos humanum Re-

H 4

gem

gem diuinitus electum, cui principes
 & populi omnes Christiani reueren-
 tiam & obsequium præstare debeant.

SECUNDVM est, imaginari, quòd
 audiam illum Regem loquentem ad
 omnes subditos: In animo est mihi re-
 giones infidelium uniuersas ditioni
 meæ subicere; quicumq; igitur comitari
 me velit, paratus sit oportet non alio
 vti victu, vestitu, rebusq; aliis quàm
 me utentem conspexerit. In iisdem
 quoque laboribus, vigiliis & casibus
 ceteris, mecum persistendum erit; vt
 particeps fiat victoriæ & felicitatis
 vnusquisque, prout laborum ac mole-
 stiarum socius extiterit.

TERTIVM est, considerare quid-
 nam respondere debeant Regi aman-
 tissimo & liberalissimo fideles subditi;
 & quàm promptè ad omnem eius vo-
 luntatem offerre se accinctos: contra
 verò,

Verò, si quis non obaudiret, quanto apud homines uniuersos vituperio dignus esset, atque quàm ignauus miles estimandus.

Pars secunda huius Exercitiij consistit in collatione similitudinis inter dictum Regem & Dominum IESVM CHRISTVM circa triplex illud Punctum.

Primò sic applicabimus exemplum. Si terrenus ille Rex cum bellicâ suâ euocatione dignus est cui attentio & obsequium præstetur; quantò magis Christus Rex æternus, mundoque toti conspiciuus? qui singulos ad se his inuitat verbis: Mea hæc est iustissima voluntas, totius mundi dominium mihi vendicare, inimicos meos debellare omnes, ac ita demum in Patris mei gloriam intrare: proinde quisquis eò mecum venire cupit, laboret mecum

H 5 necesse

necesse est. labori enim præmium respondebit.

Secundò ratiocinabimur, neminem fore sanæ mentis, qui non cupidissimè Christi seruitio se totum offerat & addicat.

Tertiò iudicandum erit, quòd ij qui se obsequiis illius prorsus duxerint mancipandos, non seipsos tantùm ad laborum tolerantiam, verùm etiam maiora & præclariora quædam munera oblaturi sint, expugnata carnis, sensuum amorisque proprii & mundani rebellione; vnde respondebit quisque in hunc ferè modum: En, ô Rex supreme ac Domine vniuersorum, tuâ ego, licet indignissimus, fretus tamen gratiâ & ope, me tibi penitus offero, meaque omnia tuæ subijicio voluntati, attestans coram infinitâ bonitate tuâ, nec non in conspe-

Et

Etu gloriosa Virginis matris tuæ, totiusque curiæ celestis, hunc esse animum meum, hoc desiderium, hoc certissimum decretum, vt (dummodò in maiorem laudis tuæ & obsequij mei prouentum cedat) quàm possim proximè te sequar & imiter in ferendis iniuriis & aduersis omnibus cum verâ tum spiritus tum etiam rerum paupertate; si, inquam, sanctissimæ tuæ Maiestati placeat ad tale me vitæ institutum eligere, atque recipere.

Declaratio dictæ Meditationis.

FInis huius Meditationis est, propositum & decretum firmum imitationis Christi Domini nostri, illumque cum maximâ perfectione, & quàm quis potest proximè, sequendi, prout cum diuinâ gratiâ poterit, sensualitati & amori proprio bellum indicendo: ad quod Christus Dominus noster
omnes

omnes generaliter vocat. Exercitium hoc, præter Orationem præparatoriam, duo præambula habet, & duas partes: quarum prima est, exemplum & similitudo Regis temporalis subditos suos euocantis ad bellum; secunda, applicatio istius similitudinis ad Christum Dominum nostrum. Et singulæ partes habent tria Puncta.

PRIMA PARS *huius Meditationis.*

IN PRIMO PUNCTO nota qualitates Regis huius humani qui hîc proponitur. Prima est, Princeps à Deo electus, legitimus. Secunda, Rex vniuersalis omnium Principum, Populorum, & omnium Christianorum. Tertiò, Considerare in eo debemus prudentiam, benignitatem, liberalitatem, clementiam, iustitiam, & de omnibus suis subditis prouidentiam, reliquasque proprietates quæ Regi à Deo super tot subditos constituto conueniunt.

In

In SECUNDO considera eius Regis discursum: & nota Primò, quàm rationalis sit eius petitio: ipse enim non vult manere in deliciis & commoditatibus suæ Aulæ, sed ad bellum vult primus procedere; nec delicatius vult ipse tractari quàm ipsi sui milites; imò desiderat, milites sibi Regi pares sint in comedendo, bibendo, ipsoque vestitu: nec se belli periculis eximere, aut ad tutiora loca se conferre vult, solâ suâ omnes præsentia animare desiderans; quinimò loca maximè periculosa hostibusque exposita præeligit, vultque interdum in omnibus laboribus, noctu verò in vigiliis excubiisque primus inueniri. Et quamuis inter Reges hîc in terrâ vix sit inuenire qui hoc faciat; ponuntur tamen peculiariter hîc omnes istæ circumstantiæ, vt oculi aperiantur in accuratâ consideratione exemplorum Christi Domini nostri, & principium detur eius voci & vocatio- ni, quando dixit: *Si quis mihi ministrat, me sequatur: & ubi sum ego, illic*

illic

illic & minister meus erit. Ioan. 12.

Nota secundò, Quòd in promissione hac Regis, quâ suis militibus partem victoriæ addicit, prout quisque laborum & molestiarum socius extiterit, iam incipiat apparere differentia graduum qui in perfectione sunt: illi enim consistunt in maiori vel minori Christi imitatione, prout plus aut minùs socius quis laborum fuerit. cui respondent varij gradus gloriæ in cælo.

IN TERTIO PUNCTO considera, quomodo ab affectibus & sensibus humanis, qui nobis familiariores sunt & magis noti, anima ascendere debeat ad affectus & sensa spiritualia, quæ magis secreta sunt & à sensibus remotiora: & ideò quando quis illis similitudinibus utitur, multùm refert intelligere, quid in talibus casibus & rebus humanis euenire soleat, gradum ab iis ad diuina faciendo. Atque ita in Exercitio præsentis, ut quis ex eo fructum referat, videatur cum attentione, Primò, Quid dicant boni & fideles subditi;

ti; & quid soleant aut debeant respondere ad tam iustam Regis humani & tam liberalis petitionem. Secundò, Si aliquis reperiretur qui Regem suum in tali occasione sequi nollet, haberetur infamis, vecors, infidelis, peruersus miles, & omni in hoc mundo vituperio dignus. Quam in rem notanda sunt Vriæ verba ad Dauidem 2. Reg. 11.

Arca Dei & Israel & Iuda habitant in papilionibus, & dominus meus Ioab, & serui domini mei super faciem terra manent, & ego ingrediar domum meam, vt comedam & bibam, & dormiam cum uxore mea? per salutem tuam, & per salutem animæ tuæ, non faciam rem hanc. Et quod respondit Ethai Getæus eidem Dauid, cum exiret fugiens à facie Absalom, volenti sibi persuadere, ne se comitaretur in illo periculo, 2. Reg. 15.

Viuit Dominus, & viuit dominus meus Rex; quoniam in quocumq; loco fueris domine mi Rex, siue in morte, siue in vitâ, ibi erit seruus tuus. Si hoc dixerit externus, quid deberet dicere subditus naturalis?

SE-

SECUNDA PARS *eiusdem*
Meditationis.

SECUNDA huius Exercitij pars consistit in applicatione Exercitij dicti de Rege temporali ad Christum Dominum nostrum; & continet tria Puncta, quæ primis dictis respondent.

PRIMUM PUNCTUM. Hic considerari debet, quomodo Christus Dominus noster sit Rex à Deo electus. *Ego autem constitutus sum Rex ab eo.* Psal. 2. Et licet regnum eius non sit de hoc mundo, ut ipse dicebat Pilato, *Regnum meum non est de hoc mundo.* Ioannis 18. quia non est temporale, sed spirituale, nec aliquam felicitatem temporalem promittit, sed æternam: nihilominus tamen venit ille Dominus gesturus bellum, & regnum sibi acquisiturus, veritati intellectum omnium, & voluntatem obedientiæ mandatorum Dei subiiciendo, homines à potestate tenebrarum, & à tyrannicâ peccati suarumq; cupiditatum seruitute liberans. *Vt non regnet*

regnet peccatum in vestro mortali corpore, vt obediatis concupiscentijs eius. Rom. cap.6. Et quamdiu mundus durabit, non deerunt hostes dicti Regis imperio rebelles, donec tandem omnes partim amore & obedientiâ, partim feueritate & pœnis sibi violenter subiiciat. 1. Cor. 15. *Deinde finis, cùm tradiderit regnum Deo & Patri, &c. omnia enim subiecit sub pedibus eius.* Ad hanc militiâ vocatur à Domino totus mundus, & singuli in particulari, vt bellum saltem inferant sensualitati & amori proprio, donec perfectè ille Dei voluntati subiiciatur; sicut dixit Matth. 10. *Nolite arbitrari, quia pacem venerim mittere in terram: non veni pacem mittere, sed gladium, &c.* Porro in hac pugnâ, quâ mortales subiiciuntur veritati & obedientiæ mandatorum Dei, Christus Rex noster semper difficillima periculisque maximè exposita aggredi solitus est, in continuâ viuendo contradictione, vt etiam vitam suam in Cruce exponeret, ad milites suos ne deficerent

animandos : hinc nos ad sui imitationem inuitat, vt dicitur Ioan. 12. *Qui mihi ministrat, me sequatur.* & Hebr. 12. *Recogitate eum, qui talem sustinuit à peccatoribus aduersum semetipsum contradictionem, vt ne fatigemini, animis vestris deficientes, &c.* Secundum hoc IESVS CHRISTVS Dominus noster exemplar est & idea in quam oculi nobis conueniendi : & tantò erit illustrior nobis victoria, quantò ei magis similes fuerimus ; eoque plus gloriæ nobis expectandum, quò plus de eius laboribus participauerimus. Roman. 8. *Si tamen compatimur, vt & conglorificemur.*

Applicando hæc omnia ad propositum nostrum, si subditi sibi honori ducant, quòd similes esse, & in partem aliquam laborum sui Regis temporalis venire possint, spe aliquâ victoriæ allecti ; pugnam detrectabimus nos ignaui & vecordes sub signis Regis nostri, tam illustri nobis exemplo præeuntis, qui omnes nobilitate & excellentiâ superat ? cuius tam sunt glorio-

sæ

sæ expeditiones, præmiaque omnium
 Regum donaria coronasque excellunt?
 Quomodo à paupertate & contemptu
 ita nobis timemus? cur offendimur,
 si ita nos tractet mundus sicut olim
 Christum Dominum nostrum tracta-
 uit? Hanc rationem, utpote summi
 momenti, Saluator noster frequenter
 suis discipulis inculcare voluit. Ioan.
 cap. 15. *Mementote sermonis mei, quem
 ego dixi vobis; non est seruus maior do-
 mino suo. Si me persecuti sunt, & vos
 persequentur: si sermonem meum serua-
 uerunt, & vestrum seruabunt.* Et idem
 Dominus eos qui hanc eius contem-
 nunt imitationem, non vult vocari
 suos, sed se indignos ait. Matth. 10.
*Et qui non accipit crucem suam, & sequi-
 tur me, non est me dignus.*

In SECUNDO PUNCTO fiat vis in
 eo quod dicit; quòd, auditâ hac ratio-
 cinatione, quotquot sanum habent
 iudicium, rationeque vtuntur, luben-
 tes se totos laboribus istis consecra-
 bunt: quia quod hic petitur, est ob-

latio & sacrificium ipsiusmet personæ,
 & quidem totius, nullâ aut re aut po-
 tentiâ reseruatâ. Et vt hoc sic fiat, suf-
 ficit habere iudicium, & ratione vti:
 quia re illâ tam benè intellectâ, ma-
 nifestum est, defectum esse iudicij, si
 contrarium faciat. Et experientia hoc
 in omnibus qui sani iudicij fuerunt,
 quosque Deus suâ luce illustrauit, cla-
 rē confirmat: nam tanta huic voca-
 tioni inerat efficacia, vt infinita ferè
 Gentium multitudo ad hanc Christi
 imitationem excitata sit; hinc post-
 modum Apostolorum prædicatione tot
 hominum millia ad fidem conuersa
 sunt, quos sequentibus tum annis in-
 numeri Martyres, gloriosi Confesso-
 res, purissimæ Virgines & sancti Ere-
 mitæ secuti sunt: qui ex omni statu, &
 in omni ætate, in tantis laboribus &
 persecutionibus imitati sunt Saluato-
 rem. Hebr. 12. *Ideoq; & nos tantam
 habentes impositam nubem testium, depo-
 nentes omne pondus, & circumstans nos
 peccatum, per patientiam curramus ad
 pro-*

propositum nobis certamen : aspicientes in auctorem fidei, & consummatorem IESVM, qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem, confusione contemptâ, atque in dexterâ sedis Dei sedet. Quibus verbis videtur Apostolus summam huius Exercitij descripsisse.

IN TERTIO PVNCTO (in quo dicitur, *Non seipsos tantum ad laborum tolerantiam, verum etiam maiora & præclariora quaedam munera oblaturi sunt, expugnatâ carnis, sensuum, amorisq; proprii & mundani rebellione*) Notandum, quòd etiam si in discursu suo, quem Rex facit, videatur vocare Centuriones & milites, vt in mundi expugnatione subiciendisq; suæ & Patris obedientiæ hostibus se iuuent, designans in hoc Ministros Euangelicos, qui ad animarum conuersionem multum conferunt; tamen clarè ex hoc loco intelligitur, quòd bellum illud in eo inchoëtur, vt quisque sibi, hoc est suæ sensualitati, amorique proprio & mundano bellum indicat: quia certissima

regula est, & quasi primum principium huius doctrinæ, vltima illa quâ secunda Septimana finitur sententia : *Hoc unusquisque persuasum habeat, tantum se in studiis spiritualibus promoturum esse, quantum ab amore suiipsius & commodi proprii affectione sese abstraxerit.*

Notandum secundo, Quod oblatio illa quæ fit in tertio Puncto, verbis tam efficacibus & tanti feruoris, nullo modo sit votum ; nec ea fuit intentio sancti Patris nostri ; sed tantum feruens desiderium, & propositum, & deliberata voluntas imitandi IESVM CHRISTVM Dominum nostrum, illumque per viam crucis sequendi : & hoc propositum fructus est huius Exercitij, & id est quod initio eius in secundo Præludio petebatur, quod est gratia, ne eius vocationi obsurdescamus, & prompti alacresque simus ad eum sequendum, eiusque voluntati obtemperandum. Quia supponitur ex Meditationis discursu, quod eius vocatio fit ad tollendam crucem ; iuxta id quod dixit
Matth.

Matth. cap. 16. *Si quis vult venire post me, &c.*

Notandum tertio, Quòd illa crux Saluatoris in hac & sequentibus Meditationibus secundæ Septimanæ ad duo reducatur; primò, ad humilitatem in ferendis iniuriis; secundò, ad paupertatem in rerum temporalium contemptu. Et hæc paupertas duplex est: quarum vna in affectu consistit, repellendo à se diuitiarum amorem; altera in effectu, actualiter omnibus rebus renuntiando. Sic etiam vna est humilitas cordis, quæ consistit in contemptu honoris; altera actualis, quando re ipsâ aliqua humiliatio vituperatioque subeunda est.

His positis, meliùs intelligetur quod S. Pater noster præ tendit in tertio hoc Puncto: quia cordis humilitas & paupertas spiritus vniuersaliter ad omnes Christianos spectant, à se omnem honoris & diuitiarum affectum reiiciendo, eumque, quantum in se est, in iis quæ his contraria sunt collocando; &

hinc ab omnibus generaliter petitur, ut se hoc modo ad amorem Crucis offerant. Verùm omnibus non convenit paupertas actualis, & reipsâ iniurias & contumelias ferre; sed eas ferre quando Deo placuerit, nos earum occasionibus obiicere, & nos diuina Maiestas ad paupertatis actualis statum vocare dignata fuerit: quod tunc constabit, quando fiet electio. Et ideò hîc à nobis aliud non petitur, quàm vt, quantum in nobis est, magis inclinemur, nosque offeramus ad iniurias & ad paupertatē, quò perfectiùs Christum Dominum imitari possimus: & illam dispositionem in nobis hoc Exercitium requirit (etsi in tempus electionis & conclusionis reiiciendo) eamque deliberationem, an ad maius Dei obsequium sit, actualem paupertatem eligere, & nos offerre ad infamiam & humiliationem cum effectu.

QVIN-

QVINTVS DIES.

De Exercitijs secunda Septimana.

IN secundâ Septimanâ, sicut iam diximus, non tantum sunt Meditationes de vitâ Christi Domini nostri, sed etiam Exercitia pro bonâ electione faciendâ. Electionem autem bonam & sanam vocamus, benè de rebus nostris deliberare, non per fines aliquos obliquos aut ex inordinatis passionibus prouenientes, sed propter solum & purum Dei obsequium; & negotia nostra concludere propter fines & motiua tam sublimia & spiritualia. Et hic est pretiosus ille vitæ spiritualis fructus, & finis huius Libri Exercitiorum, vt ex eius titulo apparet, & ex primâ Annotatione; & ad quem se disponere incipit is qui Exercitia aggreditur in principio & fundamento.

Materia electionis semper sit oportet de rebus bonis, inter quas, vel ratione

tione ipsarum rerum, vel ratione circumstantiarum temporis, aut loci aut personarum, nobis non constat, quæ illarum sit melior; unde nascitur ratio deliberandi atque eligendi: quia quando alterum eorum quæ facienda occurrunt, est manifestè malum; vel quando vtrumque est bonum quidem, sed alterum, omnibus consideratis circumstantiis, euidenter est melius (exempli causâ, sæpè contingit vt per nostram fragilitatem renuamus sequi id quod bonum est, aut etiam melius) tum piis aliquibus Exercitiis & Meditationibus iuuandi sumus. Verùm in tali casu nullus deliberationi aut electioni locus relinquitur: quia cum de meliori securi sumus, tempus est illud potiùs executioni mandandi quàm consultandi.

Materia electionis primò est status vitæ pro iis qui eum non habent, pro iis verò qui iam in statu bono sunt, res omnes particulares ad eum spectantes in ordine ad reformationem, vel vt
quis

quis se in eo perficiat ; qualia sunt : An acceptandum sit hoc officium, aut beneficium. An tot debeat habere famulos, plures aut pauciores. An tales vel tales sumptus facere debeat. An tantam eleëmofynam facere debeat, & cui, & quomodo. Et his similia. Et in particulari, loquendo de nobis qui in Religione viuimus, Superiores magnam materiam electionis habent in omnibus rebus quæ ipsorum dispositioni & arbitrio subiacent, idque præcipuè in iis quæ pro consultatione aliis proponi non possunt, & per Orationem resolui debent, argumenta pro & contra in Dei præsentia ponderando, seque adiuuando per Exercitia & modos electionis.

Subditi etiam magnam in rebus suis, quæ ipsorum maximè discretionis relinquuntur, per eadem Exercitia inuenient lucem, verbi gratia ad resoluum, num Superiori quidquam proponendum vel non proponendum sit circa id quod eis imperatum est; ad quod,

quod, iuxta Regulam, Oratio præmitti debet. Idem facere debent in aliis rebus particularibus, quale est circa tempus & modum Exercitiorum spiritualium, circa occupationes tam domesticas quàm ministeria cum proximo, in quibus ab obedientiâ ita non determinantur, quin circa eorum executionem non aliqua eorum relinquuntur arbitrio. Item hac electione utendum, ut quis seligat materiam examinis particularis, & media conuenientia vel ad defectus emendandos, vel ad virtutes acquirendas. Tandem, profectus eò maior erit, quò maiori maturitate sanioreque electione in suis quis rebus processerit, quoque minùs se in absurda à suo sensu, vel ab occasione aut suarum inclinationum torrente, abripi sinat.

Rectus harum electionum vsus multis obnoxius est difficultatibus.

Primò, Ut quis benè intelligat ac ponderet circumstantias negotiorum particularium, & quæ ex iis oriri possunt

sunt

sunt commoda & incommoda, & benè perspectam habeat propriam dispositionem, sciatque quâ vel passione aut spiritu ad aliquid feratur, necessaria est magna lux & capacitas ex parte intellectus.

Secundò, Non minùs difficile est, eam, quæ ex parte voluntatis necessaria est, consequi dispositionem, quæ debet esse vera & perfecta ad omnes res indifferentia, quantum in me est; quin potius propensio aliqua ad ea quæ appetitui contraria sunt, & maior paupertatis, ignominia & crucis Christi Domini nostri amor, ne me aliter sentientem creaturarum amor excæcet; & ut liberiùs possim considerare rationes pro & contra, & faciliùs sinam me duci iis quæ ad maiorem Dei Domini gloriam, eiusque sanctum obsequium, futura iudicabuntur.

Tertiò, Quia licet aliquando quis sibi persuadeat, se in Meditatione eam quam desiderat, quæque necessaria est, consecutum esse animi dispositionem;
cùm

cum tamen electio iam vicina & quasi proxima videtur executioni, tum occurrunt difficultates, & voluntas, quia obliqua & consultationis tempore non bene disposita est, turbas & tenebras intellectui offundit: & si nihilominus intellectus recte iudicet, summam tamen voluntas percipit difficultatem, ut illi se resolutioni conformet; unde summæ & graues anxietates, tædia & spiritus agitationes prouenire solent.

Vt autem exercitanti se in hac sua oppressione succurratur, præscribit varia S. Pater noster media Meditationum, præparationum, temporis & modi eligendi: quia sicut is cui à Medico medicina aut purgatio præscripta est, primò disponitur per sirupos & iulapia, & ad hoc tempus captatur conueniens, quod non sit in coniunctione aut aspectu aliquo lunæ tristiore, apponuntur ei boni odores & confortantes; & hæc omnia necessaria sunt, ne turbentur humores: idem planè dicendum est de die, quo quis se in difficili

ficili

ficili aliquo & magni momenti negotio resolvere debet, præcipuè si id inclinationi naturali & affectui contrarium sit. facilia enim & ordinaria cum minore apparatu resolvuntur.

Porro in talibus electionibus difficilioribus, debet quis Primò considerare tempus; quod est, ne concludat, cum se turbatum aut passione aliquâ irretitum sentit; quia eiusmodi conclusiones, eo tempore quo affectus alicuius tristitiæ aut iracundiæ dominantur factæ, felicem nequeunt habere successum: ideò expectandum est tempus diuinæ illustrationis; vel saltem tempus sit serenum & pacatum, & quo animæ potentiæ sint liberæ & expeditæ, vt quamque rem æquâ lance expendant pro rationibus quæ se offerunt pro & contra; vt colligitur ex eo quod S. Pater noster dicit de tempore electionis.

Secundò, cauendum, ne desit tempus ordinarium Meditationi de vitâ Christi Domini, sed Exercitia de electione

ctione

ctiōne diuerſas occupent horas : quia illæ de Chriſto Meditationes ſunt velut confortatiua & boni odores quibus cordis ſuſtentatur vigor, & ſuccus deuotionis conſeruatur. Si enim totum tempus eo die impenderet Exercitio electionis, citò ſe aridum perciperet, deficeretque.

Tertiò, & præcipuè, curandum eſt, vt ille qui eligit, benè ſit diſpoſitus & præparatus ; ad quod eum iuuabunt quatuor Exercitia, quæ in hac Septimanâ aliis Meditationibus mixta inueniuntur. Primum, de Regno Chriſti ; ſecundum, de duobus vexillis ; tertium, de tribus hominum claſſibus ; quartum, de tribus humilitatis gradibus : & hæc ſunt velut quatuor electuaria, quæ ſuauiter animam diſponunt ad veram & ſolidam electionem ſine aliquâ anxietate faciendam.

Vt autem hoc benè intelligatur, ſciri debet, quòd ea ſit bona hominis diſpoſitio ad electionem benè faciendam, quando perfectè reſoluit, & decreuit
fugere

fugere quod apertè malum est, & quod constat esse melius, sequi; hoc enim, vt diximus, non cadit in electionem. Vt quis primum obtineat, conuenit scire, quòd ad fugienda mala dirigantur omnia Exercitia primæ Septimanæ; & ad secundum obtinendum, quod est, omnia amplecti quæ manifestè meliora sunt, dirigantur quatuor illæ, de quibus suprà, Meditationes secundæ Septimanæ: quia in primâ, quæ est de Regno Christi, excitatur firma Christum sequendi voluntas; & illa paulatim in aliis tribus magis & magis perficitur, vt suo loco videbimus.

MEDITATIO

DE DVOBVS VEXILLIS.

HOc die fiet hæc de duobus vexillis Meditatio; quam S. Pater noster in suo Libro ponit pro quarto die Septimanæ secundæ.

K

Textus

Textus Exercitiorum S. Patris nostri
sic habet:

*Quarta die fiet Meditatio de
duobus vexillis. Uno quidem
IESV CHRISTI optimi no-
stri Imperatoris, altero verò
Luciferi, hostis hominum ca-
pitalissimi.*

ORATIO PRAEPARATORIA
fit secundum morem.

PRAELVDIVM PRIMVM
*erit historica quaedam consideratio
Christi ex vnâ parte, et ex alterâ Lu-
ciferi; quorum uterque omnes homi-
nes ad se vocat, sub vexillo suo con-
gregandos.*

SECVDVM est ad constru-
ctionem loci, vt representetur nobis
campus amplissimus circa Ierosoly-
mam;

*nam; in quo Dominus IESVS CHRIS-
TVS, tamquam bonorum omnium
summus Dux, assistat. Rursum alter
campus in Babyloniâ, vbi se Lucifer
malorum & aduersariorum ducem ex-
hibeat.*

*TERTIVM ad gratiam peten-
dam illud erit, vt poscamus explora-
tas habere fraudes mali ducis, inuo-
catâ simul diuinâ ope ad eas vitan-
das; veri autem optimi que Imperato-
ris Christi agnoscere mores ingenuos,
ac per gratiam imitari posse.*

*PVNCTVM PRIMVM est,
imaginari coram oculis meis, apud
campum Babylonicum ducem impio-
rum in cathedrâ igneâ & fumosâ se-
dere, horribilem figurâ, vultu que ter-
ribilem.*

*SECVNDVM est, aduertere
quomodo convocatos demones innu-*

K 2

meros

meros per totum orbem spargat ad nocendum, nullis ciuitatibus & locis, nullis personarum generibus immunibus relictis.

TERTIUM, attendere cuiusmodi concionem habeat ad ministros suos, quos instigat, vt, correptis iniectisque laqueis & catenis, homines primùm trahant (quod ferè contingit) ad cupiditatem diuitiarum, vnde postea faciliùs in mundani honoris ambitionem, ac demum in superbiae barathrum deturbari queant.

Atque ita tres sunt præcipui tentationum gradus, in diuitiis, honoribus, & superbiâ fundati: ex quibus in alia vitiorum genera omnia præceps fit decursus.

Similiter ex opposito considerandus est summus optimusque noster Dux & Imperator Christus.

PUNCTVM PRIMVM erit, conspiciari Christum in amœno campo iuxta Ierosolymam, humili quidem constitutum loco, sed valdè speciosum formâ, & aspectu summè amabilem.

SECUNDVM autem est, speculari quo pacto ipse mundi Dominus uniuersi electos Apostolos, discipulos & ministros alios per orbem mittat; qui omni hominum generi, statui & conditioni doctrinam sacram ac salutiferam impertiant.

TERTIVM, auscultare concionem Christi exhortatoriam ad seruos & amicos suos omnes in opus tale destinatos, quâ eis precipit ut iuuare studeant quemlibet, ac primò inducendum curent ad spiritualem affectum paupertatis, & insuper (si diuini obsequij ratio & electio celestis eò ferat) ad sectandam actu ipso veram pau-

pertatem; deinde, ut ad opprobrii contemptusque desiderium alliciant, unde humilitatis virtus enascitur. Et ita tres consurgunt perfectionis gradus, videlicet paupertas, abiectio sui, atque humilitas, quæ ex diametro diuitiis, honori, & superbiæ opponuntur, ac virtutes omnes statim introducunt.

Colloquium postea formandum erit ad Virginem beatam, implorandaque est per eam à Filio gratia, ut recipi possim, & manere sub vexillo; idque primò per spiritualem tantum paupertatem, aut etiam in rerum exspoliatione sitam (si quidem ad eam me vocare atque admittere dignabitur) deinde per abiectiorem quoque seu ignominiam, ut ipsum imiter viciniùs, deprecando tamen culpam aliorum, ne contemptus mei tam in alicuius detrimentum

mentum

mentum quàm in offensam Dei cedat. Terminabitur primum hoc colloquium per Ave Maria.

Secundum colloquium ad Christum hominem dirigitur, ut mihi à Patre impetret illud idem; subdeturque in fine Oratio, Anima Christi.

Tertium ad Patrem, ut annuat petitioni, cum Pater noster.

Finis huius Meditationis est, suppositâ voluntate, quam in primâ Meditatione excitauimus, sequendi Christum Dominum nostrum, scire, in quibus rebus particularibus illum imitari debeamus; & posito quòd nos ad bellum vocet, scire, in quibus rebus & cui debeamus bellum indicere. Hoc nos docet S. Pater noster sub similitudine duorum Ducum, & duorum vexillorum: quia, ut erat miles, in militaribus semper exercitiis educatus, hoc ei sic reuelauit, eumque docuit Deus Dominus noster per istam allegoriam

sub nomine Ducum, militum, exercitus, & vexillorum. Et, sicut ipse postmodum retulit (& ex eius ore referre solet P. Euerardus Mercurianus quartus Præpositus Generalis) in isto Exercitio detexit & reuelavit ei Deus totam ideam, institutum & finem nostræ Religionis, & nomen quod assumere deberet SOCIETATIS IESU, id est, militum qui sub vexillo Christi Domini nostri contra Luciferum, Dei nostrumq; capitalem hostem, militaturi erant. Illa similitudo prætereà valdè opportuna est ad detegendos contrarios spiritus qui intra nos pugnant, primamq; nobis ingenerandam lucem pro discretionem spirituum necessariam; hoc est, vt distinguamus inter bonum & malum; vt huic resistamus, & illi obediamus, ac sequamur.

In PRIMO PRAELVDIO loco historię ponatur

Primò, Quòd sint duo Duces, quorum alter est Christus Dominus noster, summus Imperator & Dux noster;
alter

alter est Lucifer, capitalis humanæ naturæ hostis : inter quos tanta est differentia, quantam ipse Christus declarauit Ioan. 10. *Fur non venit nisi ut furetur, & mactet, & perdat ; ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant.*

Secundò, Quòd duo isti Duces, vnus tam amicus, & alter tam hostis noster, inter se habeant bellum, non pro ciuitatibus, nec castris, nec regnis terræ, sed pro homine, & super iure quod vterq; in illum sibi vindicat, hoc est pro me ; vter eorum maius imperium in me sit habiturus.

Tertiò, Quòd duobus illis Ducibus talis sit de homine pugna, quâ non violenter eum subigant, sed alliciant trahantque voluntatem: & ideò IESVS CHRISTVS Dominus noster omnes suâ vocatione & secretis suis inspirationibus vocat & allicit, vt se suo vexillo subiiciant, & Lucifer eodem modo eos sub sua signa vocare conatur. Et tandem, ista est huius historiæ summa, quòd singuli Duces hominem vocent

154 PRAXIS ET DECLARATIO
inducantque, vt liberè sibi se subiiciat
obediatque.

IN SECUNDO PRÆLUDIO nihil est
peculiare, nisi quòd S. Pater noster,
quò locum det istis duobus exerciti-
bus & vexillis, campum Ierosolymita-
num exercitui bonorum militanti sub
vexillis Christi Domini nostri attri-
buerit, & campum Babylonicum ex-
ercitui malorum sub signis Luciferi:
quia S. Scriptura solet assignare ciuita-
tem Ierosolymitanam bonis, & Baby-
lonicam malis.

IN TERTIO PRÆLUDIO continetur
finis totius huius Meditationis, qui
consistit in eo, vt à Deo Domino no-
stro obtineat quis donum discretionis
spirituum bonorum & malorum, &
vires, quò malis bellum indicat, & bo-
nis obediat: & hac ratione tertium hoc
Preludium conuenit cum titulo, quem
S. Pater noster præfigit Regulis discre-
tionis eorum, vbi sic dicit: *Regula
aliquot ad motus animæ, quos diuersi ex-
citant spiritus, discernendos, vt boni
solùm.*

solùm admittantur, & pellantur mali.

Meditatio habet duas partes; vna est de vexillo Luciferi, & secunda de vexillo Christi Domini nostri: & quæque pars habet tria Puncta quæ sibi inuicem respondent.

PRIMA PARS *Meditationis.*

PRIMUM PUNCTUM. Formanda imaginatio de Lucifero cum omnibus circumstantiis quæ hîc notantur. Primò, Quòd sit in campo Babylonico. Secundò, Quòd ascenderit ad altiorē cathedram. Tertiò, Quòd ea cathedra plena sit igne. Quartò, Quòd ex eâ prodeat multum fumi. Quintò, Quòd sit figurâ horribilis, vultuque terribilis. Ista enim sunt signa quæ ad eius nos cognitionem ex vultu perducant, & vt nobis ab eo cauere possimus: & hæc eius imaginatio multum proderit ad eius tentationes & suggestiones discernendas; qui finis est huius Exercitij.

SE-

SECUNDVM. Notatur hîc sollicitudo & media quibus dæmon vtitur ad finem suum consequendum, ministros suos mittendo ad omnes mundi plagas; monens ne vlli loco aut alicui hominum generi parcant. Et sic totum hunc mundum considerabimus, sicut eum vidit sanctus Antonius, plenum laqueis, retibus & venatoribus; plenum viis lubricis, quæ sunt occasiones multæ lapsuum, plenumque tentatoribus, qui omnes artes adhibent, nullâ prætermisâ: vnde tanta hominum cæcitas prouenit, & tot lapsus, vt nullus ab hominum conuersatione tam remotus aut secretus sit, nec vlla tam spiritualis persona, quæ tentationibus obnoxia non sit. Primum ergo Punctum nobis insinuat hostis nostri conditionem, qui est ferox & crudelis, qualis est leo; & Secundum, quòd non sit instar leonis, qui satur se componit ad dormiendum, sed instar esurientis, qui præ fame quasi rabidus rugiat, circumeatq;

quæ-

quærens quem deuoret: quod totum debet in nobis excitare vigilantiam & prudentiam, secundum Apostoli monitum 1. Petr. 5. *Sobrius estote, & vigilate; quia aduersarius vester diabolus tamquam leo rugiens circuit, quærens quem deuoret, &c.* Hæcque vigilantia nobis feruire debet ad cautelam, ne nimium quibusuis occasionibus externis fidamus, nec omni spiritui, quo intus mouemur, credamus; attentè intentiones dæmonum examinantes, quò ab iis nobis caueamus, ne culpâ nostrâ & incuriâ in tentationem intremus, vt Saluator monet: *Vigilate, & orate, vt non intretis in tentationem.*

IN TERTIO PUNCTO nobis proponuntur cum distinctione res, ad quas per se & suos ministros nos dæmon allicere conatur; quæ sunt tres, amor diuitiarum, & honoris, & superbia.

Vnde nota ordinem quem dæmon in tentando feruat: incipit enim primumque à concupiscentiâ diuitiarum, tamquam à re proximè coniunctâ necessitati

cessitati

cessitati corporis & obligationibus domus & familiæ. Secundus gradus est, honor vanus; quia si quid ex bonis sustentationi personæ familiæque superfit, statim oculos coniiciunt in amplificandum statum augendamque familiam, & honores, quò totum quod residuum est expendatur, ita vt nihil sibi aliisque superfit. Et vt tales quotidie sibi imaginantur maiorem familiæ honorumque amplitudinem, ita nullæ eis sufficiunt diuitiæ; sicque cum prouentu crescit concupiscentia, & à primo secundoque vitio gradum faciunt ad tertium, nimirum superbiam. Non enim in id quod sunt oculos coniiciunt, sed in id quod habent, aut habere putantur; & suæ exiguitatis statusque prioris obliti, tantos se esse putant, quantæ sunt diuitiæ & honores: hinc se magni faciunt, & ab aliis maiores quàm sunt haberi volunt; & inordinate appetunt propriam excellentiam, quæ vera & genuina est superbiorum conditio.

Secun-

Secundò nota, quòd ex hoc indebito diuitiarum, honoris & propriæ excellentiæ amore oriantur reliqua vitia, ad quæ, quasi per catenam, hisce mediis nos dæmon pertrahere conatur. Ex diuitiarum enim appetitu ordinariè proueniunt fallaciæ, deceptiones, furta, violentiæ, periuria, & omne iniustiarum genus. In personis spiritualibus, & Deum timentibus, prouenit cordis inquietudo, qualis est eius qui inter spinas versatur, siccitas in oratione, durities & defectus compassionis pauperum. In Religiosis oritur desiderium rerum curiosarum & superfluarum, proprietates, lautæ tractationes, amicitia vanæ cum sæcularibus, quò ab iis impetrent quod appetunt; dissimulationes & mendacia cum Superioribus, ne detegantur, amaritudines & murmurationes contra eos quando hæc impediunt, &c.

Amor honoris producit iactantiam, hypocrisin, ambitum officiorum & habitationis honoratioris, horumque
iniquis

iniquis artibus procuraciones, adulationes cum iis qui ad hæc multum iuuare possunt, contemptum & detractiones de æqualibus & competitoribus, disputationes, contentiones, discordias & nouitates, &c. Ex superbiâ oritur cæcitas intellectus, durities iudicij, pertinacia in suo sensu, inobedientia erga Superiores, præsumptio de seipso, otium, tædium in sui recollectione, vanæ loquelæ, euagationes in oratione, amor & æstimatio rerum præsentium, & gustus in voluptate carnali; ita, vt Deus frequenter occultam aliquam superbiam manifesto peccato luxuriæ puniat.

Ex dictis sequuntur duæ Regulæ, quò quis facilius in notitiam veniat tentationum dæmonis; & sunt quasi prima documenta discretionis spiritualis.

Prima est ex parte rei ipsius, quando nempe sentimus nos moueri & inclinari ad amorem diuitiarum, honoris & propriæ excellentiæ; vel ad aliud aliquod vitium, quod ex illis tamquam

ex

ex radice nascitur: quia illa sunt ad quæ dæmon nos inducere conatur, vt in tertio Puncto benè notatur; & tunc tentatio est magis manifesta.

Secunda Regula est ex parte modi, cùm quis experientiâ percipit, eiusmodi cogitationem turbationi causam dare, animoq̃ue anxietatem, diffidentiam & obscuritatem offundere: tales enim fructus in animâ à dæmonis suggestionem produci solent. Nam vt ex vocis & modi loquendi tono clarè percipimus, an is qui loquitur, in humili an alto sit loco, an iracundus ac furiosus, an suavis aut pacatus, &c. sic ex affectibus illis quos anima sentit, facile colligitur, quòd illi à Duce superbo, feroci, terribili, qui ex cathedrâ suâ eleuatâ non spirans nisi fumos & ignes loquitur, proueniant.

SECUNDA PARS *Meditationis.**De vexillo Christi Domini nostri.*

EAdem tria Puncta econtrariò nobis sunt consideranda de Christo Domino nostro, summo & vero Duce.

In PRIMO PUNCTO formanda in nobis ipsis imago Christi Saluatoris nostri, cum proprietatibus suis & conditionibus, ut hîc dicitur. Primò, Quoad locum, *in regione Ierusalem*; quod significat pacem, & repræsentat Ierusalem cælestem, quæ est ciuitas Dei. de qua dicitur: *Gloriosa dicta sunt de te ciuitas Dei.* Secundò, In campo magno, plano, aperto & patētissimo cælo; quod significat lucem, hilaritatem, & latitudinem cordis. Tertiò, In loco humili, dispositione & vultu demisso, qui omnem tollit horrorem & timorem, & ad familiarem conuersationē inuitat, omnemq; spondet mansuetudinem & affabilitatem. Quartò, Quoad eius personam, speciosus, gratiosus, vultu amantis,

mantis , quiq; amari meretur. Et tandem, vt Sponsa dicit, *totus desiderabilis*. Ex illis enim circumstantiis sensibilibus loci & personæ, via nobis aperitur ad notitiam ingenij & conditionis Christi Domini nostri, nobisque eius doctrina sanctæq; inspirationes innotescunt.

IN SECVNDO PVNCTO consideranda electio Apostolorum , Concionatorum & aliorum Euangelij ministrorum , quos Saluator paulatim, variisq; temporibus , vocat, & per vniuersum mundum distribuit, inspirando in corda flaccidorum mortalium cogitationes Apostolicas animosq;, quò parentes, patriam, diuitiasq; & amicos relinquentes , penetrent vsque ad vltimos terræ fines, & per montes & filuas velut venatores homines quærant, eosque è suis antris & cauernis educant, vt Euangelij lumine illustrati, in sui Creatoris cognitionem veniant. Hinc nullus est in toto orbe angulus ita desertus , nec gens tam barbara , quò hæc Christi Domini nostri notitia eiusque doctri-

na non peruenerit. *In omnem terram
exiuit sonus eorum, &c.*

TERTIVM PUNCTVM continet doctrinam, quam Christus Dominus noster suis illis Ducibus inculcat, quâ homines ad sanam mentem perducant: hanc S. Pater noster ad tria Puncta contraria iis quæ dæmon hominibus persuadet, mundusque docet & exercet, reducit; quæ sunt, primò, Paupertas, opposita diuitiis; secundò, Opprobria & contemptus, opposita honori mundano; tertio, Humilitas, contraria superbiæ.

Circa quæ NOTANDVM PRIMO, Quòd in hoc Exercitio fundata sit doctrina ea, quam sanctus Pater noster tam grauius & cum tantâ emphasi intransibus in SOCIETATEM proponit in cap. 4. Exam. à §. 34. vsque ad Capituli finem: quæ vocari potest Admirabilis huius Exercitij commentarius. Ex hoc enim Exercitio, sicut dictum est, prodiit forma SOCIETATIS; quæ fundata est in odio, non ex parte,
fed

sed patefacto, & omnium quæ mundus amat & amplectitur, admittendo & totis viribus concupiscendo, quidquid Christus Dominus noster amauit & amplexus est: & qui in hoc non collimat, aut incumbit, vel qui tam feruentia desideria non habet, vel saltem habere non desiderat, apud se non statuens, nec paratum se ostendens ad ferendas cum diuinâ gratiâ patienter quasuis iniurias, illusiones, opprobria, aliaque quæ Christi Domini nostri vestis & insignia includunt; iste, inquam, qui vestem eam sui Domini non æstimat, dici non potest istum Ducem sequi, neque de istâ esse cohorte.

NOTANDVM SECVNDO, Quòd tres illi perfectionis gradus inter se sunt coniuncti & quasi concatenati, vt de tribus contrariis diximus; & ex iis, tamquam ex radice, ceteræ virtutes oriuntur. Primò enim debemus omnes vniuersaliter iuuare, adducendo illos ad summam paupertatem spiritualem, hoc est, ad reiiciendum à se

diuitiarum amorem, earumque æstimationem; vnico quasi ictu concupiscentiam, quæ omnium malorum est fons, ex animo præscindendo. & tunc verum & perfectum esse odium illud diuitiarum sciemus, quando re ipsâ illas deserere paratos nos sentiemus, si eam Dei fore voluntatem intelligeremus; ita vt, eas actu non deserere, non tam à nostrâ quàm à diuinâ voluntate procedat.

Ab hoc gradu ascenditur ad secundum, qui est contemptus honoris: quia animus omnis ac impetus, quo ferimur in honorem mundanum, nascitur ex pecuniâ; & pecuniæ gratiâ homines in æstimatione sunt, multorumque lucrantur amicorum & adulatorum turbam. Prouerb. 14. *Etiam proximo suo pauper odiosus erit: amici verò diuitum multi.* Et hinc quando quis diuitias contemnere decreuit, eadem operâ honores contemnere decernet: deficiente enim pecuniæ huius quasi sanguine, remanebit obscurus & quasi
in

in angulo, sine vigore, & vilis.

Hinc ad tertium gradum ascenditur, qui est Humilitas, quâ clarè quis cognoscit, iterumque cognoscit suam paruitatem: & cùm in bonis temporalibus ita fit pauper, oculos aperit, quò eam suam paupertatem clarè videat, & tum se talem æstimat qualis reuerà est, & non qualem eum homines fingunt.

Ex tribus illis gradibus reliquæ oriuntur virtutes. Ex amore enim paupertatis prouenit pax, animi quies, fiducia in Deum in temporalibus necessitatibus, & conformitas cum diuinâ voluntate in bonorum iacturâ, rerumque infaustis successibus: item animus libenter tam facultatum suarum quàm etiam lucrorum faciendi iacturam, nolendi que ea cum periculo diuinæ offensionis acquirere; neque etiam litigandi, sed potius pallium petenti etiam dandi tunicam, egentibus libenter sua communicandi, petenti commodandi, debitoribus tempus soluendi commodum concedendi.

L 4

Hinc

Hinc etiam oritur, quòd qui ad maiorem perfectionem vocati sunt, sua vendant bona, eaque dent pauperibus, nec quærant superflua, nec curiosa, sed contenti sint expectatione panis quotidiani à Deo; & gaudeant, si aliquos paupertatis effectus aliquando experiantur, libenter indigentiam rerum etiam necessariarum, siquando ea se occasio offerret, ferendo: *In fame, siti, frigore, & nuditate*, &c.

Ex amore contemptus & iniuriarum prouenit, quòd quis loco & officio humili recreetur, non quærendo primas cathedras in Synagogis, nec salutationes honoresque in foro, nec accubitus primos in mensis tempore conuiuij, nec quòd quis velit ab hominibus vocari Magister. Oritur etiam patientia in iniuriis, disponendo se ad grauiores, & promptitudo in ignoscendo aliosque honorando, & eos omni beneuolentiâ & honore præueniendo. quæ omnia sunt Consilia Euangelica. Si autem quis iniurias amare debeat, multò magis

gis

gis errorum reprehensionem ac correctionem, eos non inficiando, non abscondendo, non excusando, &c.

Humilitatem sequitur gratiarum actio, mansuetudo, iudicij submissio. Nolle disputare, vel suum iudicium mordicus tueri, nec contendere, apertum esse in reddendâ conscientiæ ratione, cum Superiore & Patre spirituali sincerè agere, libenter petere & admittere sana consilia, amare silentium, nolle innotescere, & omni modo quidquid in oculis hominum splendoris aliquid habet occultare. Hæc & similia continentur in Saluatoris nostri doctrinâ, & quæ suis Ducibus commendat, quò ea hominibus tradant, eosque per illa iuuent.

Hinc etiam resultant duæ aliæ Regulæ discretionis, quò quis in perfectam inspirationis diuinæ notitiam veniat. Prima, ex parte rerum: si enim ab aliquâ ex supradictis nos moueri percipiamus, possumus nobis persuadere eam esse inspirationem diuinam.

Secunda, ex parte modi: quia quando cogitatio illa animi quietem, suauitatem, gaudium, lucem & fiduciam adfert, indicia ea sunt boni spiritus. Cum enim Christus Dominus noster tam fit pacificus, tamq; speciosus & suauis, & in loco demisso & tam humili sedeat, non potest nobiscum nisi familiariter loqui, omni nos gaudio & suauitate perfundens. Huc pertinet, congruenter Punctis iis & regulis, quas iam declarauimus, vt quisq; suas cogitationes motusq; internos examinet, sicq; Ducis sui & aduersarij vocem interius agnoscat, quò clarè, sub cuius signis militet, videre possit.

In hoc Exercitio fiunt tria colloquia: primum ad Virginem Dominam nostram; secundum ad Christum Dominum nostrum; tertium ad Patrem æternum. quorum primâ vice fit mentio in Repetitione primæ Septimanæ. Et eadem tria colloquia fieri debent in omnibus Meditationibus sequentibus, toto tempore quo aliqua electio durat:

rat : tum enim occurrere solent tot difficultates , vt necesse sit hisce colloquiis affectum excitare , & maximè intercessione B. Virginis Dominæ nostræ sibi consulere.

Materia petitionis est supplicatio , quâ petimus ad vexillum Christi Domini nostri admitti , vocem eius audiendo , eamque in duobus præcipuè executioni mandando ; primò , in summâ paupertate spirituali & actuali ; secundò , in ferendis iniuriis & infamiâ , vt Dominum nostrum quàm proximè sequamur.

In primo , quoad paupertatem actua- lem ponitur conditio , si diuinæ nempe suæ Maiestati placuerit ad istud vitæ genus eumque paupertatis gradum me vocare , integram eius determinationem in tempus electionis reseruando ; vt supra dictum est.

In secundo , quoad iniurias ponuntur duæ conditiones. Prima , vt ego illud , quantum in me est , desiderium habeam , optando vt nullius hoc cul-
pâ,

pâ, aut cum diuinæ Maiestatis offensâ fiat. Secunda, ne ego iustam iis iniuriis dem occasionem. Quod etiam dicitur in Examine cap. 4. §. 44. vnde, sicut dictum est, hauritur eadem illa huius Exercitij doctrina.

SEXTVS DIES.

*De reliquis Exercitiis secunda
Septimana.*

Mirabilis est modus quem S. Pater noster seruat, vt nos quasi manu ducat in hac secundâ Septimanâ ad summum perfectionis; de quo, vt aliquid de eo intelligamus,

NOT EMVS PRIMO, Quòd eius intentio sit, vt exercitans disponat se ad sequendû Christum Dominum nostrum tamquam verum suum & legitimum Regem, à quo ad bellum illud cum hostibus suis ineundum amicè inuitatur. Deinde, vt firmiter proponat eum sequi in maximis periculis & laboribus;

verbi

verbi gratiâ, in contemptu diuitiarum & amoris proprij, in contemptu honoris, & amore iniuriarum & infamiæ, & tandem in verâ cordis humilitate. Vt sic in animo suo diuitias contemnat, ametque paupertatem, vt etiam paratus sit reipsâ easdem diuitias relinquere, & paupertatem amplecti, si intelligat, hoc ipsum futurum ad maius Dei obsequium, & maiorem Dei Domini nostri gloriam. Vt, si laus & gloria diuinæ Maiestatis par foret, ad maiorem tamen Christi Domini nostri imitationem eligat potius paupertatem & infamiam, & reputari pro stulto, quæ Christus Dominus noster amauit atque amplexus est; non autem hisce contraria, quæ mundus tantoperè amat & amplectitur. Et hic gradus electionis, præterquam quòd ex se valdè sublimis sit & pretiosus in vitâ spirituali (vt sanctus Pater noster benè notat in cap. 4. Examin.) est prætereà valdè efficax ad animam excitandam, vt sanam electionem in
quo-

quocumque negotio, quantumuis graui & difficili, absque vlllo inordinatæ alicuius passionis periculo faciat.

NOTEMVS SECVNDO, Quòd etiamsi Puncta illa perfectionis proponantur exercitanti se in omnibus istis Meditationibus, vt sciat quâ viâ ambulare, quò eniti, & quid prætere debeat; non tamen vis nobis statim inferenda est in omnibus istis propositis, sed paulatim, ordinatè & gradatim. Nam in Exercitio de Regno Christi collimatur præcipuè in resolutionem & propositum sequendi Dominum suos ad bellum vocantem: in Exercitio de duobus vexillis prætere de declaratio magis particularis, in quibus nempe rebus illud bellum consistat; & vt propositum illud generale Christum sequendi magis confirmetur, & lumen maius acquiratur, quò signa illa sui Ducis & hostis melius cognoscat, magis se in amore paupertatis, ignominia & humilitatis, vt dictum est, exercendo. Quia tamen iste diuitiarum contemptus non est,

est, nec esse potest verus & perfectus, nisi persona etiam decernat, eas re ipsâ, quando id necessarium foret, & Deus ad hoc eam vocaret, deserere. Et multi verè in eo decipiuntur, sibi persuadentes quòd paupertatem ament, quando nihil eis deest; & honoris contemptu delectentur, eumque ament, quando actu honorantur, magnique ab omnibus fiunt: & cum occasiones iam istius paupertatis & humiliationis actu subeundæ sese offerunt, retrahunt pedem, nolentes honores & diuitias quas possidēt deserere. Ut huic difficultati occurrat sanctus Pater noster, addit tertium aliud Exercitium, quod vocant de Tribus hominum classibus: in quo vrget illud solum Punctum; quòd is qui inordinatum hunc diuitiarum amorem ex animo suo eradicare intendit, debeat etiam esse dispositus ad eas re ipsâ deserendas, quando illud sciret ad maiorem Dei gloriam futurum. Et tandem in ultimo Exercitio, quod est de tribus
gra-

gra-

gradibus humilitatis, colligit omnia illa proposita & resolutiones, easque ad maiorem perfectionem reducere conatur, dicens, quòd non tantum quando maior Dei esset gloria, sed etiam si par ea foret, & æquale obsequium, potius tamen paupertatem & humiliatorem actualem optare deberet, non ex alio capite, quàm vt sic magis accedat ad similitudinem Christi Domini nostri.

Praxim horum duorum subiungemus hîc breuiter.

*De tribus hominum classibus
sive differentiis, vt potissimam
partem amplectamur.*

ORATIO PRAEPARATORIA, vt
semper antehac.

PRAELVDIVM PRIMVM
*fiat, propositis vice historiae tribus
homi-*

hominum classibus distinctis, quarum vnaquæque decem millia ducatorum alio quàm diuini cultus & amoris studio sibi parauerit; nunc autem placatum habere Deum, & salua fieri exoptet, sublato utcumque noxio affectu rerum, utpote salutis impedimento.

SECUNDVM est, imaginaria constructio loci cuiusdam in quo videam meipsum coram Deo Sanctisque omnibus adstantem atque perseuerantem, cum desiderio intelligendi, quonam pacto ipsi Deo placere queam potissimum.

TERTIVM est, optatæ rei petitio, nimirum gratiæ, per quam id eligam quod & Deo acceptissimum & mihi saluberrimum futurum sit.

Prima igitur classis optat quidem acquisitæ rei exuere affectum, ut conciliari Deo possit; sed media debitaque

M

ad-

178 PRAXIS ET DECLARATIO
adminicula toto vitæ tempore non ad-
mouet.

Secunda itidem affectum malè or-
dinatum auferre cupit, sed rem interim
mordicus tenere, ac Deum potiùs tra-
here ad votum proprium, quàm, reli-
cto impedimento, per conducibiliorem
statum ad illum tendere.

Tertia postremò, affectum insin-
cerum volens abiicere, rem ipsam vel
tollere vel tenere æquè parata est, pro-
ut ad diuinum cultum commodius fo-
re, vel ex diuino instinctu vel ex ra-
tionis dictamine animaduernerit: ac
interim omnia relinquens integra, il-
lud tantùm versat, & inquit, nec
aliam admittit relinquendæ aut reti-
nendæ rei acquisitæ causam, præter
rationem ac desiderium diuinæ gloriæ,
vt quàm maxima sit.

Colloquia tria subsequenter, vt
nuper

nuper facta sunt in Meditatione de duobus vexillis.

Notandum ad hæc, quòd ubi affectum sentimus paupertati perfectæ, quæ tum in spiritu tum in rerum abdicatione consistit, aduersantem, & ad diuitias magis inclinantem, multùm confert ad eum elidendum, petere à Deo, licet renitente carne, vt ad paupertatem eiusmodi sectandã nos eligat; seruabimus tamen intereã desiderij nostri libertatem, quã liceat conuenientiore diuino seruitio viam inire.

Declaratio huius Exercitij.

FInis huius Meditationis (vt dictum) est insistere, & vim facere in eo, quòd non possit esse perfecta paupertas spiritualis in eo, qui, quantum in se est, non etiam est dispositus ad actua- lem: nec verum fit, quòd is omnem à se diuitiarum amorem reiecerit, qui

M 2

non

non etiam paratus est eas actu deferre, vbi id maior Dei gloria maiorque spiritus profectus requireret. Et quamuis adhuc nihil debeat concludere circa diuitiarum retentionem vel abdicationem (illa enim resolutio differtur in tempus electionis;) interim tamen cogitet se omnia re ipsâ reliquisse, vim faciendo in eo quòd nec illa nec quiduis aliud desideret, si non sit futurum ad Dei Domini nostri gloriam: ita vt desiderium Deo melius perfectiusque seruiendi, illum solùm moueat ad aliquid acceptandum vel respuendum.

Forma huius Meditationis valdè similis est parabolæ, quam Christus Saluator noster proposuit de seminatore; notando quatuor classes, aut hominum genera, qui idem verbum Dei audiunt, diuersis tamen effectibus.

Prima est eorum qui verbum Dei audiunt, sed statim se auertunt, & obliuiscuntur.

Secunda eorum qui cum gaudio audiunt,

audiunt, sed in tempore tentationis recedunt, & idem deserunt.

Tertia eorum qui audiunt, & illud cum gaudio suscipiunt, sed diuitiarum rerumque temporalium concupiscentia illud suffocat, atque ita fructum non referunt.

Quarta eorum qui audiunt, & illud conseruant, & velut terra pinguis beneque culta vberem fructum adferunt in patientiâ. Certum est quòd Saluator eas quatuor hominum classes proposuerit, vt, animaduerso earum discrimine, singuli conarentur esse de classe meliorum, ac sese disponere ad referendum fructum quem postremi referunt: eo modo in hoc Exercitio nobis proponuntur tres classes, siue tria genera hominum, qui omnes temporalia bona possident; & omnes à se eorum affectum & amorem remouere volunt; & diuersa ad hoc omnes proponunt media, vt, considerantes eam quæ inter illos est differentiam, optimum eligamus.

IN PRIMO PRÆLUDIO historiæ notandum, quòd quando supponitur, quòd isti homines decem millia ducatorum acquisiuerint non debite, non velit dicere, quòd ea iniuste & contra conscientiam acquisiuerint; quia tali casu res nullam haberet difficultatem: quia non tantum obligarentur ad remouendum à se omnem eorum affectum inordinatum, verum etiam ipsa decem millia male & iniuste acquisita actu & re ipsa restituere deberent: sed loquitur conuenienter intentioni præfenti istorum hominum qui eam pecuniam acquisiuerunt, non tam moti amore Dei quàm earum pecuniarum amore, & maximè propter respectus humanos, non verò diuinos aut spirituales.

De illis hominibus dicit, quòd meliùs sibi consulentes agant de suâ salute, & quærendo inueniendoque Domino nostro, cum maiori pace & sui spiritus satisfactione: & vt hoc consequantur, omni modo pondus & impedimen-

dimentum, quod affectus ille diuitiarum secum trahit, à se remouere conantur. Huc vsque peruenit historia: in quâ paucis verbis describitur dispositio, quam is qui exercetur habet; quæ est, primò, Decretum saluandi se; secundò, Desiderium inueniendi Deum cum pace & satisfactione; tertio, Desiderium extirpandi omnem affectum inordinatum ad diuitias. Et sistendo in illo Puncto etiam requiritur, vt se determinet ad deserenda ea etiam cum effectu, si id futurum sit ad maius Dei obsequium, & animæ ipsius maiorem profectum.

IN SECUNDO & TERTIO PRÆLUDIO nihil est particulare quod notetur.

Meditatio continet tria Puncta, quæ sunt, considerare statum & dispositionem hominum secundum tres istas classes, vt meliorem eligamus.

Prima classis est eorum qui volunt, & numquam velle desinunt; ex aliâ tamen parte propter diuitiarum amorem eas deserere nolunt, quamquam ab ea-

rum amore se vellent expedire. Et ex hac luctâ & affectuum contradictione nascitur dilatio mediorum, quæ tepidorum solet esse tentatio: qui omnia sua de die in diem differunt, donec tandem omnia mors abrumpat.

Secunda classis est eorum qui omnem affectum & amorem inordinatum diuitiarum exuere volunt, sed cum proposito eas re ipsâ non deserendi; qui tamen in eo decreto perseverantes, dispositi & parati sunt quæuis media arripere ad corrigendam affectus istius inordinationem: illi sunt de quibus dicit sanctus Pater noster in Præludio in ordine ad electionem, quòd prius concludant quoad media quàm quoad finem; cum tamen contrarium fieri debeat: nam, secundum rectam rationem, prius semper est, intendere finem, & postmodum, eligere media. Atque ita, bono ordine procedendo, primum est, decernere seruire Deo, & quærere suam salutem; secundum, videre, num ad illum finem expediat
reti-

retinere an deserere diuitias: verùm isti faciunt contrarium; quia primò constituunt retinere diuitias, postmodum verò tractant de seruiendo Deo illis retentis, Deum sic in suam sententiam pertrahere conantes, & ad eum viâ quâ ipse eos ducit sequendum, se non determinantes.

Tertia classis est eorum qui omnem diuitiarum affectum à se remouere volunt, & hoc illo modo, vt ne affectum quidem habeant ad diuitias acquisitas retinendas, vel non retinendas, sed solùm eatenus volunt, quatenus illis Deus inspirauerit, & ipsi magis diuino seruitio, & ad Dei Domini nostri laudem & gloriam conueniens fore iudicauerint: hoc solùm contendentes, ne se ad vnâ aut alteram partem, nisi solo diuinæ Maiestatis seruitio ad hoc moueantur, determinent, ita vt solum desiderium meliùs Deo Domino nostro seruiendi eos moueat ad ea vel retinenda vel deserenda. Et cùm ea sit optima dispositio, vt à nobis om-

nem inordinatum affectum remoueamus, euidens est, quòd eam modis omnibus procurare debeamus, & primorum illorum & secundorum sufficere nobis non debeat dispositio.

Colloquia eadem erunt quæ in Exercitio de duobus vexillis. Vnum solùm notandum; quòd si in me aliquam vel circa paupertatem, vel circa diuitias animaduertentem repugnantiam, multùm iuuabit ad illam superandam, si in colloquiis à Deo Domino nostro petam, vt me vocet, & eligam contrarium eius quod mihi maximè in votis est. Exempli causâ; si à Domino peterem (carne licet contradicente) me ad actualem paupertatem vocare dignaretur, quia hoc opto, peto & supplico, vt det quod ad obsequium & gloriam diuinæ bonitatis futurum sit: nam vbi voluntatem meam & orationem flexero ad id quod meæ sensualitati contrarium est, ad indifferentiam quæ quæritur facillè perueniam. Eodem quis Exercitio vti
pote-

poterit in materiâ honoris, deliciarum, & similibus. Verbi gratiâ, quoad affectum honoris possunt proponi tres hominum classes, qui inordinatum illum affectum à se remouere, cordisque humilitatem impetrare volunt.

Prima, quæ humilitatem quidem desiderat, sed omnia quæ ad eam obtinendam possunt iuuare media reijcit, differtque vsque ad horam mortis.

Secunda, quæ eandem optat per quæcumque media, verùm aliqua excipit; qualia sunt, nolle talem vel talem iniuriam, vel à tali personâ; vel nolle talem contemptum, non consentire tali humiliationi; vel non admittere tale officium, &c. & in aliis ad quæuis se paratum offert.

Tertia, quæ se, quantum in se est, disponit ad ferendas qualescumque iniurias, parata à se remouere quosuis honores, & quosuis humiliationes admittere, prout viderit fore ad maiorem Dei gloriam & animæ suæ profectum.

Vt

Vt autem vim huius Exercitij meliùs quis intelligat , multùm iuuabit , illud collocare in materiâ sanitatis corporalis ; vnde clariùs constabit quod dicimus.

Adducamus in medium tres infirmos , omnes in eodem periculo constitutos , & omnes idem salutis adipiscendæ desiderium habentes.

Primus à nullâ re noxiâ vult abstinere , nec vllam rem suæ sanitati profuturam admittere , nullam medicinam sumere , abreptus à præsentis gustu , curationem in aliud tempus differendo.

Secundus agit de sui curatione , sed Medicum vult habere pro suo libitu , petendo pharmaca pro suo gustu , medicinas quasdam admittendo , alias rejiciendo.

Tertius totum se tradit in manus Medici , vt de se disponat , nullo habito sui affectus aut voluntatis respectu , prout videbit conuenire optatæ suæ salutis. Certum est , quòd ex tribus illis

lis

lis infirmis primus in summo periculo moriendi versetur; secundus, vt minimum, non recuperandi sanitatem; tertius solus superest qui spem habet curationis. Porro si spes illa sanitatis corporalis, quæ non est omnino certa, hominem prudentem eò adducat, vt se Medico committat, seque ad quæuis subeunda remedia, quantumuis dura, offerat; quantò magis debet homo se totum diuinæ committere voluntati, vt certam spem æternæ suæ salutis nanciscatur?

De tribus gradibus Humilitatis.

Textus Exercitiorum S. Patris nostri sic habet:

ANtequam electionum materiam aggrediamur, vt ad capeffendam germanam Christi doctrinam affectum nostrum disponamus, apprimè iuuat
consi-

considerare, ac per diem totum reuolue-
re idemtidem tres sequentes modos
Humilitatis, nec non colloquia dicenda
crebrò agitare.

Primus Humilitatis modus hic est
ad salutem necessarius, ut me penitus
subdam diuinæ legi obseruandæ, utque
ne mundi quidem totius oblato mihi
dominio, vel extremo vitæ discrimi-
ne obiecto, transgrediar ex deliberato
mandatum vllum diuinum aut huma-
num; quod quidem peccati mortalis
vinculo nos obliget.

Secundus maioris est perfectionis,
ut fixo animo ad diuitias, paupertate-
tem, honorem, ignominiam, breuitatem
vitæ ac longitudinem, æquè sim pro-
pensus, vbi æqualis est diuinæ laudis
& salutis meæ occasio: utque nullâ
vel humane quantæcumque felicitatis
vel propriæ mortis conditione propo-
sita

tâ adducar umquam, vt culpam, licet venialem tantum, decernam admittere.

Tertius est modus Humilitatis absolutissimæ, vt priores iam duos adeptus, etiamsi nullo superaddito laus Dei par foret; ad maiorem tamen imitationem Christi, eligam potius cum eo paupere, spreto & illuso, paupertatem, contemptum & insipientiæ titulum amplecti, quàm opes, honores, & sapientiæ æstimationem. Porro ad gradum hunc Humilitatis attingendum, magnum adferet compendium, triplicis colloquij præcedentis de vexillis vsus, per quod suppliciter poscamus (si diuinæ placeat benignitati) ad talem perducere electionem, siue maior siue equalis obsequij mei erga Deum & gloriæ diuinæ prouentus subsit.

De-

Declaratio huius Exercitij.

Finis huius Meditationis est, in summam redigere fructum omnium Considerationum præteritarum, & confirmare in se omnia proposita & conclusiones quæ huc usque factæ sunt: & hoc non fit per modum particularis alicuius Meditationis, sed considerando tres illos Humilitatis gradus subinde, & per vices, toto diei decursu; in hunc finem dirigendo tria colloquia, de quibus in Exercitio proximo actum est.

PRIMVS GRADVS Humilitatis tantam subiectionem, quâ quis se mandatis Dei, Ecclesiæ, & Superiorum subiicit, & tantum bonorum temporalium contemptum continet, vt nec omnium bonorum prosperitatumq; huius mundi spes, nec omnium aduersitatum timor me ad aliquod peccatum mortale inducere possit. Hoc propositum est proprium incipientium, & fructus primæ Septimanæ.

S E-

SECUNDVS GRADVS tantum bonorum temporalium contemptum continet, vt, quantum in me est, ita me dispositum inueniam, vt, positâ æquali Dei gloriæ & meæ salutis occasione, non sentiam maiorem affectum ad diuitias quàm ad paupertatem, ad honorem quàm ad ignominiam, ad longam quàm ad breuem vitam: & hoc proprium proficientium est, fructusque ex Exercitiis secundæ Septimanæ collectus. Tantam præterea gradus hic habet subiectionem circa mandata Dei, vt pro nullâ re mundi, propositâ etiam morte, peccatum veniale deliberatè velim committere: & hic valdè sublimis & solidus nostri profectus gradus est, qui dicitur conformitas cum Dei voluntate, non tantum quoad grauiora Dei præcepta, quæ ad grauem culpam, sed etiam quoad minora, quæ non nisi ad leue & veniale peccatum obligant.

TERTIVS Humilitatis GRADVS est perfectissimus; quia primum & secundum

N

dum

dum includit, & illis aliquid superad-
dit: dein non tantum supponit indif-
ferentiam ad paupertatem & ignomi-
niam, & ad reliqua quæ mundus con-
temnit & odit, sed & inclinationem
ad illa; & non tantum requirit subie-
ctionem quoad mandata Dei tam ma-
iora quam minora, sed etiam quoad
sensum & beneplacitum diuinæ volun-
tatis, desiderando illud iter inire, quod
ipse nobis suo exemplo ostendere di-
gnatus est, vt ego me IESV CHRISTO
Domino nostro magis conformem,
viuamque me eius imaginem efficiam.
Et hic finis est Exercitiorum superio-
rum. Ita vt licet possem admittere ho-
norem & diuitias absque peccato, et-
iam veniali; imò non solum sine pec-
cato, sed etiam eo casu, quo iis admit-
tendis aut reiiciendis maior Dei gloria
aut maior animæ meæ utilitas se non
proderet: nihilominus, quò me ma-
gis conformem, similemque Christo
Domino efficiam, cupiam & eligam
magis paupertatem cum Christo, quam
diui-

diuitias; & optem magis iniurias & opprobria cum Christo iis saturato, quàm mundi huius vanos honores; magisq; desiderem contemni, & pro I E S V C H R I S T I amore, qui albâ indutus veste irrisus fuit, stultus haberi, quàm in oculis mundi sapiens & prudens videri.

Et hîc notandum, quòd licet hisce tribus gradibus tota vitæ Christianæ perfectio comprehendatur; illos tamen potius nominauit sanctus Pater noster gradus Humilitatis quàm alterius virtutis. Primò, quia subiectionem quoad omnia Dei præcepta requirunt. Secundò, quia diuitiarum omnium & honorum mundi contemptum, & vires bonamq; dispositionem ad quamuis infamiam & vilipensionem subeundam, exigunt. In primo consistit perfectio; & in secundo tolluntur omnia perfectionis impedimenta: ita, vt nec vnum nec alterum sine magnâ humilitate fieri possit. Multùm verò iuuabunt colloquia supradicta ad Exerci-

tium istorum graduum, petendo à Domino nostro, vt tertiam illam sublimiorem humilitatem, quò melius illum imitari eiq̄ue seruire possimus, si hoc ad maiorem seu æqualem ipsius diuinæ Maiestatis gloriam fuerit, nobis donare dignetur.

De modis electionis.

Textus Exercitiorum S. Patris nostri sic habet:

Modus prior sana bonaq̄ electionis faciendæ, sex constans Punctis.

PVNCTVM PRIMVM erit, Proferre in medium rem delibendam, vt de officio vel beneficio, acceptandumne an potiùs reijciendum sit: & ita de ceteris rebus quæ ad mutabilem electionem spectant.

SE-

SECUNDVM est, *Adducto ante oculos creationis meae fine, in hoc consistente, ut cum Dei laude saluus fiam, in neutram declinare partem amplectenda vel repudianda rei controuersae; quin potius velut in medio quodam interstitio & equilibrio subsistere, parato interim animo, ut in eam illicò partem totus ferar, quam nouero diuinæ gloriæ & salutis meae fore aptiorem.*

TERTIVM, *Obsecrare Dei clementiam, ut dignetur mentem instruere, & impellere voluntatem quocumque potius mihi tendendum sit, adhibito nihilo seciùs pio fideliq̄ue intellectus mei ratiocinio, per quod, apprehensâ & probatâ Dei voluntate, ad electionem ferar.*

QUARTVM, *Perpendere, quot tandem commoda vel adminicula mihi*

ad finem meum prosequendum accedent ex tali officio vel beneficio suscepto; quot rursus ex eodem incommoda et pericula impendent: præterea, quot per oppositum, omisso illo, tam commoda et adminicula quam discrimina et damna possim exspectare.

QVINTVM, His præmissis ratiocinari in utramque partem, et iuxta ipsius rationis dictamen, seposito carnis appetitu omni, electionem concludere.

SEXTVM, Electione factâ, ad orandum citò prosilire, et illam offerre Deo, perfectè demum, si ei placeat, recipiendam et stabiliendam.

Modus

*Modus posterior benè eligendi,
in Regulas quatuor & An-
notationem unam distributus.*

REGVLA PRIMA, Quòd
cùm oporteat per affectum ex
Dei amore celitus infusum fieri ele-
ctionem, eligentem conuenit persenti-
scere in seipso, quòd quidquid affectio-
nis (siue multum siue modicum sit)
erga rem electam tenet, ex solius Dei
amore & intuitu proficiscatur.

SECUNDA est, Considerare,
si quis mihi vir amicissimus, cui nihil
non perfectionis inesse cupiam, occur-
ret dubius super electione huiusmodi,
quidnam ego illi decernendum maxi-
mè essem consulturus: quo animad-
uerso, agendum & mihi ducam, ut
suaderem alteri.

N 4

TER-

TERTIA, *Mecum insuper reputare, si mors ingrueret, quem me mallet observasse modum in presenti deliberatione: iuxta hunc igitur eligendum nunc esse, facile intelligam.*

QUARTA, *Prospicere non minus quando pro tribunali sistar iudicandus, quo me consilio hac in re usum esse vellem: quo agnito nunc utar, ut eo tempore magis sim securus.*

Annotandum est postremò, quòd hisce Regulis quatuor propter salutem meam & animi quietem accuratè servatis, debeo iuxta ultimum Punctum modi precedentis electionem ipsam definire, & offerre Deo comprobendam.

SI quis dispositionem, de quâ dictum est in Exercitiis superioribus, optimo quo cum diuinâ gratiâ potuerit modo, acquisiverit; restat ut oculos in rerum suarum statum coniiciat, hoc est,

est, in suas negligentias, culpas, passion-
nes, inclinationes, occupationes, &
Exercitia, quo omnia illa ad benepla-
citurum diuinæ voluntatis reformet, hæc
omnia in particulari, & quibus mediis,
in singulis vti debeat considerando;
adhibendo ad hæc Examen generale,
quod in primo Exercitio de peccatis
fecit.

Vt verò solidius in hisce quid sta-
tuat, videantur modi electionis quos
S. Pater noster in secundâ illâ Hebdo-
madâ præscribit; ex quibus, si benè in
iis se exercuerit, valde solidas pro vitæ
suarumq; occupationū & functionum
reformatione conclusiones hauriet.

Et benè notandum est, quòd sicut
præcipuum impedimentum, quò mi-
nùs statuamus quod maximè diuino
obsequio conuenit, est inordinatus ille
ad honorem, honorificam tractatio-
nem & diuitias affectus; sic etiam ma-
ximum impedimentum, quò minùs
conclusiones & proposita iam excita-
ta executioni mandemus, sit contradi-

N 5

ctio

ctio sensualitatis amorisque proprii & mundani, quam experimur. Et hinc fit, quòd sicut ad benè concludendum nos disponit S. Pater noster per Exer- citium Christi Domini nostri, qui cum Cruce suâ nos semper præcedit, vt illum sequi, & ei similes esse desideremus; sic ad nos in proposito nostro confirmandos, & ad vires animosque necessarios ad eius executionem sub- ministrandos, valdè fusè nobis propo- nit in tertiâ Septimanâ Meditationem de Passione Domini nostri. Et tan- dem, finis tertiæ Septimanæ est Exer- citium solidarum virtutum, quæ non sine contradictione aut aduersitate, ignominiâ, dolore, omniumque re- rum temporalium defectu exercentur: quarum omnium præclarissima nobis exempla Passio Saluatoris nostri suppe- ditat.

MEDITATIO *de Passione Christi.*

Finis huius Meditationis est, osten- dere (quod sine summâ admiratio-
ne

ne cogitari non potest) quòd breui illo tempore, quo series Passionis Saluatoris nostri durauit, tantos dolores in omni pœnarum genere, omnibusque eam Passionem aggrauantibus circumstantiis passus sit; vt fieri posse non videatur, quòd vlla pœnarum genera in hominem quempiam incurrere possint, quin eas CHRISTVS Dominus noster longè acerbiores sustinuerit.

Tota hæc consideratio ad quatuor Capita reduci potest; primum ad paupertatem omniumque rerum necessariorum indigentiam; secundum, quòd ab omnibus, maximè ab amicis, fuerit derelictus; tertium, ad contumelias & opprobria; quartum, ad corporis dolores.

Quoad PRIMVM. Eò paupertatis redigi voluit, vt vniuersaliter eum defecerint omnia necessaria; ita vt nec lectulum in quo mori, nec linteum minimum quo se tegetet, habuerit, nisi ad honestatem ei in eleëmofynam datum fuisset: nec in siti & mortis agone
aliud,

aliud, quo se aliquantulum reficeret, solatium habuerit, quam fel & acetum ab hostibus ei oblatum. Cum autem dicat sanctus Paulus, quod summa paupertas sit, habere quo quis se operiat, quodque comedat, iisque contentum esse; Saluator noster, qui cum diues esset, pro nobis pauper factus, ulterius progressus est; quia nec quo se teget, nec quo sitim restingueret, habuit: & hæc est viuorum paupertas; mortuorum verò longius procedit, estque valdè similis illorum qui nascuntur, vt Apostolus 1. Tim. 6. *Nihil intulimus in hunc mundum; haud dubium quòd nec auferre quid possumus.* Et nihilominus mortui ius habent ad sepulturam, & linteum cui inuoluantur, & vt eorum in bonorum dispositione voluntas executioni mandetur: verum Saluator noster in alieno sepulchro positus est, linteo eleëmofynæ nomine dato inuolutus: & de vilioribus, quibus dum viueret vti solebat, in morte disponere non potuit; sed iis
exutus,

exutus, inter milites eas diuidi, & fortem super iis ferri conspexit.

Quoad SECUNDVM. Desertum fuisse ab hominibus, adeò graue fuit, vt de illo dici possit illud Psalm. 141. *Considerabam ad dexteram, & videbam, & non erat qui cognosceret me.* & alibi, Psal. 87. *Longè fecisti notos meos à me: posuerunt me abominationem sibi.* Eoq; grauior ei casus ille accidit, quò ex altiore ille fuit loco; vt etiam potuerit dicere: *Eleuasti me, & quasi super ventum ponens elisisti me validè.* Cum enim velut sanctus summo semper in honore fuisset, eumq; vt Prophetam habuissent, & tamquam Magistrum & Doctorem eum audiuisent, summoq; & frequenti populi concursu secuti eum fuissent in templo, Synagogis, ciuitatibus, in deserto, terrâ mariq; & propter tam varia eaq; illustria miracula, in summo honore positus; & propter summa in omnes beneficia, omnibus mirabiliter gratus; subitò hæc omnia mutata fuere in summam

mam

nam ingratitude, in contemptum, in infamiam & odium. sicut in lege scriptum erat : *Quia odio habuerunt me gratis.* Ioan. 15.

Primò , Ciues eius mortem cum summâ iniustitiâ procurarunt ; Gentiles Romani eam summâ cum crudelitate illi inflixerunt. Sacerdotes & Leuitæ erant quasi fermentum , quo populi totius massa non parum contra Saluatorem commota fuit . Principes ignem excitabant , vnde in populo talis orta est flamma , vt tantâ ignominia & doloribus extingui non potuerit. Prætereà illum Cruci affixum vidisse, contenti non fuerunt; sed, velut rabidi canes, eius carnes mordebant & lacerabant, quem cum tantâ iniuriâ & opprobrio mori videbant.

Secundò , Tantum Iudæorum & Gentilium , maiorum minorumque odium in se expertus , exiguam etiam in suis quos elegerat , qui que eum secuti fuerant , constantiam fidemque inuenit. Inter duodecim enim Apo-
stolos,

stolos, quos præ ceteris elegerat, vnus eum vendidit, eorumq; qui eum comprehenderunt ducem se præbuit: alius, quem omnium Apostolorum Principem fecerat, in suâ eum præsentia ter negavit, detestando & deierando quòd eum non nouisset: reliqui verò fugâ sibi consulentes, eum turpiter deseruerunt, in hostium suorum manibus & potestate eo relicto. O admirabilem rerum humanarum inconstantiam! ô nouum atque inauditum inuictæ, quam Christianus imitari debet, fortitudinis exemplum! Quid tum, quæso, benedicto Saluatori erat animi, quando se ita ab amicis desertum & hostibus circumdatum animaduertit? de eo verè scriptum Psalm. 21. *Factum est cor meum tamquam cera liquecens in medio ventris mei.*

Tertiò, Sola eius benedicta Mater numquã eum deseruit, sed in omni suâ infamia & opprobriis eum secuta est; cùm tamen eum defendere aut iuuare non posset, quinimò suâ Filio dolores præ-

præ-

præsentiâ augebat . Et æternus Pater noluit eum , cùm tamen posset , hostibus eripere , permittendo eum feritati ac crudelitati inimicorum : quod benedictus Saluator tenerrimè sensit , & hostes ei id in faciem exprobrabant , dicentes : *Confidit in Deo , liberet eum Deus ; saluet eum Deus , quandoquidem eum solum quærat . Cumque Deus eo tempore nullum liberationis signum daret , nec causam eius defendendam suscipere videretur , amicè de eo Saluator querebatur : Deus meus , Deus meus , vt quid dereliquisti me ?*

Reliquum istius Meditationis , & fructum qui inde colligendus est , videre licebit in Meditatione diei Septimi .

SEPTI-

SEPTIMVS DIES.

De Examine particulari.

Textus Exercitiorum sancti Patris
nostri sic habet:

*Examen particulare est quoti-
dianum tria tempora com-
plectens, ad dispositionem
sui ac duplicem discussionem
accommodatum.*

Primum tempus est matutinum,
quo debet homo, statim dum à
somno surgit, proponere diligentem
sui custodiam circa peccatum aut vi-
tium aliquod particulare, à quo emen-
dari cupit.

Secundum est pomeridianum, in
quo petenda est à Deo gratia vt re-
minisci

O

minisci

minisci possit ille, quoties in peccatum seu delictum istud particulare incidet, & in posterum cauere: deinde priorem faciat discussionem, exigens ab animâ suâ rationem de peccato seu vitio iam dicto; & singulas diei partes præteritas percurrens, ab eâ horâ quâ surrexit vsque ad præsentem, quoties illud commiserit, & puncta totidem signet in priore lineâ figuræ subscriptæ; quibus peractis, denuò proponat, per spatium diei reliquum diligentius se cohibere.

Tertium erit vespertinum tempus, in quo post cœnæ horam faciendâ est discussio secunda, percursis itidem horis singulis ab examine priore vsque ad præsens lapsis, & eodem modo, rememoratis enumeratisque vicibus quibus deliquerit, parem eis punctorum numerum signabit in posteriore

riore lineâ figuræ, sequenti similis ad hoc præparatæ.

Additiones quatuor, utiles ad faciliorem & celeriore[m] peccati seu vitij cuiusuis extirpationem.

Prima est, vt quoties id peccati seu delicti genus homo commiserit, manu pectori admotâ, doleat de lapsu: quod fieri potest etiam assistentibus aliis, nec aduertentibus.

Secunda est, vt sub noctem, numeratis comparatisque inuicem punctis linearum (quarum prior priori examini, posterior posteriori assignatur) attendat, an à priore examine vsque ad secundum aliqua successerit emendatio.

Tertia est, vt conferat diei secun-

dæ atque præcedentis examina inuicem; considerans, ecquid sibi emendationis interuenerit.

Quarta, ut, collatis Hebdomadarum duarum inter se examinibus, pari modo factæ vel omisæ emendationis rationem habeat.

Item notandum est ex sequentibus figuris, primam ceteris longiorem deputari diei primæ, puta Dominicæ; secundam uerò diei Lunæ paulò breuiorem, & ita deinceps: cùm par sit diminui in dies erratorum numerum.

Declaratio textus.

VT Exercitia nostra spiritualia prouehant deuotionem, & pios sensus gignant, succedere iis debent bona desideria, desideriiis sanæ electiones, proposita & conclusiones, hisce autem executio: cui dæmon nouas solet opponere difficultates & impedimenta,
eò

cò quòd sine illâ Exercitia nostra futura sint velut arbor foliis quidem virentibus floribusque plena, sed congelata, & fiderata, atque adeò fructum non proferens opportunum aut maturum.

Exercitium proximum maximeque coniunctum executioni est examen particulare.

Primò, Quia Exercitium illud tendit ad eradicandos defectus, vel ad virtutes singulares hîc & nunc & hoc modo proferendas: nam, vt dicit Philosophus, actiones nostræ circa particularia versantur. Et quia examinis particularis materia res vna sola & singularis est, ideò omnis vis animæ, sollicitudo & attentio magis sunt collecta. Et cum defectus ille particularis sit radix multorum aliorum, euulsâ radice, omnes etiam rami concidant necesse est: sicque examinis particularis materia planè accommodata est propositis debitæ executioni mandandis.

Secundò, Forma etiam huius Exercitij consistit in solâ executione: per-

O 3

inde

inde namque est atque proponere talis verbi gratiâ vitij emendationem, incedere sollicitum & vigilem, ne in illud labatur; reprimere se, mortificare se, tali verbi gratiâ occasione exigere à se rationem & numerum lapsuum, illudque totidem punctis in libro notare, vnius diei errata cum alterius conferre. vnde patet, finem huius Exercitij consistere in actuali defectuum emendatione, & particularis alicuius siue vitij siue peccati, siue rei extirpatione. Et quia nullus vmquam hoc Exercitium tam particulariter tractauit quàm S. Pater noster, ideò videtur hoc medium proprium esse hominum nostræ SOCIETATIS, eiusque spiritui accommodatissimum, qui potius in mortificatione solidarumque virtutum exercitio, quàm in aliis deuotionibus apparentibus & peregrinis, consistit.

Huius Exercitij materiam difficile assignare: ad tria tamen capita reduci potest.

Primum est, Quoduis vitium naturale

turale aut morale contra Dei præcepta, vel Regulas & ordinationes, vel contra perfectionem alicuius virtutis; vel mali habitus, praua inclinatio, aut naturalis passio, & tandem quidquid emendari potest, est materia examinis particularis: quod quando fit circa huiusmodi vitia, debet esse instar præcepti negatiui, quo quis ab omnibus illis absteineat.

Secundum est, Explere Exercitia vel actus virtutum, quos vel præcepto, vel Regulâ vel instructione aliquâ docemur: quæ omnia, quia præcepti sunt affirmatiui, examinabis, an ea facias, quando, quomodo, & quoties præcipiuntur aut præscribuntur. Et hoc perinde est, ac examinare, ne in illa impingas. Et hæc est forma examinis, quod S. Pater noster iis præscribit qui Exercitia faciunt circa negligentias & defectus in materiâ additionum.

Tertium est, Sicut scriptæ sunt additiones & instructiones pro Exercitiis spiritualibus, sic easdem singuli sibi

O 4 pos-

possunt præscribere circa alias virtutes, hoc est, quoties, quâ ratione aut modo in iis se exercere debeant; & ad hoc examen particulare adhibere, vt tot & tales actus exercent in materiâ talis virtutis, examinando & notando defectus in eius executione commissos.

Vt autem benè & prudenter materiam examinis particularis quis eligat, subiungentur postmodum aliquot circa hoc Regulæ.

Forma huius examinis, & modus corrigendi defectus non consistit in actuum suspensione, nec in subitâ aliquâ mutatione, quâ quis vno velut impetu illos extinguere, & subitò inclinationum naturalium torrentem sistere velit: hæc enim nimis violenta sunt, nec tanta aut tam solida ex iis emendatio, quanta sanitatis iactura prouenire solet; sed modus ille magis familiaris, hominiquè conueniens sit necesse est, verbi gratiâ proponendo & executioni mandando, cadendo & surgendo, pugnando &

ex-

expugnando prauam aliquam consuetudinem. in quem finem seruanda sequentia.

Manè proponat sibi materiam aliquam particularem; & ne animum despondeat, si fortè pugna diuturna, & occasiones multæ animo eius obiiciantur: breue sibi tempus proponat, verbi gratiâ, propositum excitet à matutino tempore vsque ad meridiem tantum, & non vltra, & à meridie vsque ad vesperam, statuendo diligenter sibi cauere hodiernâ die, non coniiciendo oculos in crastinum.

Interdiu sollicitus sit ne labatur: & si aliquoties errare contigerit, tantum absit vt animum despondeat, quin potius occasionem sumat noua proposita excitandi (qualia enim sunt proposita, talis solet esse profectus;) ita vt toties renouanda sint proposita, quoties in defectum labi contigerit.

Meridie ergo se examinet per quinque illa Puncta quæ examini generali sunt assignata, & tum iterum ~~nota~~ in

O 5 tem-

tempus vespertinum proposita excitet; & quoties errare contigerit, toties id in libello, quem ad hoc paratum habeat, eâ distinctione notet, vt vespertinum tempus cum matutino, vnum diem cum altero, septimanam cum septimanâ, & mensem cum mense conferre possit: sibiq̄ue persuadeat, considerationem eam defectuum tam particularem, & quotidianam illam sollicitudinem, multum facturâ ad quosuis etiam defectus facile eradicandos.

Hinc sequitur, quòd omnes in hoc Exercitium incumbere debeant tam rudes & stupidi, quàm ingeniosi & magnæ capacitatis; tam qui contenti ordinario viuendi modo sunt, quàm qui ad perfectionem adspirant; tam incipientes & imperfecti, quàm qui multum profecerunt, omnemq̄ue, quæ in hac mortali vitâ haberi potest, perfectionem iam sunt consecuti: quia Exercitij huius forma facilis est, & fructus non exiguus, eiusq̄; materia magnam

gnam habet latitudinem , omnesque status comprehendit.

Tempus istius examinis aliqui iudicant assignandum esse meridianum & vespertinum, vt S. Pater noster ipse declarat , quodque examini generali iungi debeat. Alij iudicant, valde inconueniens esse , vtrumque illud examen, generale & particulare, eodem tempore confundere , & asserunt, fore occasionem vt neutrum benè fiat ; ideoque particulare examen fieri debere meridie, & generale vesperi. Quod fundatur in verbis Constitutionum Par. 4. cap. 4. §. 3. vbi præcipitur, vt tempus detur *examinandis bis quotidie suis conscientis.* & in 4. Congreg. c. 6. vbi hoc sic declaratur : *Consuetudo orandi in SOCIETATE quotidie per horam integram, præter tempus duplicis examinis quotidiani, tamquam pia & salutaris, &c.* vbi verbum hoc *duplicis examinis* non solum tempora duo designat, sed & duplicem modum examinandi. Et quod S. Pater noster ait, particulare
examen

examen fieri debere meridie & vesperi, intelligatur hoc tempore Exercitiorum. quâ in re quisque more suo pergat, ita tamen vt neutrum omittat examen. Certum est, quòd examen particulare exactiùs fiet, si diuerso fiat tempore.

Regulæ aliquot ad materiam examinis particularis eligendam.

MAteria examinis particularis, vt dictum est, reducitur ad tria Capita: quæ sunt, corrigere defectus, Exercitia spiritualia accuratè facere, exercere se in aliquibus actibus virtutum. Et quia Exercitia spiritualia multiplicia sunt, & quæque virtus aut vitium suos actus, tamquam diuersos ramos, habet, notandum est, non omnes simul sumendos esse, quod confusione pareret, sed materia talis, & ita determinata & particularis sit, vt singuli ita eam ad manum habeant, vt numerare possint vices quibus hunc
vel

vel illum defectum commiserunt.

Conferet ad praxim, ponere exempla particularia in singulis tribus materiis iam designatis, vt videbitur in catalogo sequenti.

Materia examinis particularis circa defectus.

GVLA. Primò, Foris, aut extra tempora, aut sine licentiâ non comedere. Secundò, Delicatiores, aut particularia sine euidenti necessitate non admittere. Tertiò, Non finire se abripi gustu & suauitate ciborum, inter comedendum cogitationem ad aliam rem indifferentem diuertendo.

CONCUPISCENTIA. Primò, Nihil habere, nisi cuius apud omnes communis sit vsus. Secundò, Non habere nisi præcisè necessaria, quibusque carere nequeas. Tertiò, Non esse pertinacem aut importunum in petendo. Quartò, Nihil eligere, sed acceptare quod datur, paratum esse ad vilissima.

CASTITAS.

CASTITAS. Primò, Oculos, manus & aures custodire, & abstinere ab omni quod ad malum incitare potest. Secundò, Silentium feruare, & maximè in verbis mollibus & illectiuis. Tertiò, Sibi cauere à conuersatione familiari, secretâ, periculosâ, amicitiiis particularibus, & personis suspectis. Quartò, Sollicitum esse, vt cogitationes sint puræ in conspectu Dei.

IRA. Primò, In verba iniuriosa & amara non prorumpere. Secundò, Non altè loqui aut vociferari. Tertiò, Non conqueri, aut minari. Quartò, Iræ motus comprimere, non permitindo se abripi suspicionibus, detractionibus, aut vindictâ.

LINGVA. Primò, Non loqui extra tempora, nec de rebus inutilibus, non contendere, nec altè loqui. Secundò, Non lædere famam absentis. Tertiò, Dictis aculeatis non pungere præsentis. Quartò, Non miscere sales & lepores minùs vrbanos.

SUPERBIA & VANA GLORIA. Primò,

mò , Se non laudare , nec de se suis-
 que rebus loqui ; nec velle innotesce-
 re, si charitas & obedientia hoc non
 imperent . Secundò , Suos defectus
 non excusare . Tertiò , Nec directè
 nec indirectè honorifica prætere,
 sed sui obliuisci , seque committere a-
 lienæ dispositioni . Quartò , Sine morâ
 cogitationibus vanis occurrere .

M O D E S T I A . Non agitare leuiter
 caput ; manus seruire quietas ; non
 corrugare frontem aut nasum ; in ca-
 chinno non prorumpere ; pileum re-
 liquumque vestitum habere decenter
 composita .

Circa Exercitia spiritualia.

Primum , Fecisse distributionem
 temporis in rebus que meo arbitrio
 relinquuntur, eamque exactè seruire . Se-
 cundum , Omnia Exercitia spiritualia,
 quantum fieri poterit, suis horis facere .
 Tertium , Seruire in illis accuratè ad-
 ditiones & instructiones , &c.

Quoad

Quoad MINISTERIA; Primò, Ea exactè facere, non se excusando, nec onus in alios reiiciendo, nec habendo acceptionem personarum. Secundò, Defectus suos circa suauitatem, maturitatem, rigorem, & negligentiam seu remissionem, &c. diligenter examinare, & remedio inuigilare.

Quoad RECREATIONES; Firmiter statuere, nullam velle sine rei utilis narratione recreationem transigere, multoq; minùs, si extra recreationum tempora cum domesticis aut sæcularibus agendum sit.

Circa Exercitium virtutum.

Actiones virtutum aliquæ sunt exteriores, aliæ interiores: & vtriusque producemus exempla, vt de illis examen particulare fieri possit, certas sibi vices præscribendo, quibus tales virtutum actus tam manè quàm vesperi erunt exercendi.

ACTIONES EXTERNÆ HVMILITATIS sunt: Prima, Demissè de se loqui,
vel

vel aliquem suum defectum in medium proferre, vel sua eleuare. Secunda, Primum semper aliis locum deferre in honore, idque verbis & re ipsâ, iis in omnibus cedendo, & cum illis tamquam cum Superioribus agendo. Tertia, Aliqua officia humilitatis obire; verbi gratiâ, ollas lauare, seruire, sub mensâ comedere, aliorum osculari pedes, &c.

ACTVS INTERNI HUMILITATIS:
 Primus, Meos defectus agnoscere, & pro iis veniam petere. Secundus, Multa, in quibus alij me superant, notare, iisque me subiicere. Tertius, Propone mihi occasiones contemptus & iniuriarum quæ inferantur, earumque perpeffione gaudere. In quibus omnibus opus est prudentiâ, vt non fingamus nobis chimæras in aëre; sed discursum reducamus ad res moraliter possibiles, statui & officio conuenientes, ad earum lubentem tolerantiam animum disponendo, &c.

ACTVS EXTERIORES OBEDIENTIÆ:

P Primus,

Primus, Ad pulsus campanæ & ad Superioris vocem accuratum esse. Secundus, Prompta & deuota executio ordinationum & voluntatis Superiorum. Tertius, Officialibus subordinatis sine replicâ & cum humilitate obedire. Quartus, Æqualibus etiam & inferioribus in quibusdam rebus obedire, ipsorum se iudicio, meo posthabito, & voluntati accommodando.

ACTVS INTERNI OBEDIENTIÆ: Primus, Voluntatem & iudicium meum Superioris iudicio submittere. Secundus, Actu bonam intentionem inter operandum exercere, verbi gratiâ, hoc facio vt obediam. Tertius, Difficiles mihi obediendi occasiones proponere, & ad illas me disponere; idq; cum prudentiâ, de quâ suprâ.

Possunt etiam certo numero exerceri actus fidei, spei & charitatis, ad rectificandam intentionem, & similes actus, pro capacitate & dispositione illius qui se exercet.

Cùm tam multiplex sit examinis
parti-

particularis materia, sequitur, vt illam eligam quæ mihi maximè conuenit: ad quod me exercitare debeo conformiter quibusdam modis electionis, ponderando rationes sequentes.

Si examen particulare circa aliquem defectum faciendum sit, considerandum est, an grauis ille, aliis offendiculo & scandalo sit; an aliorum defectuum sit radix & causa; an ex vehementi aliquâ passione oriatur, quæ hominem à se abalienet atque abripiat, ita vt hinc maius sit periculum in illos frequentius impingendi; an secundum statum præsentem negotiorum quæ tractantur, vel personarum cum quibus ea tractantur, sit vicinior occasio in similes defectus relabendi.

Si verò examen faciendum sit circa virtutes, considerandum est, an hæc vel illa virtus meæ vocationi magis conformis sit; an occupationibus & ministeriis, in quibus versor, magis sit accommoda; an occurrat defectibus in quos frequenter labi soleo, & passioni in quam

propensior sum, &c. Omnibus hisce consideratis, virtutem illam aut defectum, in quibus plures ex dictis rationes concurrunt, mihi pro examinis huius particularis materiâ seligam.

MEDITATIO

DE PASSIONE DOMINI.

HOc die fiet Meditatio de duobus illis Punctis circa Saluatoris nostri sacratissimam Passionem, quæ ex superiori Meditatione superfuerint, hoc est de ipsius opprobriis & doloribus. Quemadmodum enim inter alia tormenta, Christum Dominum Salvatorem nostrum spineâ coronâ coronarunt, quod ei & summæ fuit infamiæ summiq̃ue doloris; ita hæc duo, infamia & dolor, sibi inuicem in hac Regni Christi Coronâ innexa & copulata remanserunt, vt vix scias, vtrum Christo grauius fuerit.

Quoad ignominiam, multum illa creuit. Primò, Ex parte ipsius personæ,
quæ

quæ erat verus Deus : quatenus verò homo, eò plus eam sensit quò nobiliori erat animo ; maioremq; iam inter homines æstimationem & honorem consecutus, maiori ab iis humanitate & reuerentiâ tractatus fuerat. Nihilominus tamen Principes & Magistratus publicos se illi hostes professi sunt , mittentes qui extra urbem armatâ eum manu velut publicum latronem caperent ; & vinctum sic , cum clamoribus & summâ vi in ciuitatem pertraherent. Cumque plebs eum sic captum vinctumque, & tantâ ignominiâ affectum vidit, omnes (quod fieri solet) se in opinione , quam de eius sanctitate conceperant , deceptos existimabant ; & erroris sui pœnitentes, indigneque ferentes, quòd tanto hominem (suâ iam opinione) nequam & impostorem honore reuerentiâq; affecissent , errorem illum suum nouis iniuriarum & infamię inuentionibus corrigere statuerunt . & sic in ipso completum est illud Isaiaë :
Et cum sceleratis reputatus est.

Secundò, Creuit hæc ignominia ex parte illorum qui eam intulerunt: quia Legisperiti, Seniores, Pontifices, Sacerdotes, Magistratus & Iudices, doctrinâ & religione maximè illustres, de quibus minor erat suspicio, quasi aut ignari fuissent iustitiæ, aut iniuriâ iniustitiâq; se contaminare voluissent; ij, inquam, fuerunt, qui vnanimi consensu, causâ in Concilio suo examinâtâ, turbulentum eum & blasphemum declararunt, & dignum morte iudicarunt: quod ipsum plebs tota instanter petebat, vimque Præsidi faciebat, quò ad illam eum condemnaret. Cuius postmodû sententiæ milites gentiles, plebsque vilis & fæx populi executores fuerunt, violentas in eum manus, linguam, omni reiecto pudore, conicientes. Inter charissimos discipulos vnus eum hostibus vendidit; alius in suâ eum præsentia negauit, indignè quasi ferens, quòd cum eo vel conuersatus fuisset, vel eum nouisset; reliqui verò, eo deserto, omnes fugerunt. Quorum
singula

singula mirum in modum, ex parte eorum qui hanc ei iniuriam fecerunt, dolorem ignominiamque auxerunt.

Tertiò, Augetur ignominia ratione enormium, de quibus eum accusabant, criminum; quæ erant: Quòd esset in Deum blasphemus; quòd saltem se eius Filium diceret, & illi parem. Quòd proditor Regum, eorum sibi titulos & dignitatem vsurparet, prohiberetque eis solui vectigalia & tributa. Quòd impostor & turbulentus, plebem ad seditionem & turbas excitaret, discipulos colligendo, quos nouam & perniciosam doctrinam doceret, per Prouincias & pagos discurrendo, & nusquam in certo domicilio subsistendo. Quòd magus & veneficus, qui falsis & apparentibus miraculis, dæmonum ope factis, plebem attonitam detineret, se offerens ad templi destructionem, asserens certò, se idem intra triduum vi verborum & incantationum absque manibus reædificaturum. Quæ omnia erant grauiissima, odio multisque

contradictionibus obnoxia, & in se multa alia concludentia. Quæ omnia postquam feruident in suo Concilio egissent Legisperiti & Sacerdotes, postea tam Præfidi Pilato quàm Herodi Regi minutatim articulatimq; declararunt, constantissimè in omnibus eum nihil respondentem coram istis Tribunalibus accusantes.

Quartò, eadem ignominia augetur ratione illorum quæ in illum exercuerunt, utpote quæ plena essent doloris & opprobrij. Primò enim eum nocte, magnâ militum manu stipati, in horto comprehenderunt, vinctum eum per civitatem cum infamiâ raptantes, eiusq; causam violentè perturbateque examinantes: vbi ministrorum Pontificis vnus, verbis probrosis eum impudentiæ arguens, spectante suo domino & Sacerdotum Concilio, alapam ei in faciem impegit. Illi verò quibus eâ nocte custodiendus committebatur, totam eam in iniuriis ei inferendis consumpserunt: oculos enim illi velabant, faciem

ciem sputis foedantes, alapas ei infligentes, eumque caedentes, velut falsum mendacemque prophetam ridebant. Eodem item die ad varia eum Tribunalia raptarunt. Herodes eum, quò omnium risui exponeretur, albâ veste tamquam fatuum induit. Pilatus ignominiosè eum veste exuit, quò tamquam publicus latro flagellaretur. Gentilium cohors eum velut fictitium Regem ridendo salutavit adoravitque, fustibus spineam illam coronam eius capiti imprimendo. Nec populus Iudæorum eum Regem admittere voluit, sed publico cum latrone, homicidâ, & seditioso collatum reiicientes, turbulentum illum & seditiosum hominem libertate donarunt, Auctorem verò vitæ vitâ indignum iudicarunt: furorem etiam hunc suum in eius saltem præsentia non cohibentes, eum omnia spectantem audientemque ad crucem magnis vocibus postularunt. Condemnavit eum iudex: & licet ipsum mortis genus ex

se valdè fuerit infame, illud tamen ipsi duorum latronum societate magis infame reddiderunt, cogendo infame illud crucis lignum ferre, & tandem, cum summâ ignominiâ, nudum eum coram totâ illâ spectantium multitudine cruci affigendo. Quibus omnibus necdum faturi, agonizantem, & cum mortis angustiis iam quasi luctantem, grauioribus blasphemisq̃ue verbis adorti sunt, grauiissima, ficta & à se inuenta ei crimina exprobrantes. O Deus hominum gloria honoratorq̃ue! quis te omni honore & gloriâ dignissimum ita contempsit vilemq̃ue reddidit?

Tandem, quod ad dolores corporis attinet, tanti illi & eo numero fuerunt, vt verè dici potuerit: *A plantâ pedis vsque ad verticem non est in eo sanitas.* Totus ipse factus fuit vnum vulnus instar leprosi, ita vt ei non remanserit neque color, neque species, neque forma, quâ cognosci posset. Dorsum erat laceratum, totumq̃; corpus flagellis concisum, humeri crucis
pon-

pondere contusi, pectus diuulsum & extensum in cruce, caput spinis perfossum, & ob durissimam noctem debile vigiliisque confectum, capilli euulsi, mentum barbâ nudatum, facies alapis cæsa, venæ sanguine vacuæ, os siti aridum, lingua oblato felle amara, tibiæ & brachia ita in cruce extensa, vt ossa omnia numerari potuerint; manus pedesque terebrati, & per eadem ipsa vulnera obtusis trabalibusque clavis confixi; quæ eadem ipsâ corporis mole mirum in modum dilatata sunt: & cor tandem afflictissimum, angustiarum dolorumque vi ad portas mortis redactum.

Nec tantum in eo quod passus est, verum ex causis & passionis modo, clarè patuit homine maiorem fuisse eum qui patiebatur.

Causa eius passionis fuit pro Iustitiâ, pro veritate, & ad maiorem Dei sui Patris honorem & gloriam, vt satisfaceret præcepto quod hic ei imposuerat; pro omnium hominum qui uiuunt,

uunt,

uunt, vixerunt, viuentque publico bono, & æternâ salute, permittendo se spoliari temporalibus omnibus bonis, omniumque mortalium amicitia, fama, honore, salute & vitâ, ne in minimo suę charitatis & obedientię fructu priuaretur; præstantissimo nobis relicto exemplo ad contemnendas res omnes quæ nuncupantur prosperæ, & aggreddendas aduersas, omniumque quæ in mundo sunt horribilissimas, quando id ad maiorem Dei gloriam foret.

Et ille fructus est, quem ex hac Meditatione colligere studebimus, semper oculos in Redemptorem nostrum conijcientes, qui tam pauper, à suis omnibus desertus, hostibus circumdatus, omni quasi honore exutus, in terram prostratus, summis in doloribus & tormentis, numquam vel in minimo animo se deiectum aut victum ostendit, nec vnumquam aliquid à suâ Maiestate aut decoro alienum admisit; quin potius brachia animosissimè extendit, diuinam in se latentem virtutem manifestans,

EXERCITIORVM S. IGNATII. 237
nifestans, & crucis illud pondus (quod
solus poterat) fortiter ferens.

OCTAVVS DIES.

De quartâ Septimanâ.

Sicut prima Septimana ad viam
purgatiuam, & secunda ad illu-
minatiuam, sic quarta ad vnitiuam
spectat, in quâ sita est perfectio, vti
scriptum est: *Mihi autem adharere Deo
bonum est.* Psalm. 72. Vnio cum Deo in
hac vitâ fit mediantibus tribus animæ
potentiis, & bonorum operum exer-
cizio: nimirum, Memoriâ eum no-
bis præsentem sistendo; Intellectu pe-
netrando eius attributa & perfectio-
nes, & creaturarum eius excellentiam,
modumque quo ab ipso procedunt &
dependent; Voluntate nos per amo-
rem in eum transformando; & per
bona opera eiusque imitationem, & soli-
darum virtutum exercitium ei nos as-
similando. Status hic, sicut inter eos
quos

quos

quos in hac vitâ consequi possumus, summus est & perfectissimus, ita est maximè vicinus & similis ei qui est in gloriâ: vbi Deus vnitus est Memoriae per suam continuam praesentiam, Intellectui per claram sui visionem, Voluntati per firmum solidumque amorem, toti deniq; animæ, ipsam in suam similitudinem transformando, vti dicitur: *Scimus quoniam cum apparuerit, similes ei erimus; quoniam videbimus eum sicuti est.* 1. Ioan. 3.

In hunc finem totum nostrum iter spirituale dirigitur: nam sicut in gloriâ nos vltimo fini vnimur, eumque amplectimur tribus animæ potentiis, & perfectam eius essentiae participationem per gratiam consummatam consequimur; sic in hac vitâ, statim à conuersionis nostræ initio, post propositum nobis in fundamento vltimum finem, ad illum tendere incipimus Exercitio trium potentiarum, & bonorum operum executione, quò efficaciter pertingere debet Voluntas, vt in sanctitate
&

& innocentiâ Deo similis fieri possit. Porro illa via, claritatis gratiâ, in purgatiuam, illuminatiuam & vnitiuam diuiditur. Et licet in omnibus illis ad Deum accedamus,

In primâ tamen maior habetur ratio termini quem deseruimus, vnde & discessimus; hoc est, à peccatis, passionibus, peruersisque inclinationibus & consuetudinibus: & ideò ea vocatur via purgatiua.

In secundâ, Ægyptiis, qui nos persequebantur, iam demersis, oculi nobis coniciendi sunt in vastissimi deserti iter, quod ad terram vsque promissionis extenditur; hoc, est ambulandum nobis est per longa virtutum spatia, amoris proprio, sensuali & mundano bellum indicendo, & reliquas electionum difficultates superando, donec ad medium virtutis perueniamus. Et quia hoc iter nobis aperit Christus Dominus noster, qui est vera lux mundi, ducemque se suo exemplo & doctrinâ nobis præbet, vocatur via illuminatiua.

In

In tertiâ, oculus iam coniicitur in terminum, in quo nobis sistendum est, & cui nos vnire, & in quo à labore quiescere debemus: & hinc via vnitiua vocatur, habetq; se instar viatoris, cui, cum eminens terminum, ad quem tendit, conspicit, reuiuiscunt vires, crescitque pergendi desiderium, ita vt nec oculos ab eâ ciuitate nec cogitationes remouere possit; imò in eâ iam cum omnibus suis potentiis & sensibus præsentem se imaginatur; omnisque eius in hoc versatur cura, vt tandem etiam corpore pertingere possit. Nam iis, qui ad hunc statum perueniunt, contingit, vt postquam peccata sua defleuerint, passiones suas mortificauerint, affectus contrarios superarint, seque in virtutibus generose exercuerint, noua eis oriatur lux, certa que quasi securitas, finem quem prætendunt adipiscendi: tantò autem eum desiderant vehementius, alacriusque ad eum tendunt, quantò magis ad hunc omnes animæ suæ vires habent collectas, quas antè, propter passiones

passiones suas malè mortificatas, in varia dispersitas effusasque habebant.

Hinc collige, quòd ille vnionis status, licet huius vitæ & perfectionis, quam hîc homo consequi potest, intuitu sit velut terminus, respectu tamen beatitudinis vitæque futuræ sit status itinerantis; & hinc vocatur via vnitiua: quia qui vnionem vocat, dicit terminum & quietem; & qui viam dicit, supponit motum & iter. Terminus est respectu præteriti, via respectu futuri. Sicut qui iter facit, cum iam oculis cernit locum ad quem tendit, ei que appropinquat, dicitur ad locum iam peruenisse respectu itineris facti: quia ciuitatem, turrets & ignes videt, campanas, horologia, hominumque clamores audit, euntibus & redeuntibus occurrit; & hinc iam à viâ se aberrare non posse, nihilque occursum, quod ab introitu eum impedire possit, existimat, & sic aliquo modo dici potest ad ciuitatem peruenisse. Verùm si eos qui in ciuitate sunt consideres, verè adhuc iter

Q

facit,

facit, nec ad terminum peruenisse dicendus est; quia in iniquum aliquem locum incurrere potest, & labi, & in ipso etiam portu aliquando naufragij periculum est. Tandem, nullo modo subsistendum aut quiescendum illi est: si enim non pergat, ad terminum non perueniet. Hæc eadem, vt dictum est, eorum est fors, qui ad hunc statum peruenerunt, qui in hac quartâ spectatur Hebdomade.

Finis huius Septimanæ est, primus, clariorem Dei notitiam & amorem consequi; secundus, perfectior earum virtutum quæ charitatem sequuntur exercitatio.

Affectus, qui maximè hîc quærentur, sunt duo. Primus, Aliquid hîc gaudij eius & lætitiæ, quâ Beati in cælo perfunduntur, quamq; Deus suis communicare solet, prægustare. Secundus, Perfectè intelligere quid Deus nobis sit, cum affectu & desiderio reddendi vices, allaborandi que vt par pari referamus.

Quoad

Quoad primum, Multum nos iuuabit consideratio Resurrectionis & gloriae Christi, apparitionum, & solatij quo suos tum perfudit, eiusque quo eos, in maximis etiam persecutionibus afflictionibusque, recreare consuevit; Meditatio item de gloria Sanctorum.

Quoad secundum, Multum iuuabit consideratio perfectionum & beneficiorum Dei, eo modo qui in Exercitio amoris Dei nobis proponitur.

Meditatio de premio & consolatione iustorum.

VT in vnum colligamus, vnaque comprehendamus Meditatione omnes materias, quæ gaudium lætitiæque spirituales in nobis excitare promouereque possunt, & hac quartâ Septimanâ quæruntur, poterunt considerari sequentia Puncta.

PRIMUM PUNCTUM est. Sicut IESVS CHRISTVS Dominus noster imago fuit iustitiæ & sanctitatis, cui de-

Q 2

beat

bent se conformare omnes prædestinati (Rom. 8. *Quos præsciuit, & prædestinavit conformes fieri imaginis Filij sui, &c.*) sic etiam est exemplum gloriæ, quâ omnes beabit. Consideremus ergo Gloriam CHRISTI IESU, quæ in eius Resurrectione apparuit; in quâ corpori communicatæ sunt quatuor dotes, impassibilitatis nempe, subtilitatis, agilitatis & claritatis. Item eius diuinitatem, quæ Passionis tempore quasi abscondita videbatur, tunc verò se manifestauit; Primò, in sui nominis exaltatione: tum enim eum agnouerunt, crediderunt, & adorarunt tamquam Filium Dei. Philip. 2. *Et donauit illi nomen, quod est super omne nomen.* Secundò, in plenitudine potestatis ei datæ. *Data est mihi omnis potestas, &c.*

Gaudeamus ergo, primò, de gloriâ CHRISTI, quam tantis sibi laboribus comparauit; secundò, de spe, quæ nobis aperitur, quòd tamquam membra participes simus futuri eius gloriæ, quâ caput nostrum potiri videmus.

Philip. 3.

Philip. 3. *Qui reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ.*

SECUNDVM PUNCTVM. Hanc gloriam CHRISTVS Dominus noster incipit suis communicare in hac vitâ, quantum miser hic nostræ peregrinationis status ferre potest, primò, suâ prouidentiâ paternâ in necessitatibus temporalibus; secundò, abundantia donorum diuitiarumque spiritualium; tertio, spe æternæ retributionis.

Duo sunt quæ iustos hîc affligere solent, defectus & peccata commissa, & poenæ præsentis. In hisce duobus CHRISTVS perfecti consolatoris munere fungitur: peccata enim remissa gaudium & consolationem pariunt: uti filiis Israël magno solatio fuit, videre hostes suos Ægyptios submergi; & ut sanitas iis, qui cum diuturno morbo conflictati fuerunt. Præter hæc, in aduersis patientia securaque conscientia magni nobis gaudij materiam præbent, propter fiduciam in

Q 3 Deum,

Deum, qui in necessariis nobis non deerit: via enim Crucis securissimos nos reddit propter magnum gloriæ pondus, quod leue illud tribulationis nostræ in nobis operatur; & quia sic CHRISTO Domino similes reddimur, & Dei nos voluntati conformamus. Quæ omnia in nobis efficiunt, non tantum vt patientiam habeamus, sed etiam in tribulationibus, vt dicit Apostolus, gloriemur. Huius solatij, quod in hac vitâ à CHRISTO Domino nostro consequimur, exemplum habemus in eo, quod post Resurrectionem, quotiescumque Saluator noster suis apparebat discipulis, toties pacem suam eis & amicitiam, non obstante Petri negatione aliorumque scandalo, liberaliter offerret, dicens: *Pax vobis*. Ioannis 20. Vulnera sua rutilantia & gloriosa eis ostendens, quod ad patientiam & crucem ferendam eos animaret.

TERTIVM PUNCTVM. Vitam hanc nostram tandem excipit ipsa mors, quâ nõ exigua iustis solatij occasio offertur.

Primò,

Primò, Propter peculiare C H R I-
S T I Domini nostri auxilium. *Et si
abiero, & preparauero vobis locum; ite-
rùm venio, & accipiam vos ad meip-
sum.*

Secundò, Quia iis molestum non
est, mundi huius bonis tum spoliari,
qui dum viuerent, iis se exuerant,
fortiterque dimicarent, ne iis implica-
rentur: quinimò mors illis eo potius
titulo grata est, quòd molesto illos
hoste liberet, eximatque ex carcere, om-
niaque ita contemplationis perfectæ
impedimenta tollat. Psalm. 141. *Educ
de custodiâ animam meam, ad confiten-
dum nomini tuo.*

Tertiò, Non eos tum affligit ma-
la conscientia, sed potius eos recreat
bona; summæque eis consolationi est,
in præparationem ad mortem vitam
impendisse: nec tum remorsu illo &
angustiis quibus vexantur mali, fati-
gantur: ideò super illis verbis Luc. 12.
*Vt, cum venerit, & pulsauerit, confe-
stim aperiant ei, dicit S. Gregorius:*

Q 4

Qui

Qui autem de suâ spe & operatione securus est, pulsanti confestim aperit, quia latus iudicem sustinet; & cum tempus propinqua mortis aduenerit, de gloriâ retributionis hilarescit.

Quartò, Quia tum iam gloriæ vicinus, quædam quasi eius initia percipit in quiete illâ & gaudio, in securitate & fiducia, perfectioreque Dei, Angelorum & Sanctorum notitiâ, &c. ita vt cum nouo illo quem haurire incipit aëre, anima è corpore egredi festinet.

QUARTVM PUNCTVM. In die iudicij etiam peculiariter lætabuntur boni.

Primò, Quia ex signis illis terribilibus, quæ in toto tum vniuerso parebunt, facilè colligent redemptionem & gloriam sibi imminere, vt ait Saluator Luc. 21. *Respicite, & leuate capita vestra, &c.*

Secundò, Propter gloriosi corporis resurrectionem; quæ perinde se habet, quasi Deus hominem crearet, nouamque ei vitam infunderet & gloriam
nouam,

nouam , ita vt hinc in facris Litteris ea vocetur regeneratio.

Tertiò , Propter separationem illam bonorum à malis, qui , dum in mundo viuerent , erant inuicem permixti. Matth. 25. *Et statuet oves quidem à dextris, hædos autem à sinistris .* & propter loci nobilitatem , ad quem boni tum transferentur : nam damnandis in terrâ consistentibus , eique quasi affixis, boni , vt dicit Apostolus , leuabuntur in aëra , vt sic CHRISTO in nubibus gloriosè occurrant.

Quartò , Quia eorum tum merita toti mundo innotescant , eosque tum coram Patre suo & Angelis confitebitur, & tamquam suos agnoscet IESVS CHRISTVS , omnibusque honoribus cumulabit. Ioan. 12. *Honorificabit eum Pater meus, &c.*

Quintò , Propter dignitatem illam iudicalem , quam super impios accipient : nam per eorum opera & exempla impij illi condemnabuntur. Matthæi cap. 19. *Sedebitis & vos super sedes*

Q 5

*des duodecim, iudicantes duodecim tribus
Israël.*

Sextò, Propter optatissimam, eamq; definitiuam, quæ in causâ salutis æternæ à Iudice feretur sententiam, regniq; æterni possessionem. Si enim cum his aliqua in hoc mundo super pauculis obolis fauorabili sententiâ concluditur, tantum sit gaudium; quanta erit iustis lætitia in die illâ, quando suis ipsi auribus audient, *Venite benedicti Patris mei?* Matth. 25.

QVINTVM PUNCTVM. Sequitur sententiæ illius executio cum præmio æternæ gloriæ: in quo, quæ Deus diligentibus se parauit, *oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit.* 1. Corinth. 2. hoc tantum scimus, quòd regnum illud sit regnum Dei; in quo IESVS CHRISTVS est Rex, eiusq; sanctissima mater Regina, & aulici, omnes Angeli & Sancti Dei. Qui omnes ita inter se & cum suo Rege vniti sunt, velut cum suo capite membra. Scimus quòd anima ibi sit futura in suo
centro,

centro, possessioneque vltimi finis, qui consistit in clarâ visione Dei: item, quòd omnes ibi sensus perfruentur voluptatibus, quæ istius loci puritati, & magnificentiæ, & animæ, quæ tota in Deo absorpta est, congruunt. Scimus item, quòd locus ille altissimus sit in cælo empyreo, in quo Agnus suas celebrabit nuptias, & amicos suos clarâ diuinitatis suæ visione tamquam conuiuio excipiet, eosque omni voluptate & deliciis æternùm duraturis, quas in suæ omnipotentis sapientiæque secreto apud se conclusas habet, munificentissimè perfundet: hoc scilicet est quod Deus suis præmium promisit; ex cuius consideratione resultabit omnium rerum creaturarum contemptus, constantia in laboribus piis ferendis, prægustatio æternorum bonorum, perfecta cum Deo coniunctio & amor, solidarum denique, quæ à perfectâ proueniunt charitate, virtutum exercitatio.

Medi-

Meditatio de amore Dei.

AD maiorem huius quartæ Septimanæ notitiam, hodie institui potest Exercitium de amore Dei, ut in fine quartæ Septimanæ Exercitiorum S. Patris nostri habetur.

Textus Exercitiorum sancti Patris nostri sic habet:

Contemplatio ad amorem spirituales in nobis excitandum.

IN primis duo notanda sunt. Primum, Quòd amor ipse ab operibus magis quàm à verbis pendet. Secundum, Quòd amor consistit in mutuâ facultatum, rerum & operum communicatione, puta scientiæ, diuitiarum, honoris, & boni cuiuscumque.

ORA-

ORATIO præmittitur ex more.

PRAELVDIVM PRIMVM est, vt coram Domino, Angelis Sanctisq; omnibus mihi propitiis stare me videam.

SECVDVM, vt gratiam Dei efflagitem, per quam beneficiorum eius in me collatorum magnitudinem perspiciens, ad amorem, cultum & seruitium ipsius totum me impendam.

PVNCTVM PRIMVM sit, reuocare in memoriam beneficia creationis ac redemptionis, dona itidem particularia seu priuata enumerare, & cum intimo affectu perpendere, quantum meâ causâ benignissimus Dominus egerit atque pertulerit; quantum mihi elargitus sit de thesauris suis, quodque, iuxta diuinum suum decretum & beneplacitum, seipsum mihi, quantum potest, donare velit: quibus optimè
in-

inspectis, vertar ad meipsum, & disquiram mecum quæ meæ sint partes, & quid æquum iustumque sit ut diuinæ offeram & exhibeam Maieitati; haud sanè dubium, quin mea omnia offerre debeam ac meipsum cum summo affectu, & verbis huiusmodi vel similibus: Suscipe Domine uniuersam meam libertatem; accipe memoriam, intellectum atque voluntatem omnem. Quidquid habeo, vel possideo, mihi largitus es; id tibi totum restituo, ac tuæ prorsus voluntati trado gubernandum: amorem tuum solum cum gratiâ tuâ mihi dones, & diues sum satis, nec aliud quidquam ultra posco.

SECUNDVM erit, Speculari Deum in singulis existentem creaturis suis; & elementis quidem dantem, ut sint; plantis verò, ut per
 vege-

vegetationem quoque viuant ; animalibus insuper, vt sentiant ; hominibus postremò, vt simul etiam intelligant : inter quos accipi & ipse vniuersa hæc beneficia, esse, viuere, sentire ac intelligere ; neque templum quoddam suum efficere voluit, ad imaginem suam & similitudinem creatum. Ex quorum omnium admiratione, reflexus in meipsum, agam vt in primo Puncto, vel melius si quid occurrerit. id quod in Punctis etiam sequentibus erit factitandum.

TERTIVM est, Considerare eundem Deum ac Dominum propter me in creaturis suis operantem & laborantem quodammodò, quatenus dat ipsis, conseruatque id quod sunt, habent, possunt atque agunt. quæ omnia, vt supra, in mei considerationem reflectenda erunt.

QVAR-

QUARTVM, Prospicere quo pacto munera & bona omnia cælitus descendunt, ut sunt potentia, iustitia, bonitas, scientia, & alia qualibet humana perfectio terminis quibusdam certis circumscripta, quæ ab infinito illo totius boni thesauro, sicut lumen à sole, & ex fonte aqua, deriuantur. Addenda superest reflexio prædicta in mei circumspeditionem: colloquium etiam in fine fiet, terminandum cum Pater noster.

Declaratio huius Exercitij.

NOTA PRIMA.

INitio huius contemplationis duæ ponuntur Notæ: quarum prima desumpta est ex Prouerbio Hispanico, Amor in rebus, non verbis consistit; & ex eo quod dicit Apostolus 1. Ioan. 3. *Filioli mei, non diligamus verbo, neque*
linguâ,

linguâ, sed opere & veritate. Amor ille in Deum, qui in solis consistit verbis, est ille qui in solis cærimoniis externis hæret; de quo dicitur Psal. 77. *Et dilexerunt eum in ore suo, & linguâ suâ mentiti sunt ei: cor autem eorum non erat rectum cum eo.* non enim rectâ illud in Deum dirigebant. De talibus loquitur ipse Saluator Luc. 6. *Quid autem vocatis me Domine, Domine, & non facitis quæ dico?* Vnde patet, quòd verba, quantumuis bona, bonorum operum defectu à Deo tamquam ficta rejiciantur.

Amor, qui in verbis consistit, est etiam is qui in affectibus voluntatis hæret; & ille vel est fictus, vel debilis, cui nempe ad executionem vires desunt: ille verò qui in operibus est, efficax est ad opera, & se ad perfectam mandatorum Dei obseruantiam & eius consilia amplectenda extendit, & beneplacito diuinæ voluntatis, quantum in hac vitâ fieri potest, se conformat. Illam Saluator nobis regulam præscribit, quâ

R

in

in amoris huius notitiam veniamus. *Si diligitis me*, inquit, *mandata mea servate. & Qui habet mandata mea, & servat ea, ille est qui diligit me*. Ioan. 14. Et ille amor fortis & operator vocatur. Psal. 118. *Iuravi, & statui custodire iudicia iustitiae tuae.* & Psalm. 16. *Propter verba labiorum tuorum ego custodiui vias duras.*

NOTA SECUNDA.

HAc Notâ declaratur in quo operum genere amor hic consistat; in eo nempe, quòd amicus amicum bonorum suorum participem faciat. Quare sibi nemo persuadeat, quòd gratis amorem hunc sit consecuturus; sed magno ei constet necesse est, etsi id fieret cum omnium bonorum suorum dispendio. Ideò qui in hoc amore serìò se exercere desiderat, ad bonorum omnium, honoris etiam & commoditatum suarum iacturam, si necesse foret, quò amato seruire & placere

cere possit, sibi subeundam paratus sit; & sanitatem, scientiam & talenta omnia lubens etiam in eius obsequium & beneplacitum impendat. Quæ omnia optimè respondent secundæ Septimanæ, ubi agitur de imitandâ IESV CHRISTI paupertate & humilitate, non tantum affectu & voluntate, sed effectu etiam & re ipsâ; non tantum maiori, sed & pari Dei gloriâ & obsequioposito, quo magis se ei similem efficiat.

PRAELVDIVM PRIMVM.

IN primo Præludio Deum mihi præsentem imaginabor vultu benigno & amico, Angelis & Sanctis suis circumdatum, qui pro me apud eum intercedant: ista enim loci compositio fidem auget, spem roborat, & ad amorem, qui huius Exercitij finis est, excitat.

PRAELVDIVM SECVNDVM.

IN hoc secundo Præludio docemur, in quid toto hoc Exercitio, seu con-

R 2 tem-

/ a
 templatone, ad amorem excitandum,
 collinere debeamus ; & quomodo
 cum duabus illis Notis , quæ eius fun-
 damentum sunt , conueniat . Nam si
 amor in operibus consistit , & quidem
 in operibus reciprocis & bonorum
 communicatione inter eos qui se inui-
 cem amant , videndum est quomodo
 Deus homines amauerit , & quâ eos
 munificentia bonorum suorum om-
 nium participes fecerit , vt ad similem
 erga Deum liberalitatem se homines
 excitent , amoremque illum Dei erga
 homines, non solum vt excitamentum
 & amoris fomitem , sed etiam tam-
 quam normam & exemplum eius quo
 in Deum vicissim ferri debent , sibi
 proponant ; iuxta illud 1. Ioan. 4. *Non
 quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam
 ipse prior dilexit nos. & : Nos ergo di-
 ligamus Deum, quoniam Deus prior dile-
 xit nos.* Et hic finis est huius Exercitij,
 & fructus quem ex eo colligere debe-
 mus : quod ipsum in hoc secundo
 Præluo à Deo petimus , vt nempe
 magni-

magnitudinem beneficiorum eius perspiciamus. Et hæc est notitia liberalitatis quâ Deus erga nos vsus fuit, & beneficiorum quæ à liberali eius manu accepimus, quò eorum magnitudinem perspicientes, ad amorem & obsequium diuinæ Maieftatis nos impendamus: hoc est, vt ego, tantam in me Dei munificentiam considerans, disquiram quæ meæ vicissim sint partes; & an non iustum sit & æquum, vt totum ego me diuinæ Maieftatis obsequio amorique consecrem. Et in eâ gratitudine diuiniq̃ue amoris imitatione fundantur quatuor amoris erga Deum gradus, in quatuor Puncta partiti.

PUNCTVM PRIMVM.

IN hoc primo Puncto **NOTA PRIMO**, quòd materia Meditationis in hoc primo amoris gradu sunt beneficia diuina; quæ rationes valdè prægnantes & copiosas, quibus hic in no-

R 3 bis

bis excitetur amor, suppeditant: quia,
 vt communi Prouerbio dicitur, Dona
 & munera altissimos etiam montes
 penetrant. & Salomon Prouer. 22. *Qui
 dat munera, animam aufert accipientium.*
 Beneficia hæc à S. Patre nostro ad tria
 reducuntur capita, Creationis nempe,
 Redemptionis, & Donorum particu-
 larium. Sub Creatione comprehen-
 ditur esse animæ & corporis, cum om-
 nibus suis membris, potentiis & sensi-
 bus; item conseruatio, cum omnibus
 bonis naturalibus quæ ad illam diri-
 guntur. Sub Redemptione, omne
 quod **C H R I S T V S** Dominus noster
 fecit, & pro nobis in corpore suo mor-
 tali passus est; vti & Sacramenta, quæ
 pro nostrâ omnium salute instituit.
 Dona particularia sunt innumera, &
 quotidiana, eaque diuinam prouiden-
 tiam & peculiarem Dei erga nos amo-
 rem nobis solent clariùs detegere, nos-
 que magis obligare ad gratitudinem ei
 vicissim amoremque reddendum. Et
 hæc sunt quæ ad materiam Medita-
 tionis

tionis pertinent, in quâ memoria sese occupare debet.

NOTA SECUNDO Circumstantias quæ in singulis illis beneficiis ponderandæ sunt; quæ ad tres reducuntur.

Prima, *Quantum meâ causâ benignissimus Dominus egerit*, tam in creatione & conseruatione, quàm in redemptione, tantum agendo & patiando, vt meis prospiceret necessitatibus.

Secunda, *Quantum mihi elargitus sit de thesauris suis* tam in donis naturalibus quàm gratiæ, diuitiisque, quibus me ornauit. Et in illis verbis, *quantum de thesauris suis mihi elargitus sit*, peculiarem vim facit, alludendo ad ea quæ in secundâ Notâ dictæ contemplationi præfiguntur: *Amor consistit in mutuâ facultatum & operum communicatione, puta scientiæ, diuitiarum, honoris & boni cuiuscumque*. Et hîc mihi considerandum, quàm abundanter Deus Dominus noster hoc ex suâ parte compleuerit, & quantum mihi de thesauris suis elargitus sit.

R 4

Tertia,

Tertia, Ponderandum valdè quid nobis dederit, & quid nobis dare velit; quòd nempe, præter ea quæ nobis dedit *iuxta diuinum suum decretum & beneplacitum, seipsum mihi, quantum potest, donare velit.* In omnibus porrò beneficiis quæ Deus nobis præstitit & præstare vult, circumstantia illa benè notanda est, quòd numquam eius liberalitas iis exhauriatur aut imminuatur, sed potius ei crescat desiderium maioribus eam beneficiis augendi: quæ omnia eò diriguntur, vt seipsum nobis in pacificâ gloriæ suæ possessione donet.

NOTA TERTIO Fructum qui ex hac Meditatione hauriri debet, hunc esse: *Vertar ad meipsum, & disquiram mecum quæ meæ sint partes, & quid æquum iustumq; sit vt diuinæ offeram & exhibeam Maiestati; haud sanè dubium, quin mea omnia offerre debeam ac meipsum.* Et hæc verba, *quæ meæ sint partes, & quid æquum iustumque sit vt diuinæ offeram & exhibeam Maiestati, &c.* ideò posuit, vt respondeant verbis similibus quæ ex parte

parte Dei erant posita, *quantum mihi de thesauris suis largitus sit*. Sic enim completur quod in secundâ Notâ dictum est; quòd *amor consistat in mutuâ facultatum & operum communicatione*, &c. ita vt homo, se tantâ beneficiorum & misericordiarum Dei mole obrutum sentiens, illa verba, quæ sanctum illum Regem David sollicitum habebant, frequenter repetere debeat: *Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi?* &c. & in se nihil quod suum sit Deo dignum reperiens, Deo totum, quod ab ipsius liberali manu accepit, restituat, diuinæ Maiestatì corpus cum omnibus sensibus, animam cum omnibus potentiis, libertatem, bona omnia, salutem, honorem, ipsam denique suam vitam offerendo. ac si diceret: *Quidquid habeo vel possideo mihi largitus es, id tibi totum restituo, ac tuæ prorsus voluntati trado gubernandum.* Hinc orietur vt deinceps se consideret tamquam rem alienam, non suam, & nouo titulo in vicem

R 5 bene-

beneficiorum Deo obnoxiam.

NOTA QUARTO, Quòd S. Pater noster, velut magnus vitæ spiritualis magister, à primo primæ Septimanæ Exercitio, in quo timorem in nobis excitare conatur, & ab initio viæ purgatiuæ vsque ad conclusionem viæ vnitiuæ, & postremum quartæ huius Septimanæ Exercitium, in quo nos ad amorem excitat, totum illum meditando & contemplandi modum fundet in vsu & exercitio trium potentiarum; vt clarè patet ex partibus huius primi Puncti, & ex tribus quas attulimus Notis.

Quia primum est, in memoriam reuocare beneficia accepta, ea ad certa capita pro memoriæ subsidio reducendo; vt in primâ Nota dictum est.

Secundum, summo affectu circumstantias omnes beneficiorum considerare, quas ad tres reducebamus: quod ad intellectum pertinet; vt in secundâ Notâ apparet.

Tertium, se totum Deo offerre, &
summo

summo affectu ad mandatorum eius obseruantiam se accingere : quod voluntatis est ; vt in tertiâ Notâ. Et sic in sequentibus Punctis procedendum est.

PUNCTVM SECVNDVM.

Secundus amoris gradus est , non tantùm se suaque omnia ad diuinæ voluntatis obsequium obtulisse, sed etiam omni cum actuali reuerentiâ & consideratione (quantum miseri huius exilij status, & diuinæ gratiæ fauorisq; lumen permittit) Deum sibi præsentem statuere . Nam sicut Regis alicuius subditi fideles, qui se totos eius obsequiis & obedientiæ manciparunt, non omnes illi adsunt, aut in eius familiâ coram eo versantur ; sic omnes qui Deum amant, eiusque se seruitio consecrarunt, non semper in eius præseniâ cum actuali attentione assistunt. Et sicut cum aliquis semper suo Principi adest, animi eius sensa, etiam in rebus minimis & particularibus, ex eius vultu facilè percipit; sic fructus, qui
ex

ex illâ actuali præsentia hauritur, ille præcipuus est, ex luce diuini eius aspectus accipere clariorem beneplaciti eius cognitionem, quod maximè iis in votis est, qui illud explere desiderant; iuxta illud Coloss. i. *Non cessamus pro vobis orantes, & postulantes vt implemini agnitione voluntatis eius.* Vt ad gradum hunc amoris perueniamus, multùm iuuabit secundum Punctum huius Exercitij: in quo

NOTANDVM, Quòd materia eius sit, in memoriam reuocare, & considerare, quomodo Deus in suis creaturis existat: & quòd non solùm eis beneficia præstet, sed illis etiam per se præsens sit, quòd illas conseruet: *elementis*, dando illis *vt sint*; *plantis* verò, *vt per vegetationem quoque viuant*; *animalibus*, *insuper vt sentiant*; *hominibus* postremò, *vt simul etiam intelligant.* Quia verò plus propriis mouemur beneficiis quàm alienis, intellectu ponderandum est, quomodo omnes existendi gradus, qui in reliquis crea-

creaturis sparsim inueniuntur, in ho-
 mine simul collecti reperiantur, om-
 niumque eorum ratione Deus præfens
 fit: in me, dando vt sim, vt viuam,
 vt sentiam & intelligam. Quæ omnia
 beneficia sunt spectantia ad creatio-
 nem. Et super omnia, me *templum*
quoddam suum efficere voluit: qui par-
 ticularis quidam modus est, quo Deus
 homini, & non aliis creaturis corpo-
 ralibus, præfens est: quia in homine,
 tamquam Dei imagine & similitudine,
 innotescit Deus, creditur, & amatur,
 coliturque velut in suo templo. Porrò
 cum Deus homini tam arctè per suam
 præsentiam se communicauerit, restat,
 vt homo in se reflexus tanto beneficio
 respondeat, in Dei se semper præsen-
 tiâ statuens, oculis illum suis repræ-
 sentans, certoque sibi persuadens, in
 ipsius semper se oculis versari: vnde
 sequitur, quòd in primo amoris gradu
 homo se totum Deo eiusque diuino
 beneplacito offerat; in hoc autem se-
 cundo vlteriùs procedit, quia magis
 se

se

se diuinæ Maiestati per eius præsentiam coniungit, lumenque accipit, quo, quid maximè eius diuinæ voluntati circa suas actiones gratum sit, clarè cognoscatur.

PUNCTVM TERTIVM.

Tertius amoris gradus est, voluntatem Dei executioni mandare in Dei præsentia, & cum hominibus sic conuersari, vt illa cum Deo familiaritas non intermittatur, & ita laborare, vt nullam internæ quietis iacturam incurrat; ita vt præsentia Dei addatur executio voluntatis Dei. Hoc ipsum inuenitur in Dei erga nos amore, vt benè S. Pater noster in tertio Puncto his verbis: *Tertium est, considerare eundem Deum ac Dominum propter me in creaturis suis operantem & laborantem quodammodo, id est, habentem se ad modum laborantis, quatenus dat ipsis, conseruatque id quod sunt, habent, possunt atque agunt. quæ omnia, vt supra, in mei considerationem reflectenda erunt.* Vt intelligam

ligam quæ illa fit in me ipsum reflexio mihi necessaria; quò respondeam tertio isti amoris gradui,

NOTANDVM PRIMO, Quòd sicut Dei præsentia in creaturis non est otiosa, sed eas regit, mouet, gubernat, & cum illis operatur, & quodammodò laborat, semper & vbique illarum operationibus & motibus inuigilando; sic & in nobis Dei præsentia non debeat esse otiosa, sed laboriosa & operatiua, & quæ Dei voluntati perficiendæ nusquam se subducat. *Seruus enim qui cognouit voluntatem domini sui, & non fecit secundum voluntatem eius, vapulabit multis.* Velut etiam iustam domini sui indignationem incurrit seruus liberaliter & lautè habitus, qui, quò domini sui præsentia non priuetur, operari aut laborare non vult: econtrariò, ad maiorem cum domino suo familiaritatem admitti meretur seruus ille, qui lubens se aliquando eius conspectu priuat, quò laboret, ei que seruiat. Alioqui enim continget charitatem

tem otiosam destitui notitiâ eius quod
facere debet; eumque, qui, dum lu-
cem habet, non ambulat, luce, dum
ambulare volet, priuari, & tenebris in-
uolui.

NOTANDVM SECVNDO, Quòd
etiãsi Deus Dominus noster totius
mundi omniumque creaturarum mo-
tibus & operationibus, pro singularum
& cuiusque conditione & necessitate,
inuigilat, non tamen à parte rei eum
illa cura & labor distrahat aut fatiget;
quia semper in se & secum manet,
semperque in suæ quietis centro pacatè
quiescit: sic etiã homo, qui hunc amo-
ris gradum consecutus est, ita operari
debet, ut à se non exeat, sed, in se sem-
per manens, sibi inuigilet, & operibus
suis ita se accommodet, ut ab iis se abri-
pi non sinat; sit suarum actionum sui-
ipsum dominus, ut verè in libertatem
filiorum Dei transisse, dici possit. Hoc
consequetur, si sibi & Deo benè vni-
tus, occupationum suarum varietatem
ad vnum solum finem reducat, vnum-
que

que tantum in iis intendat & quærat, aliaque omnia tamquam accessoria & parui momenti reputet. Id autem, in quod collimare debet, est, summè diuinæ bonitati placere; eique, tamquam regulæ, & omnis quod in nobis boni est origini, se conformare.

PUNCTVM QVARTVM.

NOTANDVM hîc PRIMO, Quod materia Meditationis in hoc quarto amoris gradu sint omnes perfectiones diuinæ; in quo magnus nobis Meditationum campus detegitur, magnâque incentiua amoris: item aperitur via perueniendi ad notitiam diuinarum perfectionum, per vestigia perfectionum quas in rebus creatis animaduertimus. & hoc est quod dicit, *Prospectare quo pacto munera & bona omnia celitus descendunt, ut sunt potentia, iustitia, bonitas, scientia, & alia qualibet humana perfectio.* Illas enim perfectiones eo modo creaturis communicat, ut iis non spoliatur; & ita eas distribuit,

S vt

vt omnes in se seruet; easque simplicissimâ perfectione, quæ est omnium bonorum scaturigo, in se vnit.

NOTANDVM SECUNDO, Quomodo in meipsum reflecti debeam in hac diuinarum perfectionum consideratione; Primò, *exuendo me, quantum fieri potest, amore omnium creaturarum, vt affectum vniuersum in ipsarum Creatorem conferam, eum in omnibus creaturis amando (quandoquidem in illis vestigia diuina pulchritudinis se prodant) & omnes in eo, iuxta sanctissimam & diuinam ipsius voluntatem; vt dicit sanctus Pater noster in P. 3. Constit. c. 1. §. 26. Et meritò, quia omnes creaturarum perfectiones longè perfectiore gradu in Deo inueniuntur: nam, vt dicit Sap. cap. 13. Quorum si specie delectati, deos putauerunt; sciant quantò his dominator eorum speciosior est: speciei enim generator hæc omnia constituit. Aut si virtutem & opera eorum mirati sunt, intelligant ab illis, quoniam qui hæc fecit, fortior est illis: à magnitudine enim speciei & creatura, cog-*
nosci-

noscibiliter poterit creator horum videri.

Secundò, non tantùm me debeo amore creaturarum exuere, sed etiam mei ipsius, vt in Deum transferam, à quo totum meum esse meaqué perfectio dependet, tamquam à sole radij & à fonte aquæ deriuantur. Sicut enim radiorum conseruatio à sole, & aquæ fluxus à fonte potiùs quàm à seipsis dependet; sic bonum hominis à Deo potiùs quàm ab ipsomet homine. Deus enim fons est perennis illius existentiæ & omnis boni. Et hinc fit, vt homo, sibi suisque viribus tantùm innixus, facilè cadat; & se amando animam suam perdat, & se odiendo eam inueniat, vt in Euangelio. *Qui amat animam suam, perdet eam: & qui odit animã suam in hoc mundo, inueniet eam.* Hinc sequitur, quòd quis se non debeat considerare velut rem suam aut alterius alicuius, sed Dei; à quo in suo esse spirituali & corporali, tamquam ab omnium perfectionum & existentiæ infinitæ Dei pelago, dependet. Atque

hinc nascitur libertas spiritus, quâ totis intentionis suæ amorisque viribus ad Deum euolet. Cui enim potius seruias, & placere studeas, quàm ei, in quo omnium creaturarum perfectiones infinitis gradibus nobiliores reperias? Cum iam quis ad hunc statum peruenerit, quantumcumque varia sint eius opera, finis tamen quem sibi proponit, vnus idemque est; eumque semper consequitur, si creaturis omnibus, tamquam si non essent, oculos occludendo, aliud non quærat, quàm diuinæ Maiestati propter seipsam placere. Contingere enim potest, vt singulorum operum fines considerando, actiones nostræ diuersos subeant status: aliquando enim erunt in principio, aliquando in medio, aliquando in fine, & frequenter, propter varia quæ occurrunt impedimenta, finem non consequuntur; verum, si consideremus intentionem eius qui operatur, deprehendemus, numquam à fine suo aberrare. Quia in quocumque statu opus illud fuerit, is qui eâ intentione operatur, sem-

femper finem consequitur, qui est, Deo in suis operibus placere: quare nullus successus aut contradictio impedire potest, quin finem suum consequatur. Ideò multum est eò peruenisse, vt clarè quis intelligat, quomodo munera & data optima de sursum sint; & quòd ibidem sint infinita potentia, bonitas, sapientia, misericordia & omnis pulchritudo, vnde istæ proprietates deriuantur, quas tam limitatè videmus creaturis communicatas. Multum etiam est, cælos per radios suos detexisse, & per riuulum ad fontem peruenisse, & centrum, in quo tanta creaturarum perfectionum varietas se iungit & vnit, inuenisse: ibi enim amor noster quiescet, nec ad aliud quærendum se mouebit. Et hoc est Deum totâ mente, & ex totâ animâ omnibusque viribus amare. Quia verò, qui ad hunc statum perueniunt, de aliâ re solliciti non sunt, quàm vt Dei in terris voluntatem faciant, sicut ea fit in cælis; ideò alio non tenentur desiderio, quàm vt, terrâ hac desertâ,

cælos petant, quò emendent quod in mandatorum Dei obseruatione eis defuit; nec vlla bona temporalia ita illis cordi sunt, quin illa facilè, si Deo ita visum fuerit, sint deserturi: nullaque eos hîc ita detinent negotia, quin similes sint seruis, qui, cùm venerit dominus, & pulsauerit ianuam, confestim aperiant ei.

Præter hos quatuor amoris gradus, quid aliud restat, quàm vt amor ille non sit delicatus, sed robustus; non effeminatus, sed fortis & virilis; qui quoduis pondus ferre, quasuis difficultates superare, & quoduis etiam damnum contemnere possit, potiùs quàm vt hoc se amore priuet, leges transgrediatur, aut Dominum Deum suum in minimâ etiam re offendat. Cantic. 8. *Fortis est vt mors dilectio*. nec ab eâ morte fugiat, eique terga vertat; & sic eam vincet, si propter amorem eam ferat. Flamma eius ita in altum feratur, tantaque fit, vt si multæ in illam aquæ & abundantes tribulationum de-

defluant riui, ei sint instar roris qui in fornacem delabitur, & ab eâ absorbetur & consumitur, eamq; magis accendit: ita sibi suisq; rebus inuigilet, vt si omnia ei mundi bona offerantur, quò hoc se amore exuat, omnia potius pedibus subiiciat, &, tamquam si nullius forent pretij, contemnat.

Huius charitatis fructus sunt, additum esse paupertati, famem, nuditatem, frigus & laborem, quæ paupertatis affeclæ sunt, lubenti animo tolerare, iniurias & morbos patienter ferre, persecutionibus non deiici, in tentationibus animum non despondere, infirmitatibus proximi compati, eiusq; imperfectionibus aut ingratitude non offendi, in ariditatibus spiritualibus constanti animo Exercitiis spiritualibus insistere, in consolatione sui non obliuisci, vt tandem cum Apostolo dicere possit, Rom. 8. *Quis nos separabit à charitate Christi? tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius? Certus sum, quia*
 S 4 *neque*

neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque Virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in CHRISTO IESU Domino nostro. In quæ verba S. August. dicit: Nemo poterit nos separare à charitate Dei, etiam mortem minando; quia Deum non amare, vera mors est: nec vitam promittendo; quia eum amare, vita est. Nec Angeli nos separabunt; quia uniti cum Deo Angelis fortiores sumus. Nec Virtutes, quæ in hunc mundum potestatem habent; quia Deum amando, mundo superiores sumus. Non molestia presentes; quia Dei amor eas leviores facit. Non spes futurorum; quia qui Deum amant, iam omnia possident presentia. Non altum, nec profundum. Quid enim potest mihi calum offerre, ut eum deseram qui ipsum condidit calum? Et quid mihi potest minari infernus; quo amorem Dei deseram, quem si non deseruisssem, quid infernus est ignorarem? Hæc omnia sunt S. Augustini.

DE

DE DEVOTIONE

ERGA

B. VIRGINEM.

ESTAT vt aliquid dicamus de deuotione erga beatissimam Virginem Dominam nostram. Exercitium illud est non tantum suaue & gratum, sed & valde vtile. Nec aliud in hac materiâ tractabimus, quàm quòd ad istius Exercitij substantiam spectat; hoc est, in quo consistat ea deuotio, & quâ ad eam viâ perueniamus, & quis in eâ proficiendi sit modus: hæcque omnia, quatenus ex libello hoc Exercitiorum ea colligere poterimus.

Sanctus Pater noster à sanctissimâ Virgine, ab ipso suæ conuersionis initio, multis fuit beneficiis affectus; eò quòd se illi videndam præbuerit, animarit, ac eum confirmarit in castitatis

S 5 sua

suæ proposito: hinc ille vicissim, in grati animi signum, ante eius Altare & imaginem in monte Serrato vestes suas sæculares cum sacco commutauit; totam coram eadem eius imagine noctem insomnem ducendo, gladium & pugionem, quibus primis suæ vanitatis annis vsus fuerat, anathema perpetuum deuotionis suæ erga Virginem, suspendendo. Ab his initiis deuotio hæc erga sacratissimam hanc Virginem ita in eo aucta est, vt nihil vmquã aut graue aut leue aggredi solitus esset, cuius à Virgine eiusque patrocinio promotionem non expectaret, nihilq; à Deo postularet nisi per huius intercessionem: & ipsa vicissim Virgo eum perpetuis beneficiis auxit, & suis apparitionibus dignata est; vt ex quaternione quodam videre licet, quem ipse manu suâ scriptum reliquit, in quo illustrationes, quibus quotidie fruebatur inter scribendum Constitutiones, annotauit.

Suauissimum hoc & utilissimum deuotionis huius erga B. Virginem Exercitium,

citium , quantum nos spectat, in tribus consistit. Primum est, vt sciamus quanti ea facienda sit; secundum, cura & sollicitudo in virtutum eius imitatione; tertium, fiducia quam de eius patrocinio concipimus.

Quod ad PRIMVM attinet: Tantum ea deuotionis huius erga hanc Virginem æstimatio crescet, quantum eius excellentiæ, priuilegiorum, prærogatiuarum, & inauditarum, quibus Deus erga eam vsus est, misericordiarum notitia creuerit: quas nulla vmquam creatura cognouit sicut illa; quæ cum Deo pro illis gratias ageret, eumque magnificaret, nihil aliud scriptum nobis reliquit, quàm quòd fuerint magnæ, dicens: *Fecit mihi magna qui potens est.* Porro modus, quem in eis inuestigandis obseruare debemus, est, per excellentias priuilegiaque aliorum Sanctorum discurrere; sibique certò persuadere, eadem multo perfectiore nobilioreque gradu in Virgine fuisse collecta. Vt autem intelligamus rem sic se habere, suffi-

suffi-

sufficit esse ratione præditū, & intellectu
 uti; id quod S. P. noster ponderavit in
 Meditatione de Resurrectione illis ver-
 bis: *Primum apparuit Dominus Matri suæ
 postquam resurrexit; cum dicat Scriptura,
 quod apparuit multis. Licet enim nomina-
 tim illam non exprimat, id nobis tamen
 relinquit pro certo tamquam intellectum
 habentibus; ne alioqui iure audiamus il-
 lud: Adhuc & vos sine intellectu estis?*

Quod ad SECVNDVM attinet: De-
 siderium imitationis oritur ex rei æsti-
 matione & amore. Semper enim opta-
 mus possidere id quod magni facimus,
 & rei amatae nos similes reddere: ij
 ergo qui Virginem hanc amant, omni-
 no se ei assimilare volunt; & qui eam
 æstimant, ex eâ discere gestiunt. Hinc
 sanctus Ambrosius libro I. de Virgin.
*Sit vobis tamquam in imagine descripta
 virginitas vitaq; B. MARIE, de quâ, vel-
 ut in speculo, refulget species castitatis &
 forma virtutis. Hinc sumatis licet exem-
 pla viuendi, ubi tamquam in exemplari
 magisteria expressa probitatis, quid corri-
 gere,*

gere, quid effugere, quid tenere debeat, ostendant. Primus discendi ardor, nobilitas est Magistri. Quid nobilius Dei Matre? &c.

Hoc imitationis Exercitium duobus modis fieri potest. Primò, in omnibus mysteriis vitæ & mortis CHRISTI Domini Saluatoris nostri, peculiariter oculos in hanc Virginem coniiciendo; in eo nempe quod dixit, quod fecit, quomodo se humiliet, quomodo gratias agat, qualiter loquatur, quomodo fileatâ, quomodo ambulet, quomodo operetur; & quæ mysteria in illâ peragantur, &c. & ad omnia illa reflectendo, aliquid pro me fructus colligere studebo. Huius praxim videre licebit in secundâ Septimanâ, in Exercitio Incarnationis & Natiuitatis Domini nostri. In Meditatione de Incarnatione in primo Præludio historiæ statim fit mentio Virginis: *Vnde adueniente tempore præstituto, Archangelus Gabriel ad B. Virginem MARIAM nuntius destinatur, &c.* & in secundo Præludio:

ludio:

ludio : Deinde ad certam mundi partem domuncula spectetur beata Virginis, apud Nazareth in Prouinciâ Galilææ sita. & in primo Puncto: Postea Virginem MARIAM cum Angelo eam salutante considerabimus, aliquid inde semper ad nos reflectendo. & in secundo Puncto: Virgo & Angelus in cellulâ de Incarnationis mysterio tractantes, & reflexione seu applicatione quadam ad meipsum factâ, studebo ex singulis nonnihil fructus decerpere. & in tertio Puncto: Quomodo item suâ Angelus legatione fungatur, & beata Virgo humillimè se gerens diuina gratias agat Maiestati: ex quibus ad nos ipsos reflexis fructus obiter est legendus. Et hoc sufficit quoad exemplum: idem enim seruatur in Meditatione de Natiuitate; &, vt ibi notatur, eadem seruanda in aliis Meditationibus de Vitâ, Morte & Resurrectione Saluatoris nostri.

Secundus Exercitij modus, & facilius multò ad beatæ Virginis imitationem, est, vt cum quis eam in sensuum exte-

exte-

exteriorum & potentiarum vsu vult imitari, in Oratione præparatoriâ se ei commendet, quò à Filio eam gratiam impetret. Post hanc Orationem, per omnes sensus & potentias, per omnes vitæ humanæ actiones, quales sunt comedere, bibere, dormire, ambulare, loqui, & cum hominibus conuersari, legere, orare, & cum Deo agere, &c. consideratè discurrat, attenteque obseruet, quomodo B. Virgo in iis se actionibus gesserit, & quomodo eâ potentiâ iisque sensibus vîa fuerit; in seipsum reflexione factâ, quò videat, quomodo prototypon illud imitari possit: & se sollicitè examinet, vt, in quo errauerit, & ab eo recesserit, clarè videre possit. Hinc statim erratorum veniam petat, proponatque emendationem, reddendo se, quàm maximè poterit, similem tam perfecto exemplari. Tandem etiam à CHRISTO Domino nostro eam gratiam petat, Virginisque patrocinium imploret, & dicat, *Aue Maria*. Hoc est Exercitium,

tium,

tium, cuius praxim nobis vnicè commendauit sanctus Pater noster in primo orandi modo, qui in quartâ Septimanâ ponitur, his verbis: *Quòd si quis optet B. Virginis MARIE imitationem in oratione preparatoriâ, ei se commendet tamquam à Filio id impetraturâ; & Salutationem Angelicam, cum sensus excutit, idemtidem recitet.* His & similibus Exercitiis plurimùm quis in hac beatæ Virginis imitatione proficiet.

Et nota, quòd sicut ad hanc Virginis æstimationem iuuat non solùm excellentiæ, verùm etiam virtutum eius consideratio; sic etiam ad imitationem vtrumque multùm conferet, virtutes nempe, vt eas imitemur; & excellentia ac nobilitas, vt desiderium eam imitandi excitetur.

Sequitur TERTIVM, Magni facere intercessionem B. Virginis, vt quæuis à Deo Domino nostro quis per eam impetret: quod eò plerumque feruentius fieri solet, quò cum æstimatione & imitatione plus crescit amor. quæ
vtraque

utraque fiduciam generant, quam quotidiana potestatis, quâ apud Deum virgo valet, & gratiarum, quæ per ipsam obtinentur, experientia multum auget. Porro sicut ij, quibus in Principis alicuius Aulâ negotia tractanda sunt, primam curam in eo ponunt, ut sciant qui apud Principem illum plurimum gratiâ & auctoritate valent, vel qui sint præfecti officiis ac ministris, qui negotia ea expedire debent; sic in negotio illo, & præensione & lite, quæ in Aulâ CHRISTI discutitur, & in quâ de ultimo fine nostro agitur, propter quem creati sumus, & de omnibus quæ ad eum consequendum nos iuuare possunt mediis; expedit multumque refert scire, quibus apud Deum opus sit mediatoribus & patronis, per quos voti fiamus compotes.

Quamquam autem Sanctorum intercessionibus nihil detractum velim; certum tamen est, quod vnicus apud Patrem Mediator sit eius Filius IESVS

T CHRI-

CHRISTVS Dominus noster , & apud
 Filium Mediatrix nostra sit B. Virgo
 Domina nostra : quos S. Pater noster
 vocare solet Mediatores, signanter ve-
 rò in quodã, quem propriã scripsit ma-
 nu, Commentariolo, in quo peculiare
 à Deo sibi concessas gratias & illustra-
 tiones totis quadraginta illis diebus,
 quibus Constitutiones conscripsit, no-
 tauit, quando dicit (repetit autem hoc
 frequenter) venisse Mediatores; ac si
 diceret, se à CHRISTO & eius benedi-
 ctã Matre visitatum fuisse.

Praxis huius Exercitij propriè con-
 sistit in colloquiis, quando aliquid pe-
 timus. Omnis enim petitio, si eam Dei
 oculis gratam esse velimus, eiusque
 optatam desideremus expeditionem,
 æterno Patri per Filium, Filio verò per
 Matrem offerenda est, sicque fient tria
 colloquia. Primum, ad Virginem Do-
 minam nostram, quò nobis eam, quam
 petimus, à Filio gratiam impetret. Se-
 cundum, ad Filium Salvatorem &
 Mediatorem nostrum, vt idem nobis
 ab

ab æterno Patre obtineat. Tertium, ad æternum Patrem, vt per Filij sui merita Matrisque intercessionem nobis idem concedat. Praxis hæc seruanda est in omnibus quatuor Septimanis à conuersionis initio vsque ad perfectionis finem; vt omnis generis gratias in nostris necessitatibus & remedia consequamur: semper enim in omnibus necessitatibus, occasionibus, & negotiis Virginem eam Matrem Mediatricemque agnoscere debemus.

Cùm autem finis viæ purgatiuæ, fructusque primæ Hebdomadæ & Exercitij incipientium consistat, primò, in odio peccatorum; secundò, in eorum emendatione; tertio, in omnium occasionũ sublatione, vt aliàs dictum est; hæc omnia per intercessionem Virginis petenda sunt, vt videre est in primo colloquio repetitionis primæ Hebdomadæ, vbi sic habetur: *Colloquium primum fit ad Dominam nostram CHRISTI Matrem, flagitando intercessionem eius apud Filium, & gratiæ impetrationem*

T 2

nobis

nobis tripliciter necessaria; Primò, ut internam criminum nostrorum cognitionem ac detestationem sentiamus. Secundò, ut operum nostrorum agnoscentes abhorrentesq; ordinem peruersum, correcto eo, nosmetipsos secundùm Deum rectè ordinemus. Tertio, ut, perspectâ & damnatâ mundi prauitate, à rebus mundanis ac vanis nos retrahamus. His expletis, semel recitetur Aue Maria.

Sequitur status Proficientium qui sub CHRISTI Domini signis militant, & diaboli tentationes insidiasque eludere conantur; qui, sibiipsis renuntiantes, crucem cum Salvatore ferunt, seque in veris solidisque virtutibus exercent; qui honores, & quas mundus dare potest diuitias, earumque affectum contemnentes, illud tantum, quod ad maius Dei obsequium maioremque eius gloriam existimant futurum, eligunt. Hos omnes perfectionis gradus, qui ad secundam Hebdomadem viamque illuminatiuam pertinent, suntque proprii Proficientium,
à bea-

à beatissimâ Virgine petere , eiusque patrocinio impetrare debemus , vt ex primo colloquio Exercitij de duobus vexillis constat. *Colloquium postea formandum erit ad Virginem beatam, implorandaq; est per eam à Filio gratia, vt recipi possim & manere sub vexillo, idq; primùm per spiritualem tantùm paupertatem, aut etiam in rerum exspoliatione sitam (si quidem ad eam me vocare atq; admittere dignabitur) deinde per abiectionem quoque seu ignominiam, vt ipsum imiter viciniùs, deprecando tamen culpam aliorum, ne contemptus mei tam in alicuius detrimentum quàm in offensam Dei cedat. Terminabitur primum hoc colloquium per Ave Maria. Idem seruandum in Meditatione de Passione Domini, quando materia, aut deuotio, & affectus ad hoc excitabit, faciendo tria colloquia, vnum ad Matrem, aliud ad Filium, tertium ad Patrem, eodem quo supra dictum est modo. Idem quoque seruabunt qui in quartâ Hebdomade meditantur, vnico Medita-*

tiones eas colloquio concludendo, aut pluribus, pro subiectâ materiâ, vt benè in suo Exercitiorum Libello notat sanctus Pater noster.

Hanc erga sacratissimam Virginem deuotionem multùm promouent orationes vocales, & variæ in hunc finem institutæ deuotiones: inter quas maximè frequentes & præcipuæ sunt, Horæ de Domina, & Rosarium. Et certum est, quòd licet S. P. noster in SOCIETATIS initiis liberum cuique reliquerit horam Orationis matutinam, vel mentali vel vocali Orationi impendere; Horas tamen tum B. Virginis eâ horâ studiosis nostris, & fratribus nostris Coadiutoribus, qui legere nesciunt, Rosarium eiusdem præscripsit, seriò commendans, vt qui Rosarium legunt, benè in eorum mysteriorum Meditatione instruantur, quò illud maiori cum deuotione & fructu percurrant. Mirum quantoperè S. Pater noster hanc Virginis deuotionem cordi habuerit, eamq; nobis, vt in eâ nos
exer-

exerceremus, commendarit. In 4. Part. Constit. cap. 4. §. 3. dicit: *Præter Sacramenta Confessionis ac Communionis, ad quæ octauo quoque die accedendum erit, & præter Missam, quam quotidie audient, horam unam impendent recitando beatissimæ Virginis Officio, ac examinandis bis quotidie suis conscientiis, &c. Et infra: Aliqui, cuiusmodi esse possent Coadiutores illi qui legere non didicerunt, præter Missam, horam etiam unam recitando Rosario vel Corona beatæ MARIÆ Virginis cum duplici examine quotidiano, &c. impendent. Et in declaratione litteræ C. sic dicitur: Quod ad Coronam vel Rosarium attinet, doceantur, quomodo cogitare vel meditari mysteria, quæ in eo continentur, possint; quò maiori cum attentione & deuotione se in eo exercere valeant.*

Et seriò notandum, quòd si intercessionis huius sacratissimæ Virginis optatum velimus consequi effectum, valdè nobis sit inuigilandum, ne ei obicem aut impedimentum per nostra pecca-

ta aliquod iniiciamus ; sed potiùs nos disponamus , quò Dei misericordiam in perfectâ mandatorum eius obseruatione consequamur . Hinc enim factum est , quòd eadem Domina, cùm apud Filium intercederet in nuptiis dicendo, *Vinum non habent* ; illicò ministros disposuerit, monendo: *Quodcumq; dixerit vobis, facite*. De iis qui hoc modo erga hanc beatissimam Virginem sunt affecti, verè dici potest illud Prouerb. 8. *Beatus homo qui audit me, & qui vigilat ad fores meas quotidie, & obseruat ad postes ostij mei. Qui me inuenerit, inueniet vitam, & hauriet salutem à Domino.*

INSTRUCTIONES
ET
DOCUMENTA
SERVANDA
POST EXERCITIA.

IN spiritus profectu numquam contenti simus mediocritate, sed in id quod perfectissimum est semper oculos coniciamus: vix enim in infimo subsistet, qui ad medium tantum adspirat. Multi retrocedunt, ibique se deprehendunt, vbi minimè cogitabant, eò quòd non eò collimarint quòd debebant: à torrente enim abripiuntur, quia aduerso pergere flumine non conantur. Vt autem ex discursu omnium quatuor Hebdomadum clarè patet, S. Pater noster non tantum à

T 5

nobis

nobis postulat feruentem passionum
nostrarum mortificationem, & contra
amorem illum sensualem & munda-
num bellum perpetuum, &, ad imita-
tionem crucis C H R I S T I, solidarum
robustarumque virtutum exercitium,
verum etiam intimam, per contem-
plationem & amorem cum Deo, vni-
tionem, sanctissimam eius in sua præ-
sentiâ cum perseuerantiâ voluntatem
explendo, omniaque ad eum, tamquam
ad vltimum nostrum finem, dirigendo.
Quisque hinc consideret, quantum sibi
debet ad perfectionem hanc suscipien-
dam: hoc enim eum in suo itinere con-
tinebit, ne aberret, facietque vt gres-
sum acceleret, ne mors eum occupet
antequam cursum absoluat, &, clau-
sâ iam ianuâ, frustra clamare cogatur.

Porro prima cura sit, vt bonam ha-
beat temporis rationem, memor, nihil
eo esse pretiosius; tum propter ea quæ
in illo ad maius Dei obsequium, pro-
ximi bonum, nostrumque profectum
fieri possunt: tum quia per leuem ali-
quam

quam negligentiam facile perditur, utpote semper labens, ac numquam otiosum. Perdere autem tempus perinde est, atque usum aliquem vitæ aut talentorum aut potentiarum perdere. Quæ quò nobiliora sunt, eò magis reprehensibilis est iactura temporis: horæ enim vnius pretium non est idem respectu eius qui multum facere, & illius qui parum præstare potest. Ad hæc, volat irreuocabile tempus, eiusque iactura est irrecuperabilis: nam totum id quod cras fieri potest, diei crastino debetur; quo fit ut hodierni diei detrimentum reparari non possit.

Vt autem benè utiliterque tempus impendatur, iuuabunt,

Primò, Attendere tempori præsentì, & de præterito se plus æquo non affligere, nec nimium de futuro esse sollicitum: si enim præsens benè impendatur, præteritum non oberit, & de futuro benè sperandum erit. Nec meliori quis fræno præteritum futurumque
tem-

tempus dirigere poterit, quàm si præfens benè impenderit.

Secundò, Cogitare hodiernum diem, primum meę conuersionis, & vitæ meæ diem esse postremum; quo mihi tamquam magna aggressuro animos addam, & sollicitus sim, tamquam rationem redditurus. Et sufficit diei malitia sua: frustra enim me vexat, sollicitumque reddit, quod numquam forte eueniet.

Tertiò, Facere exactam quamdam temporis distributionem, rerumque quæ singulis diei horis mihi agenda sunt: hæc enim distributio maximi momenti est, tum ne tempus perdamus; tum vt passiones nostras mortificemus, quæ nos tamquam cæcos abripiunt; tum ad bonam cordis compositionem & recollectionem, quod ita certis ac ordine dispositis occupationibus alligatur; tum vt facile nobis reddat conscientia examina. Quando enim suis omnia locis sunt digesta, facillimè quod quæritur, inuenitur.

Operibus

Operibus quæ mihi quotidie facienda sunt sic iam constitutis, vtile erit, electionum vsu ea perficere; in singulis eorum considerando, quomodo optimè, ad Dei gloriam nostrumque spirituales profectum, fieri possint.

In illâ distributione primum semper locum habeant Exercitia spiritualia, orationes, examina, lectio spiritualis: quæ omnia comitetur ordinaria aliqua mortificatio & pœnitentia. quod animos valdè excitat, & ad deuotionem disponit.

Et nota, quòd hæc Exercitia parum grata sunt, maximè iis qui multis distrahuntur occupationibus: quare magis sollicitos eos esse oportet, quòd strenuè ea contra occupationes tueantur, quæ totum sibi tempus volunt vindicare, quod Exercitiis spiritualibus dandum est. In hoc orationis Exercitio trium debet haberi ratio.

Primum horum est, Vt materia conueniens præparetur: illius enim defectu, multarum horarum plerumq; fit iactura.

Se-

Secundum est, Non recedendum ab iis instructionibus, regulis, additionibus, orandi que modo, quæ in Exercitiis præscribuntur.

Tertium est, Sensa illa, affectus bonos, sententias & conclusiones, quæ nobis in iisdem Exercitiis tamquam gradus ad maiorem perfectionem proponuntur, in se excitare.

Vt hoc quis assequatur, primò & ante omnia, vltimum, propter quem creatus est, finem, qui que omnium nostrarum actionum regula & norma esse debet, sibi obiiciat, & consequenter super hoc se examinet: hunc vsum examinum nullo vumquam tempore omitat. Quemadmodum enim faber qui murum aliquem aut parietem excitat, semper ad manum habet perpendicularum & amussim, & continuò iis vtitur; eò quòd alioquin imperceptibiliter soleat murus à normâ deficere, & ita ruinæ periculum tota fabrica subire: sic Religiosus, omnisq; Christianus, semper, vltimo sibi fine ob oculos posito, debet

debet idemtidem suas actiones excu-
tere ; quod perinde est, atque eas vlti-
mo suo fini tamquam perpendiculo
conformare.

Fructus primæ Septimanæ (qui est
dolor de peccatis) quotidie in con-
scientiæ examine renouari debet. Quã-
do enim pacata est conscientia, faci-
lius ad dolorem, consideratis peccati
turpitudine, Dei Maiestate, & nomini-
bus quibus ei obligamur, excitatur; de
quibus actum in primâ Meditatione de
peccatis: quando verò inquieta est con-
scientia, peccatis grauata, & variis mo-
lestisq̃ue tentationibus agitata, timore
facilius mouebitur; de quo in secun-
dâ Meditatione de peccatorum pœnis
agitur.

In secundâ Hebdomade coniicien-
di oculi in bona proposita & decreta,
quæ in quatuor Exercitiis, de Regno
CHRISTI, de duobus vexillis, tribus
hominum classibus, & de tribus Hu-
militatis gradibus quæruntur; firmum
nempe propositum imitandi CHRIS-
TVM

STVM

STVM Dominum nostrum, eumque sequendi in affectu & amore paupertatis, ignominiae & infamiae, nec solum affectu, verum etiam re ipsa experiendo paupertatem, infamiam & contemptum, quando id ad maiorem Dei foret gloriam: nec tunc solum, sed etiam quando utrimque par foret Dei gloria, contemptum illum potius & paupertatem amplectendo, quod ei magis assimilari queam. Illi enim sunt quasi nerui & anima omnium Meditationum de vita & doctrina Salvatoris nostri. Cum animus pacatus est, & a perturbationibus liber viam virtutis perambulat; tum Meditationes istae ad maiorem IESU notitiam, aestimationem & amorem, dirigi debent, cum desiderio imitandi eius virtutes, quae maxime in iis Meditationibus, & peculiariter circa paupertatem & opprobria, elucet: animus vero cum inquietus est, vel aliqua difficultate temporali turbatur, vel etiam motibus humilitati repugnantibus, sensibusque & querimoniis

moniis humiliationi aduersis; multum proderunt, quò fereretur, crucique se subiiciat, quatuor illæ supradictæ Meditationes, quarum tum etiam vim & efficaciam melius percipiet: quia ubi vulnus est, ibi dolorem adfert medicina.

Meditationes de Passione Domini abundantissimam nutrimenti spiritualis materiam suppeditant pro totius anni, imò totius vitæ tempore, quando ad ea tam fertilia pascua nobis aditum dare dignabitur Dominus: verum is qui in eâ se exercet, non sibi satisfactum credat, si ad animi teneritudinem & compassionem moueatur; sed in se imitationis tam solidarum perfectarumque virtutum, quæ in eâ resplendent, desiderium excitare, bonaque illa proposita abnegationis, amoris proprii & mundani, quæ aliquando seuerit, conseruare studeat; & difficultates, contradictiones, afflictionesque suas cum CHRISTI Domini comparet, & videbit, quàm procul adhuc ab iis

V

absit.

absit. Qui hoc modo in peccatorum suorum dolore, sensuum & passionum suarum mortificatione, humanarumq; omnium consolationum exspoliatione se seriò exercuerint, in quartâ Septimanâ spirituali illo gaudio fruuntur, & rore cælesti velut terra arida inebriantur. Psal. 76. *Renuit consolari anima mea, memor fui Dei, & delectatus sum.*

Et hoc est securum beneque fundatum spiritus iter, hæc semitæ, per quas ad vnionem cum Deo peruenitur; peccatorum nempe dolor, diuinæ iustitiæ timor, corporis castigatio, sensuum passionumq; mortificatio, propositum & resolutio CHRISTI Domini nostri exempla imitandi, ipsius crucis, nuditatis, paupertatis, ignominia, opprobriorumq; amor, patientia & conformitas, quando se ea patiendi offert occasio; nihil petere, ad nihil se determinare, nisi ad maiorem Dei gloriam atque obsequium. Hæc est regia Crucis via, quæ ad spirituales nos consolatio-

nes

nes disponit, & aliquid æternæ gloriæ dulcedinis nobis in hoc exilio gustandum affert: hæc regula est, ad quam spiritualia sensa & affectus, num à bono vel malo spiritu proueniant, examinantur. Quia, exempli gratiâ, qui Romam ire desiderat, potest vel pedes, vel eques, vel terrâ, vel mari, & si Deus volet, etiam per aërem volando, illud iter peragere: semper tamen idem quodammodò est iter, & quomodocumque illud demum instituat, non expedit ab eo deflectere: sic etiam spirituale illud iter semper idem est, quod ex hisce exurgit passibus, propositis nimirum & axiomatis iam dictis, & eorum executione. Aliquando proficiscitur quis cum gaudio, aliàs absque eo; velut is qui pedes nec sine labore ambulat. Aliàs deuotionis sensus est maior, aliàs minor; vti & affectus spirituales & diuinæ illustrationes variæ sunt, & aliquando tam sublimes, tam extraordinariæ & supernaturales, vt aliquem quasi volare faciant: sed val-

dè notandum , quò quem moueant. Si enim augeantur in nobis bona , de quibus iam facta est mentio , propofita ; facilioremque quis in fe percipiat eorum executionem , & promptiorem ad virtutum Exercitia & crucis Domini imitationem fe fentiat ; fignum eft, quòd bonam quis viam ineat : quantò verò pacatiùs ac compendiofiùs incedit, tantò meliùs: fi verò affectus, quos ipfe fpirituales putat , eum à dictâ viâ abducant, tepidioremque reddant, hoftis eas effe illufiones exiftimet. Quid enim volare iuuabit , fi etiam volando à viâ recedit, & feftinatò finem, quem perfequitur , fugit ? Hinc ex iis , quas fanctus Pater nofter docuit, Regulis & inftitutionibus poterunt Patres fpirituales de quibufcumque fenfis , quantumcumque extraordinariis , licet ipfi in feipfis earum experientiam non habeant, iudicium ferre.

Tandem follicitè curandum in ministeriis noftris ordinariis , ne affectum vel ipfi occupationi , vel bono eius
suc-

successui, aut personis, quibuscum a-
 gimus, inordinatè affigamus. Mini-
 stria enim spiritualia ita affectibus hu-
 manis conspersa, & quasi violata, om-
 ni suo robore, quo profint proximo,
 destituuntur; quinimò valent potiùs
 ad nobis damnum inferendum: irre-
 timus enim nos prætensionibus & pro-
 curationibus talis loci, occupationis
 vel ministerij, & curis doloribusque
 inutilibus, aut gaudio de successu
 aut negotiis, distractionibusque à Re-
 gulâ nostrâ alienis, quibus ij, qui-
 buscum agimus, nos onerant. Ve-
 rum quidem est, quòd spiritus SO-
 CIETATIS non debeat esse delicatus,
 sed robustus, & calori & frigori, plateis
 & foro, omniq̃ loco affluetis, ita
 vt laboribus omnibus callum obdu-
 xisse videatur: sed labores illi familia-
 ritate cum Deo moderandi sunt, ita vt
 non tam sit communicatio cum homi-
 nibus quàm cum Deo; hoc est, vt proxi-
 mo se impendere, idem sit quod Deo
 se in proximo impendere, & huius gra-

tiâ Deum facere quasi participem salutis, scientiæ, aliorumque quæ diuina mihi manus impertiit talentorum, vti lex charitatis requirit. Et hunc in finem matutino semper tempore curabo, vt lucem ex diuinâ præfentiâ hauriam, quò sciam, quomodo in occupationibus meis me gerere debeam; vespere rursus in Dei me sistam præfentiâ, quò videam, quomodo Deo in iis placere studuerim, omnia ad ipsum, tamquam earum principium & finem, reducendo. Et sic semper fini isti insistens non mutabor, etiamsi mutantur occupationes; nec turbabor varietate successuum, nec aliis etiam negotiis à professione nostrâ alienis irretiri me sinam, at plus semper temporis familiaritati diuinæ quàm humanæ impendam; quandoquidem cum hominibus alia nobis negotia tractanda non sint, quàm vt Deo reconcilientur; mihiq; certò persuadebo, vt docemur Parte decimâ §. secundo, *quòd ad ultimum & superna-*

na-

naturalem finem consequendum, media illa, quae cum Deo instrumentum coniungunt ac disponunt, ut à diuinâ manu rectè gubernetur, efficaciora sint, quàm quae illud disponunt erga homines.

I N D E X

EORVM QUÆ HOC LIBRO CONTINENTVR.

PROLOGVS ad Patres & Fratres So-
CIIETATIS IESV. pag. 7.
Exhortatio ad Exercitia facienda. 23.

PRIMVS DIES.

Instructio circa modum orandi. 43.
Principium & Fundamentum Exercitiorũ. 57.
Meditatio circa hoc Fundamentum. 58.
*Fundamentum & Principium vitæ religioſæ
accommodatum.* 65.

SECUNDVS DIES.

Modus faciendi examen generale. 67.
Instructio & declaratio circa examen. 68.
Meditatio de peccatis. 71.
*Prima Pars huius Meditationis, de notitiã
sui suorumque defectuum.* 72.
*Secunda Pars eiusdem, de dolore peccato-
rum.* 79.
De peccatis venialibus, eorumque dolore. 84.

TER-

I N D E X.

TERTIVS DIES.

<i>De pœnitentiâ externâ , & corporis castigatione ; Additio decima.</i>	86.
<i>Declaratio Additionis decimæ.</i>	90.
<i>Meditatio de peccatorum pœnis.</i>	97.

QVARTV S DIES.

<i>De fine primæ Septimanae & initio secundæ.</i>	110.
<i>Meditatio de Regno Christi.</i>	118.
<i>Textus Exercitiorũ dictæ Meditationis.</i>	119.
<i>Declaratio eiusdem Meditationis.</i>	123.
<i>Prima Pars eiusdem Meditationis.</i>	124.
<i>Secunda Pars eiusdem Meditationis.</i>	128.

QVINTV S DIES.

<i>De Exercitiis secundæ Septimanae.</i>	137.
<i>Meditatio de duobus vexillis.</i>	145.
<i>Declaratio eiusdem Meditationis.</i>	151.
<i>Prima eius Pars.</i>	155.
<i>Secunda Pars eiusdem Meditationis de Christi vexillo.</i>	162.

SEXTV S DIES.

<i>Declarantur reliqua Exercitia secundæ Septimanae.</i>	172.
<i>Exercitium de tribus hominum classibus.</i>	176.
<i>Declaratio huius Exercitij.</i>	179.

V 5

De

I N D E X.

<i>De tribus gradibus Humilitatis.</i>	189.
<i>Declaratio eorundem graduum.</i>	192.
<i>De duobus modis electionis.</i>	196.
<i>Declaratio dictorum modorum.</i>	200.
<i>Meditatio prima de Passione Christi.</i>	202.

S E P T I M V S D I E S.

<i>De Examine particulari.</i>	209.
<i>Declaratio textus de eodem examine.</i>	212.
<i>Regula quedam ad materiam examinis particularis eligendam.</i>	220.
<i>Materia examinis particularis circa defectus.</i>	221.
<i>Materia eiusdem circa Exercitia spiritualia.</i>	223.
<i>Materia eiusdem circa Exercitium virtutum.</i>	224.
<i>Meditatio secunda de Passione Domini.</i>	228.

O C T A V V S D I E S.

<i>De quartâ Hebdomade, & fine Exercitiorum istius Septimane.</i>	237.
<i>Meditatio de premio & consolatione iustorum.</i>	243.
<i>Meditatio de amore Dei, & textus huius Exercitij.</i>	252.
<i>Declaratio eiusdem Exercitij.</i>	256.
<i>De primo Puncto eiusdem Exercitij, & primo gradu amoris Dei.</i>	261.
<i>De</i>	De

I N D E X.

<i>De secundo Puncto, & secundo gradu amoris Dei.</i>	267.
<i>De tertio Puncto, & tertio gradu amoris Dei.</i>	270.
<i>De quarto Puncto, & quarto gradu amoris Dei.</i>	273.
<i>De deuotione erga B. Virginem.</i>	281.
<i>Instructiones & documenta seruanda post Exercitia.</i>	297.

CEN-

C E N S V R A

*P. Magistri Fr. Iacobi de Campo, Ordinis
S. Augustini, Qualificatoris supremi
Concilij Inquisitionis, & Examinatoris
Synodalis Archiepiscopatus Toletani.*

M Andato V. Celsitudinis vidi Librum,
cui titulus est, Exercitia spiritualia
S. P. I G N A T I I, Fundatoris SOCIETA-
TIS I E S V, compositum per P. Ludouicum
de Palma, eiusdem SOCIETATIS; cui vi-
detur Auctor ipse communicasse suum spi-
ritum: & quia continet salutarem & vtilem
doctrinam, iustum mihi videtur, vt detur ei
licentia dictum Librum imprimendi. In san-
cto Philippo, Madriti, 2. Aug. M. DC. XXIV.

Fr. Iac. de Campo.

C Vm pietas ad omnia utilis sit, hinc est,
quòd eiusdem pietatis & perfectionis
promotioni deseruiet, si Praxis viæ spiritua-
lis, iuxta normam à S. I G N A T I O traditam,
& à R. P. Ludouico de Palma declaratam &
elucidatam, lucem videat. Actum 8. Martij,
M. DC. XXXIV.

*Gaspar Estrix Plebanus & Canonicus
Antuerpiensis, Librorum Censor.*

FACULTAS
R. P. PRÆPOSITI
PROVINCIALIS.

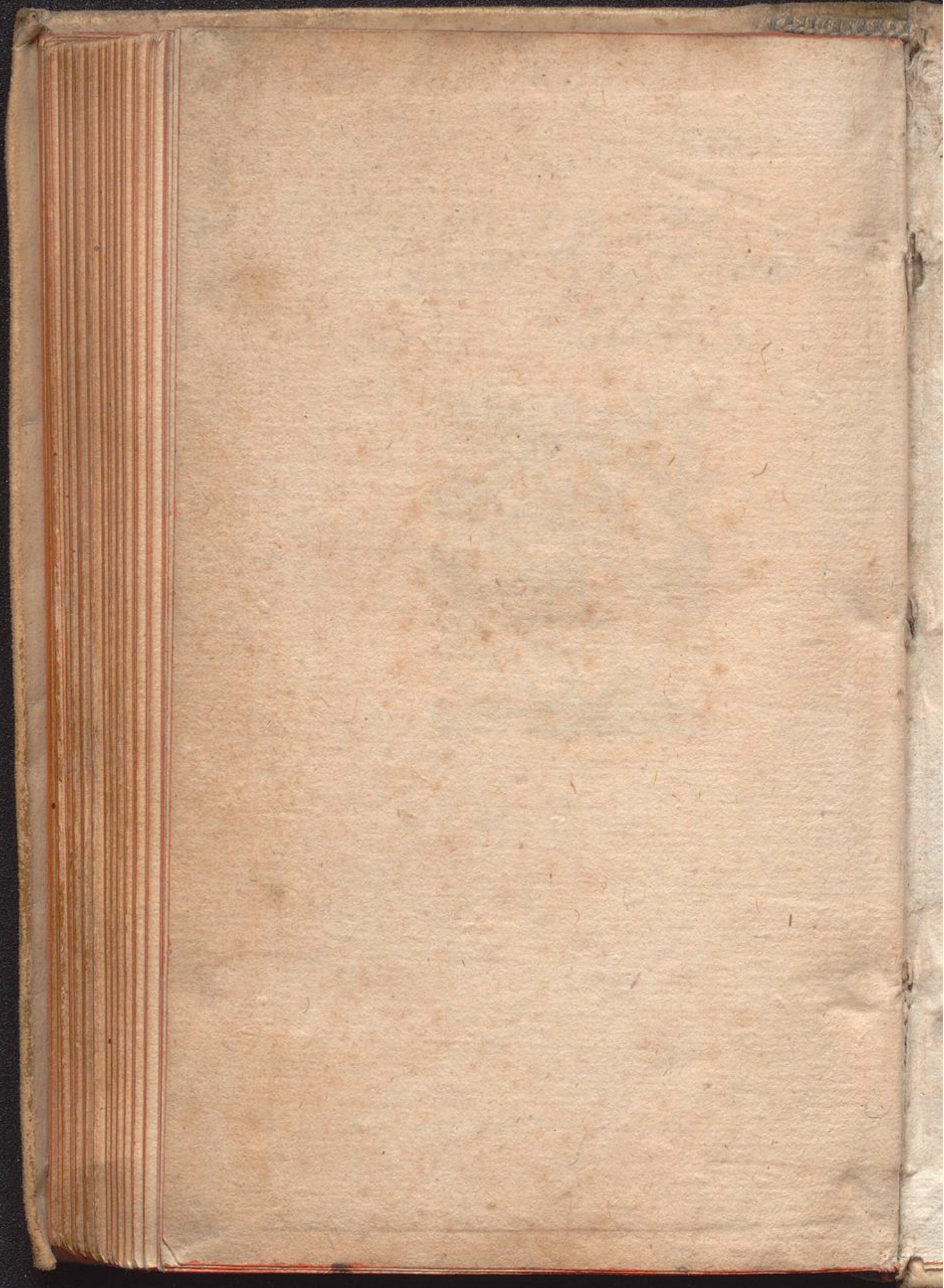
EGO infra scriptus SOCIETATIS IESV
Præpositus Prouincialis in Prouin-
ciâ Flandro-Belgicâ , potestate ad hoc
mihi factâ ab admodum R. Patre no-
stro Mutio Vitellesco , Præposito Ge-
nerali eiusdem SOCIETATIS , concedo
Domino Balthasari Moreto, Typogra-
pho Antuerpiensi , facultatem Typis
mandandi Praxim & breuem Decla-
rationem Exercitiorum spiritualium
S. P. N. IGNATII , à R. P. Ludoui-
co de Palma , SOCIETATIS nostræ Sa-
cerdote , Hispanicè scriptam, à Reuer.
P. Iacobo Dyck Latinè redditam. In
quorum fidem , has manu meâ sub-
scriptas, & officij mei sigillo munitas,
dedi Bruxellis 8. Maij , M. DC. XXXIV.

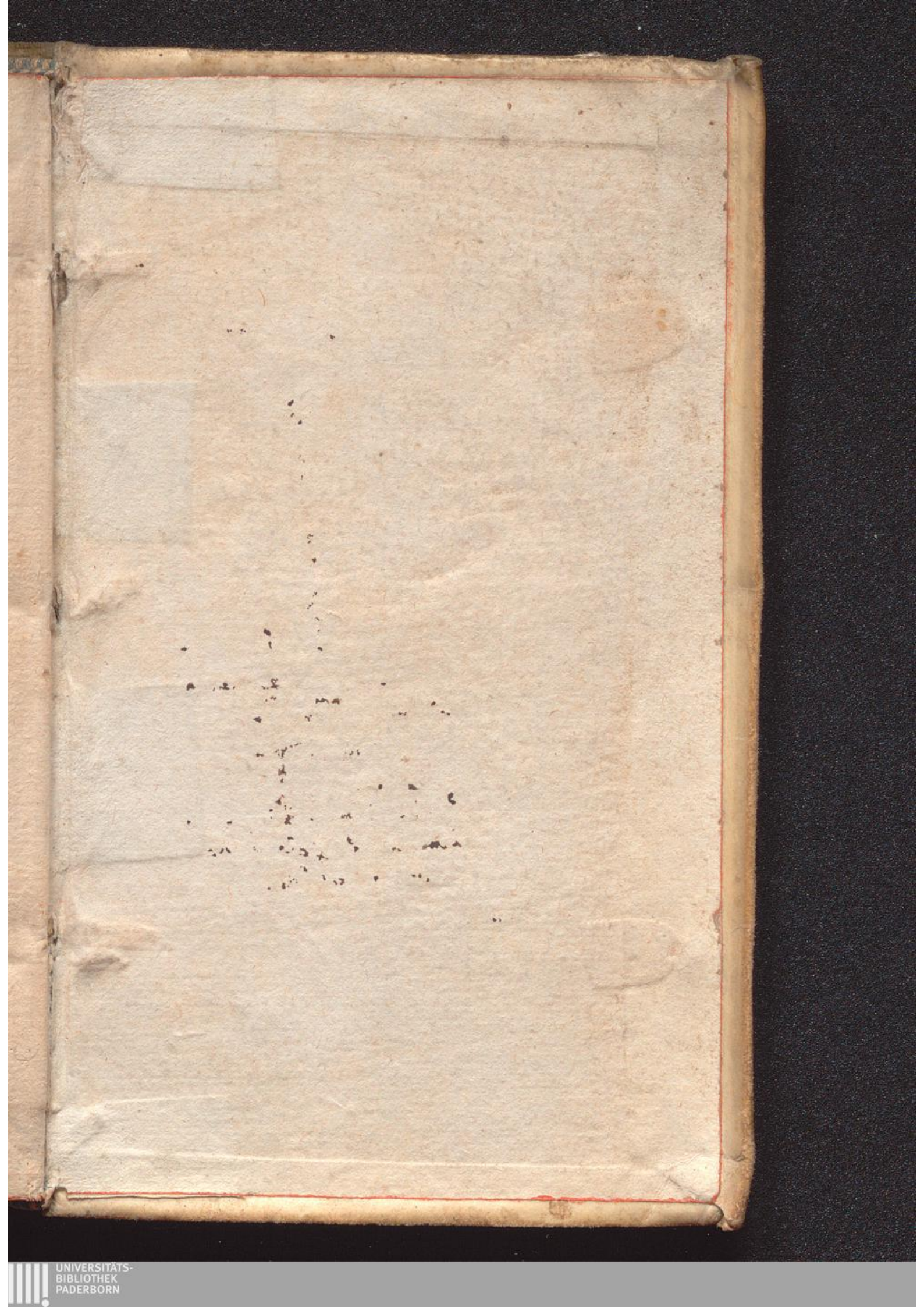
*collegij Soc. Jesu Paderborna 1635.
Guilielmus de VVael.*

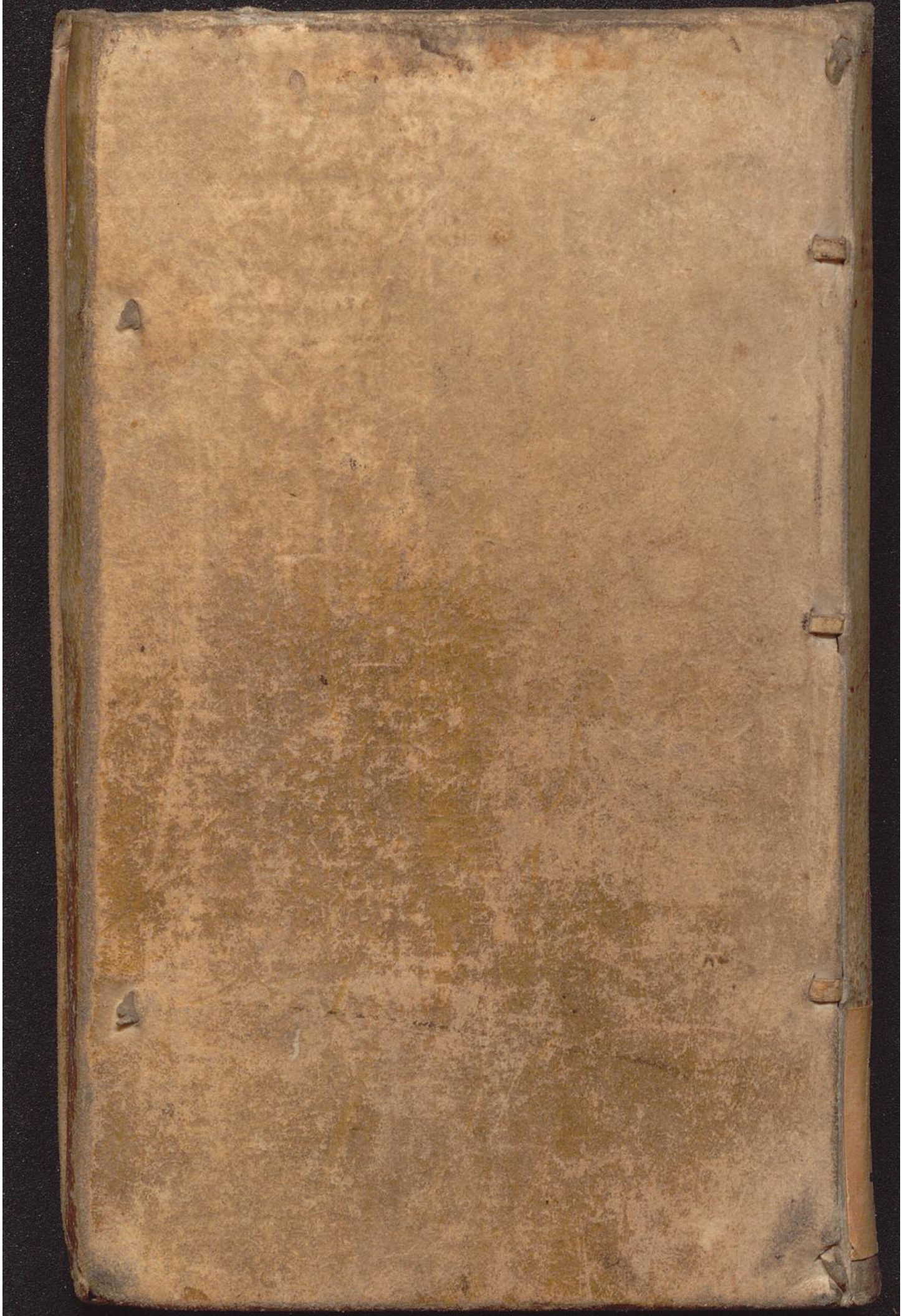
Bibl. Theod.
nad.

Handwritten text, possibly a signature or title, in dark ink on aged paper.

Th
4503